

Nr 38

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen, m. m.; given Stockholms slott den 26 februari 1965.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

På grundval av veterinärhögskoleutredningens betänkanden framläggs i propositionen förslag till upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen. Veterinärhögskolan föreslås erhålla fyra nya professurer, vilket innebär att utredningens förslag i denna del helt genomförs. Nya professurer inrättas fr. o. m. nästa budgetår i ämnena klinisk kemi och klinisk radiologi genom ombildning av nu befintliga laboraturer samt fr. o. m. budgetåret 1966/67 i ämnena virologi och parasitologi. Innehavarna av sistnämnda professurer skall även vara avdelningsföreståndare vid statens veterinärmedicinska anstalt. Vid veterinärhögskolan inrättas vidare två laboraturer, varav en vid institutionen för klinisk kemi fr. o. m. nästa budgetår och en vid institutionen för livsmedelshygien fr. o. m. budgetåret 1966/67, samt två docenturer och ett universitetslektorat fr. o. m. nästa budgetår. Fr. o. m. nästa budgetår inrättas även åtta tjänster som klinikveterinär och tolv tjänster som forskarassistent i utbyte mot nu befintliga tjänster som förste assistent. Vidare föreslås att medel beräknas för ett tillskott av tio och en halv assistenttjänster av universitetstyp och av sju biträdestjänster.

Genom de ökade resurserna och rationalisering av undervisningen beräknas studietiden för veterinärexamen kunna reduceras från f. n. sju å

åtta år till fem och ett halvt år. Vidare förordas att en ny studieplan utarbetas, varvid utbildningen ges en utformning, som svarar mot utvecklingen på veterinärernas arbetsmarknad. Intagningen föreslås t. v. bli ca 40 studerande per år.

Nybyggnader för ämnena medicinsk kemi, klinisk kemi, virologi och parasitologi förutsätts komma till stånd.

Möjligheterna till en integrering av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen med jordbruksvetenskaplig och/eller humanmedicinsk forskning och utbildning föreslås bli föremål för utredning.

För statens veterinärmedicinska anstalt — som endast i begränsad omfattning berörts av veterinärhögskoleutredningens arbete — föreslås bl. a. en laboratur samt en förstärkning av rådgivnings- och upplysningsverksamheten genom inrättande av två konsulenttjänster. Vid anstalten föreslås vidare produktion av mul- och klövsjuka-(MK-)vaccin komma till stånd.

Även veterinärinrättningen i Skara behandlas i propositionen. Försöksavdelningen vid inrättningen föreslås organisatoriskt bli infogad i veterinärhögskolan men bibehållas vid nuvarande lokalisering. Ökade resurser ställs till försöksverksamhetens förfogande. Inrättningen kommer enligt förslaget i fortsättningen att enbart fungera som djursjukhus.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 26 februari 1965.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågor angående *upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen, m. m.* samt anför.

I. Inledning

Genom beslut den 7 februari 1958 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga för att verkställa utredning rörande forskningen och undervisningen vid veterinärhögskolan och veterinärinrättningen i Skara. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades såsom sakkunniga generaldirektören Harry Wikström, tillika ordförande, professorn Nils Lagerlöf och fältveterinären Fritiof Wilhelmson. De sakkunniga antog benämningen veterinärhögskoleutredningen. Den 30 juni 1959 uppdrog Kungl. Maj:t åt utredningen att vid fullgörandet av sitt uppdrag jämväl verkställa utredning rörande verksamheten vid och organisationen av statens veterinärmedicinska anstalt i den utsträckning denna verksamhet berör forskningen och undervisningen vid veterinärhögskolan och veterinärinrättningen i Skara. Samtidigt bemyndigades chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla ytterligare en sakkunnig att delta i utredningens arbete. Med stöd härav tillkallades rektorn Sigge Kvarnäck såsom sakkunnig, varjämte föreståndaren för statens veterinärmedicinska anstalt, professorn Hans-Jörgen Hansen förordnades att vara expert åt utredningen. Såsom ytterligare expert förordnades fr. o. m. den 8 oktober 1962 rektorn för veterinärhögskolan, professorn Carl G. Schmiterlöw.

Utredningen har den 27 juni 1962 avlämnat betänkandet Veterinärmedicinsk forskning och undervisning, del I (SOU 1962: 33) och den 20 mars

1964 betänkande med samma rubrik del II (SOU 1964: 12). Därjämte har utredningen i skrivelse den 18 april 1964 redovisat behovet av byggnadsåtgärder vid veterinärhögskolan m. m.

Över utredningens förslag har yttranden avgivits av överbefälhavaren, arbetsmarknadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium, styrelsen för statens institut för folkhälsan, byggnadsstyrelsen, statistiska centralbyrån, statskontoret, riksrevisionsverket, riksbibliotekarien, lantbruksstyrelsen, veterinärstyrelsen, statens jordbruksnämnd, nämnden för internationellt bistånd, statens lönenämnd, statens personalbostadsdelegation, universitetskanslersämbetet (efter hörande av lärarkollegiet vid karolinska institutet och vid medicinska högskolan i Umeå ävensom de medicinska fakulteterna vid universiteten i Uppsala, Lund och Göteborg), överstyrelsen för de tekniska högskolorna, akademiska rektorskonventet i Stockholm, styrelsen för skogshögskolan (efter hörande av lärarkollegiet), styrelsen för lantbrukshögskolan (efter hörande av lärarkollegiet), styrelsen för veterinärhögskolan (efter hörande av lärarkollegiet och nämnden för veterinärinrättningen i Skara), styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt, jordbrukets forskningsråd, statens medicinska forskningsråd, lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet, utredningen rörande den försvarsmedicinska forskningen, livsmedelsstadgekommittén, 1963 års forskarutredning, Frescatikommittén, skogs- och lantbruksakademien, Hushållningssällskapens förbund, Sveriges lantbruksförbund, Svensk husdjursskötsel, ekonomisk förening, Riksförbundet Landsbygdens folk, Kooperativa förbundet, Sveriges kemiska industrikontor, Köttbranschens riksförbund, Sveriges veterinärförbund, Universitetslärarförbundet, Sveriges förenade studentkårer (SFS), Veterinärmedicinska föreningen, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) och Statstjänstemannaförbundet.

I statsverkspropositionen (bil. 11 s. 182 och s. 184) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten beräkna

- a) till Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar ett förslagsanslag av 4 636 000 kr.;
- b) till Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 215 000 kr.;
- c) till Veterinärhögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av 6 539 000 kr.;
- d) till Veterinärhögskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 349 000 kr.;
- e) till Veterinärhögskolan: Materiel ett reservationsanslag av 600 000 kr.;
- f) till Veterinärhögskolan: Nyanskaffning och underhåll av utrustning ett reservationsanslag av 425 000 kr.;
- g) till Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning ett reservationsanslag av 80 000 kr.;

h) till Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar ett förslagsanslag av 245 000 kr.;

i) till Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader ett förslagsanslag av 102 000 kr.

Beredningen av dessa frågor är nu avslutad och jag anhåller att få redogöra för dem närmare.

II. Allmänna synpunkter

Utredningen

Veterinärmedicinens betydelse. Utredningen gör inledningsvis en allmän analys av veterinärmedicinens betydelse och anför därvid bl. a. följande i fråga om utvecklingen av djurbeståndet i jordbruket.

Utvecklingen i fråga om jordbrukets djurhållning har kännetecknats av en mycket stark minskning av antalet hästar och får. I fråga om nötkreatursbeståndet kan konstateras en nedgång i koantalet. Antalet ungnöt har däremot ökat, varigenom det totala nötkreatursbeståndet under en följd av år hållit sig någorlunda oförändrat. Hönsbeståndet håller sig i huvudsak vid förkrigsnivån, medan svinbeståndet ungefär fördubblats. I detta sammanhang bör också nämnas, att pälsdjursuppfödningen — som bedrivs dels som binäring till jordbruket, dels som en helt fristående näringsgren — har kraftigt expanderat under efterkrigsåren.

Utredningen framhåller, att förändringarna i husdjursbeståndet inte har medfört någon minskning av de veterinärmedicinska uppgifterna totalt taget. Tvärtom talar ett flertal faktorer för att betydelsen av veterinärmedicinska insatser har ökat.

Det genomgående draget i utvecklingen är att besättningarna redan nu blivit betydligt större än tidigare och med all sannolikhet kommer denna trend att ytterligare förstärkas. Härigenom ökas smittriskerna inom besättningarna. Det vidgade handelsutbytet och varuområdets allt större differentiering liksom den livligare resandetrafiken förstorar också dessa risker. Genom en förbättrad avel och andra åtgärder ökar värdet av de enskilda djuren. Samtidigt förbättras möjligheterna att utnyttja veterinärmedicinens landvinningar. Det hårdare utnyttjandet av djurens produktionsförmåga erfordrar större veterinära insatser. Kostnaderna för den i jordbruket sysselsatta arbetskraften stiger. Därigenom åstadkommer det avbräck i produktionen, som djursjukdomarna föranleder, relativt sett allt känbarare ekonomiska förluster. Specialiseringen inom djuruppfödningen, som innebär försäljning till andra gårdar av ungdjur och avelsdjur, ökar också smittriskerna och riskerna för att medfödda defekter och ur produktionssynpunkt inte önskvärda egenskaper vinner större utbredning. Nya driftsformer, t. ex. lösdriftsladugårdar, omläggning av betesdriften etc.,

medför vidare nya och delvis okända krav på veterinärmedicinen och de veterinära uppgifterna. I detta sammanhang vill utredningen understryka, att samtliga nu nämnda tendenser till rationalisering inom svenskt jordbruk måste accelerera i styrka för att jordbrukets konkurrensförmåga gentemot andra näringar och gentemot andra länder skall kunna öka i önskvärd omfattning. Särskilt angeläget är detta med avseende på de europeiska marknadsplaner, som även för Sveriges del blir av genomgripande betydelse, oavsett formerna för Sveriges deltagande i desamma. Några hinder för att genom insatser på områden som det veterinära stärka jordbrukets konkurrenskraft finns ej heller i de aktuella marknadsplanerna.

Om sålunda förändringarna inom animalieproduktionen totalt sett motiverar en ökning av de veterinära insatserna så bör de betydande förskjutningarna mellan olika djurslag bilda underlag för att bedöma på vilka områden nya resurser företrädesvis bör sättas in. Hästarnas minskade betydelse liksom ökningen av antalet svin samt det större värdet av fjäderfäskötseln bör enligt utredningens mening givetvis beaktas vid resursernas fördelning.

För att belysa de ekonomiska konsekvenserna av husdjurssjukdomarna återger utredningen vissa beräkningar häröver, som gjorts i utlandet. Med utgångspunkt från dylika beräkningar uppskattar utredningen, att årsförlusten för Sveriges del kan röra sig om storleksordningen 600 milj. kr. Det är självfallet inte möjligt att fastslå i vilken omfattning förlusterna skulle kunna minskas genom ökade insatser på veterinärmedicinens område. Efter att ha omnämnt de stora framgångar, som vunnits i vårt land vid bekämpningen av tuberkulos och smittsam kastning hos nötkreatur, anser utredningen dock att det finns anledning anta, att man genom ändamålsenliga åtgärder skall kunna uppnå liknande goda resultat även beträffande åtskilliga av de husdjurssjukdomar, som f. n. har stor ekonomisk betydelse. Ett hypotetiskt antagande att genom utvidgad forskning och upplysning åstadkomma en tioprocentig minskning av förlusterna torde kunna bedömas såsom försiktigt, men redan en dylik minskning av förlusterna skulle medföra årliga vinstler av storleksordningen 60 milj. kr.

Utredningen framhåller, att veterinärmedicinen inte bara har betydelse för att bekämpa djursjukdomarna. En stor del av insatserna på veterinärmedicinens område fyller även en viktig funktion i kampen mot människans sjukdomar. Utredningen berör härvid bl. a. några av de för vårt land aktuella zoonoserna (sjukdomar som är överförbara mellan ryggradsdjur och människa) samt gift- och strålskyddsproblemen. Vidare framhåller utredningen den veterinära livsmedelskontrollens stora betydelse för folkhälsan. Utredningen erinrar också om den tillgång för all djurexperimentell verksamhet, som den av veterinärerna representerade sakkunskapen utgör.

Utredningen påpekar vidare den mentalhygieniska uppgift som sällskaps- och fritidsdjuren har i det moderna samhället. Den veterinära vården av dessa djur har härigenom karaktären av ett folkhälsointresse. Stora etiska

värden skulle förloras om djurens behov av vård och behandling åsidosattes.

Den veterinärmedicinska verksamhetens ledning. Efter att ha gjort en överblick över utvecklingen fram till budgetåret 1961/62 av den veterinärmedicinska verksamheten vid veterinärhögskolan, veterinärinrättningen i Skara och statens veterinärmedicinska anstalt övergår utredningen till att behandla frågan om verksamhetens ledning. Därvid redogörs för vissa tidigare uttalanden och förslag i detta ämne. Utredningen diskuterar en för högskolan och anstalten gemensam styrelse och anför bl. a. följande.

Mot en gemensam styrelse kan anföras, att veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten hittills haft skilda styrelser och att ett samarbete kunnat ske under fria former. Vidare kan sägas, att en gemensam styrelse skulle få ett alltför stort verksamhetsområde. En sådan styrelse skulle därtill kunna folkas som ett steg i riktning mot att sammanslå organisationerna, vilket av andra skäl skulle kunna vara olämpligt. Mot en gemensam styrelse har även anförts att den konkurrens, vilken ibland råder mellan de intressen som företräder undervisnings-, forsknings- och serviceverksamhet skulle kunna leda till att ett av dessa intressen av en majoritet inom en gemensam styrelse gavs alltför stor dominans. Vidare kan hävdas, att en representation av olika intressen lättare åstadkoms i två styrelser med var sin inriktning utan att antalet ledamöter behöver bli alltför stort. Även den omständigheten att karolinska institutet och statens bakteriologiska laboratorium har skilda styrelser har anförts som skäl mot att införa en annan ordning beträffande veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten.

Bland skälen för en gemensam styrelse kan nämnas, att den vid veterinärmedicinska anstalten bedrivna forskningen utgör en ofrånkomlig förutsättning för utvecklingen av den där bedrivna diagnostiken och preparattillverkningen. En renodlad rutinmässig verksamhet för produktion och diagnostik inom en anstalt utan nära samband med forskning inom motsvarande veterinärmedicinska områden skulle ganska snart visa sig vara ruinerande såväl för produktionens och diagnostikens anpassning till nya förutsättningar som för att erhålla kvalificerad personal för uppgifterna. En del av denna forskning och diagnostik vid anstalten är även av stor betydelse för den vid veterinärhögskolan bedrivna undervisningsverksamheten. Givetvis är det på motsvarande sätt av stort värde att vid anstalten på bästa sätt kan tillgodogöras den vid veterinärhögskolan bedrivna forskningen. Samordningen och samarbetet inom forskningen och undervisningen liksom inom viss rutinverksamhet kan utan tvivel underlättas om ledningen anförtros en gemensam styrelse. En institution med uppgifter fallande delvis inom veterinärhögskolan och delvis inom anstalten är givetvis lättare att administrera med en gemensam styrelse. 1946 års högskoleutredning ansåg t. o. m. en gemensam styrelse som ovillkorlig förutsättning för gemensamma professorer. En gemensam styrelse kan också på ett mer ansvarigt och auktoritativt sätt följa hela det veterinära forskningsfältet. En kontinuerlig utbyggnad av forskningsverksamheten förutsätter ett ställningstagande till angelägenheten av insatser på skilda forskningsområden inom veterinärmedicinen. Endast en gemensam styrelse torde ha möjlighet att i anslagsäskandena och i andra sammanhang göra en dylik gradering.

Större möjligheter torde också erhållas att ändamålsenligt disponera personalen vid högskolan och anstalten för bl. a. undervisningsuppgifter. En icke rationell dubblering av personal kan lättare undvikas. En gemensam styrelse skulle vidare bl. a. kunna underlätta konsulentorganisationens utbyggnad och samordning med den övriga veterinärmedicinska forskningen i sin helhet. Slutligen kan i sammanhanget framhållas, att verksamhetsområdena redan tidigare ansetts så sammanhörande, att av ledamöterna i högskolans och anstaltens styrelse fyra personer är gemensamma.

Det torde vidare vara klart att vissa av de skäl som åberopas mot en gemensam styrelse tidigare haft större relevans än de nu har och än mindre kommer att få. Sålunda kan det förhållandet att högskolan och anstalten tidigare haft skilda styrelser inte få samma betydelse, när anstaltens forskningsverksamhet ökar och förses med nya resurser på områden som inte är företrädna vid högskolan eller på områden som föreslås bli gemensamma för högskolan och anstalten. Att ett i stort sett tillfredsställande samarbete hittills kunnat ske under icke organiserade former är heller inte bärande som argument på samma sätt när ökat antal personer, dyrbarare och mer komplicerad apparatur etc. skall ställas till förfogande. Att en gemensam styrelse skulle få ett för stort verksamhetsområde är inte heller någon väsentlig invändning på detta område. Även tillsammansantagna är högskolan och anstalten av en betydligt mindre storleksordning än vad flertalet universitet, högskolor och praktiskt vetenskapliga organisationer i vårt land numera kan uppgå till. Vidare bör en överflyttning av uppgifter från styrelse till rektor och föreståndare för högskolan resp. anstalten liksom från dessa till övrig administrativ personal i betydande omfattning kunna genomföras.

Att en förmodad konkurrens mellan forskning, undervisning, diagnostik och produktion skulle särskilt inom en gemensam styrelse leda till snedvridningar beträffande resursernas användning kan inte betecknas som sannolikt. Tvärtom kan förmodas att en gemensam styrelse har större möjligheter att uppmärksamma och förhindra olämpliga förskjutningar av resurserna i ena eller andra riktningen.

Utredningen har vid sin behandling av frågan om den centrala ledningen för dessa veterinärmedicinska områden funnit, att övervägande skäl talar för att man inför en upprustning av den vid veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten bedrivna verksamheten ställer de båda institutionerna under en gemensam styrelse.

Erligt utredningens mening bör den gemensamma styrelsen bestå av förslagsvis nio ledamöter med chefen för veterinärstyrelsen, rektor vid veterinärhögskolan och föreståndaren för veterinärmedicinska anstalten som självskrivna ledamöter. Övriga ledamöter bör för en tid av tre år utses av Kungl. Maj:t, som också bör utse en av styrelsens ledamöter att vara ordförande. Utredningen finner det angeläget att i detta sammanhang betona, att — förutom veterinärmedicinen — jordbruksnäringen samt den humanmedicinska forskningen och undervisningen bör vara representerade i styrelsen.

Utredningen är medveten om att det kan ifrågasättas om inte de skäl som föranlett ställningstagandet i fråga om styrelsen borde leda till förslag om sammanföring av högskolan och anstalten till en enhet. Utredningen

har emellertid inte ansett ett dylikt steg vare sig nödvändigt eller ens lämpligt.

Behov av personal, materiel och utrustning. Utredningen redogör först i korthet för 1958 och 1959 års universitetsreformer. Veterinärhögskoleutredningen anser i likhet med universitetsutredningen, att fackhögskolorna lika väl som universiteten i framtiden måste ha den dubbla uppgiften att vara läroanstalter för utbildning till akademisk grundexamen och centra för forskning och forskarutbildning. Enligt veterinärhögskoleutredningens mening bör inom det veterinärmedicinska forsknings- och undervisningsområdet i stort sett finnas samma typer av befattningar, som förekommer vid universiteten och andra fackhögskolor. Sålunda synes där böra finnas professorer, laboratorer, docenter, forskarassistenter, assistenter och amanuenser, var till kommer biträdespersonal i erforderlig omfattning.

Veterinärhögskoleutredningen har enligt sina direktiv att pröva laboratorernas ställning och uppgifter. Utredningen ansluter sig till universitetsutredningens tolkning av gällande bestämmelser rörande laboratorernas ställning vid universiteten. Enligt veterinärhögskoleutredningens mening bör motsvarande principer kunna gälla för veterinärhögskolans laboratorer. Detta synes inte i praktiken utgöra något hinder för en ändamålsenlig uppläggning av forskningsarbetet inom en institution eller inom veterinärhögskolan i dess helhet. Enligt utredningens mening bör den vetenskapliga kapaciteten vid en institution bäst kunna utnyttjas om professor och laboratorer, där så är påkallat, är specialiserade inom olika delar av området. En dylik specialisering är även värdefull med hänsyn till den forskarhandledning, som utgör en viktig uppgift för de högre befattningshavarna vid en vetenskaplig institution. Laboratorerna bör därför, på samma sätt som gäller beträffande lantbrukshögskolan och skogshögskolan, i likhet med professorerna utnämnas i visst ämne och inte såsom nu är fallet vid viss institution.

Även i övrigt synes veterinärhögskolans stadgar böra utformas så, att de i avseende på professorers och laboratorers kompetens, uppgifter och ställning i huvudsak överensstämmer med motsvarande bestämmelser för universiteten. I fråga om tillsättning av ifrågakvarande befattningar inom tillämpade ämnen bör hänsyn tas, förutom till ådagalagd vetenskaplig skicklighet, jämväl till erfarenhet av praktisk verksamhet inom ifrågakvarande ämnesområde.

Veterinärhögskolans behov av docenter, forskarassistenter, assistenter, amanuenser och biträdespersonal bör enligt veterinärhögskoleutredningens uppfattning tillgodoses efter i stort sett samma normer, som för närmast jämförbara ämnesområden angivits av universitetsutredningen. Utredningen har därvid i huvudsak ansett sig kunna anknyta till universitetsutredningens synpunkter beträffande de medicinska fakulteterna, som synes vara analogt tillämpbara på flertalet av de veterinärmedicinska institutionerna.

När det gäller tjänstgöringsskyldigheten för assistenter i reglerad befordringsgång synes bestämmelser böra utformas på sätt som närmast överensstämmer med det som tillämpats för assistentpersonalen vid de tekniska högskolorna. Eftersom assistentpersonalen är heltidsanställd finner utredningen nämligen det naturligt att assistenternas eget meriteringsarbete skall ske inom ramen för vederbörande institutions ämnesområde och under handledning av institutionsföreståndaren.

Vid beräkningen av veterinärhögskolans materielanslag bör enligt utredningens mening tillämpas i huvudsak samma riktlinjer som när det gäller de medicinska fakulteternas materielanslag. För att upprustningen av veterinärhögskolans materielanslag skall fylla sitt syfte, är det viktigt att detsamma erhåller samma användning som vid universiteten. Det bör sålunda kunna användas för att bestrida kostnaderna för anskaffning av förbrukningsmateriel samt även få utnyttjas för att bestrida institutionernas telefonkostnader och kostnaderna för vissa resor för institutionernas räkning.

I likhet med vad som beslutats för bl. a. lantbrukshögskolan och skogshögskolan bör delposten till övriga expenser avföras från högskolans omkostnadsanslag. Medel till övriga expenser bör i enlighet med vid universitetet tillämpad praxis i fortsättningen med undantag för städningskostnader anvisas under materielanslaget.

Slutligen anser utredningen, att anslaget i vissa fall bör kunna disponeras för att bestrida löner till mycket tillfällig personal.

Utredningen erinrar om att utrustningsnämnden för universitet och högskolor erfarenhetsmässigt räknar med att utrustningskostnaden vid nybyggnader av högre läroanstalter uppgår till mellan 25 och 45 % av byggnadskostnaderna. Utredningen föreslår, att den närmare beräkningen av kostnaderna för utrustning av nya vetenskapliga institutioner inom det veterinärmedicinska området bör ske i högskolestyrelsens anslagsäskanden, och handläggas i samråd med utrustningsnämnden för universitet och högskolor.

Veterinärhögskolans anslag för nyanskaffning och underhåll av utrustning motsvarar universitetens apparatanslag och är närmast avsett att användas för att anskaffa större och dyrbarare apparatur. Någon klar gränsdragning gentemot materielanslaget synes inte finnas. Förhållandet mellan materielanslag och nyanskaffningsanslag synes emellertid böra vara detsamma som vid universiteten. Vid dessa är materielanslaget mellan tre och fyra gånger så stort som apparatanslaget.

Lokalisering. Utredningen erinrar om att den i yttranden i samband med tidigare diskussioner om att sammanföra och omlokalisera de tre högskolorna inom jordbruksområdet har visat, att sambandet med lantbrukshögskolan i Ultuna beträffande forskning och undervisning inte är av det slaget att det motiverar att ställning tas för en dylik förflyttning av veterinärhögsko-

lan. Däremot har utredningen i förevarande sammanhang betonat den nära samhörigheten mellan veterinärhögskolans verksamhet och den som sker vid en humanmedicinsk fakultet. Humanmedicinsk verksamhet finns emellertid även förlagd till Uppsala. Något skäl att på nu nämnd grund avvisa en omlokalisering till Uppsala föreligger sålunda inte. Emellertid är kravet på samordning av verksamheten vid veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt så stort, att det inte utan betydande olägenheter går att förlägga ifrågavarande organ till olika orter. En eventuell förflyttning till Uppsala måste därför innefatta såväl högskolan som anstalten.

Utredningen anser, att det hittills inte framkommit några avgörande skäl för en omlokalisering.

Djurbeståndet har relativt sett inte minskat mer i Stockholms län än i Uppsala län. Med hänsyn till vägarnas sträckning kan också en lämplig utvidgning av den ambulatoriska klinikens verksamhetsområde åstadkommas med utgångspunkt från högskolans nuvarande placering. Det har också ifrågasatts, om inte mjölkproduktionen under jordbrukets fortsatta utveckling kommer att äga rum närmare konsumtionsorterna. I varje fall kan den större nötkreaturstäthet, som i jämförelse med området omedelbart norr om Stockholm torde föreligga i Uppsala-trakten, medföra endast obetydliga minskningar av den ambulatoriska klinikens rese- och transportkostnader om kliniken skulle förläggas till sistnämnda område. Befintligheten av ett kontrollslakteri i Uppsala kan givetvis underlätta verksamheten särskilt inom veterinärhögskolans patologisk-anatomiska avdelning. Det har emellertid visat sig, att behovet av självdöda djur för avdelningens obduktionsundervisning framdeles torde bli så pass koncentrerat till tiden, att obduktionsmaterial torde behöva anskaffas från såväl Uppland som från annat håll, exempelvis Södermanland. Även av denna anledning torde lägre transportkostnader inte kunna anföras såsom ett vägande skäl för en förflyttning av veterinärhögskolan till Uppsala.

I stället synes skälen mot en förflyttning enligt utredningens mening framstå allt tydligare. Utredningen vill då i första hand understryka de rent ekonomiska faktorerna. Sålunda är de nuvarande lokalerna vid högskolan och anstalten byggda för sina bestämda, i hög grad särpräglade ändamål och uppfyller fortfarande på ett i stort sett tillfredsställande sätt de krav, som kan ställas på institutionslokaler av ifrågavarande slag. De nybyggnader, som erfordras, betingar i relation till kostnaden för att uppföra helt nya lokaler relativt obetydliga belopp. Dessutom måste vid en lokalisering i eller invid Uppsala lämpligt belägna markutrymmen anskaffas.

Härtill kommer att även ett radikalt, positivt ställningstagande, som innebär omedelbara beslut av statsmakterna att ställa erforderliga belopp till förfogande för att anskaffa mark och för att uppföra nya lokaler åt en funktionsduglig veterinärhögskola och veterinärmedicinsk anstalt, med all säkerhet skulle under en tidsperiod av 10—20 år skapa ett stillastående och ett osäkerhetstillstånd som skulle vara synnerligen hindrande för den vete-

rinärmedicinska forskningens och utbildningens bedrivande och utveckling. Utredningen anför vidare bl. a. följande.

Detta förhållande skulle dessutom leda till ett exceptionellt och kanske för lång tid verkande avbräck, när det skulle infalla under en period då bl. a. rationaliseringen av den svenska animalieproduktionen måste framstå såsom särskilt ofrånkomlig med hänsyn till nödvändigheten att under denna period göra det svenska jordbruket konkurrenskraftigt gentemot andra näringar och gentemot andra länder. Särskilt torde i detta sammanhang böra uppmärksammas jordbrukets betydelse i fråga om den svenska samhällsekonomiens anpassning till de marknadsplaner, som börjar ta form ute i Europa.

Det torde vidare vara ofrånkomligt att en dylik omställningsperiod, långt utdragen i tiden som den måste bli, kommer att verka i hög grad hinderlig för veterinärmedicinens möjligheter att göra insatser till förmån för det humanmedicinska området.

I detta sammanhang bör också uppmärksammas, att våra resurser på byggnadsplaneringsområdet knappast synes tillräckliga för att utan onödiga dröjsmål åstadkomma en beslutad och förestående utvidgning av lokaltillgångarna för den vetenskapliga forskningen och utbildningen. I ett dylikt läge framstår det som nödvändigt att undvika sådana ställningstaganden som endast ytterligare skulle belasta dessa planeringsresurser med uppgifter, vilka måste betraktas som mindre angelägna.

När frågan om samordning av de tre högskolorna på jordbrukets område var aktuell i samband med frågan om upprustning av lantbrukshögskolan, erinrade statskontoret i sitt remissyttrande bl. a. om att skogshögskolan och veterinärhögskolan är belägna i omedelbar närhet av Stockholms universitets blivande förlägningsplats, vilket enligt ämbetsverkets mening måste skapa gynnsamma förutsättningar för ett gemensamt utnyttjande av universitetets och högskolornas resurser. Veterinärhögskoleutredningen, som beträffande veterinärhögskolan kan instämma i vad statskontoret sålunda anfört, vill för sin del tillägga följande.

Stockholms universitet kommer att under de närmaste 15—20 åren utbyggas på markområden nära veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt. De olika vetenskapernas beroende av varandra gör, att ett bibehållande av de veterinärmedicinska institutionernas nuvarande belägenhet torde komma att vara befruktande för verksamheten såväl vid desamma som vid många av universitetets institutioner, i första hand de naturvetenskapliga. Mellan de sistnämnda samt veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten har för övrigt redan sedan länge etablerats ett samarbete till fördel för båda parter. Vid planeringen av nya institutioner m. m. inom det veterinärmedicinska området bör givetvis hänsyn tas till planeringen av den samtida universitetsutbyggnaden. Bl. a. bör exempelvis det veterinärmedicinska bibliotekets utbyggnadsbehov ses i relation till möjligheterna att jämsides utnyttja ett eventuellt blivande naturvetenskapligt fakultetsbibliotek.

Under diskussionen av universitetets utbyggnad i Frescatiområdet har sagts att universitetet eventuellt skulle kunna överta vissa av de veterinärmedicinska institutionernas byggnader. Emellertid torde ytterst få av

dessa byggnader vara sådana att de i sin ursprungliga form kan tillhandahålla rationella institutionslokaler för vetenskapliga discipliner med andra uppgifter. Kostnadskrävande ombyggnader skulle med all sannolikhet erfordras för att man skulle kunna nyttiggöra genom utflyttning frigjorda utrymmen på här förevarande område. Dessutom torde de veterinärmedicinska institutionerna ligga så till, att de — även om beslut fattas om att överföra ifrågavarande byggnader till universitetet — först under den senare delen av universitetets uppbyggnadsperiod, kanske först om ca 20—30 år, skulle tas i anspråk för universitetets räkning. Ett beslut nu om omlokalisering av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt skulle därför leda till, dels att nödvändiga nyinvesteringar inom förevarande område inte på lång tid skulle kunna företas och dels att högskolan under långa perioder fick splittras på olika ställen i landet. Detta skulle självklart inverka starkt hindrande på den veterinärmedicinska verksamheten.

Avslutningsvis anför utredningen att den i och för sig har full förståelse för de lokaliseringspolitiska aspekter, som kan läggas på frågan om en lämplig användning av Stockholms-området. Utredningen kan dock inte finna annat än att dylika tankegångar bäst främjas om utflyttningsprojektet verkligen bedöms vart och ett utifrån de vinster och förluster för det enskilda verksamhetsområdet, som ett beslut om omlokalisering skulle medföra. I första hand bör Stockholms-området behållas funktionsdugligt genom att nya verksamheter hindras från att placeras där.

Av det nu anförda framgår att veterinärhögskoleutredningen styrkts i sin förut uttalade uppfattning, att verksamheten på det vetenskapliga veterinärmedicinska fältet, till förmån för alla som har behov därav, bäst främjas om densamma allttjämt förblir lokaliserad till sitt nuvarande område och i huvusak till befintliga institutionslokaler. Veterinärhögskoleutredningen har därför i sitt utredningsarbete utgått ifrån att så måste bli fallet.

Yttrandena

Utredningens analys av veterinärmedicinens betydelse och dess synpunkter på sambandet mellan human- och veterinärmedicin har inte mött några principiella invändningar vid remissbehandlingen. Några remissinstanser vill ytterligare betona livsmedelskontrollens betydelse. Utredningens uttalande att ökade resurser bör ställas till veterinärmedicinens förfogande hälsas också med tillfredsställelse.

Försvarsmedicinska forskningsutredningen påpekar, att det är veterinärmedicinens uppgift att genom forskning- och utvecklingsarbete anvisa förebyggande åtgärder och behandlingsmetoder som skydd mot angrepp genom kemiska och biologiska stridsmedel på landets livsmedelsförsörjning i krig.

I fråga om den veterinärmedicinska verksamhetens ledning har meningarna varit delade bland remissinstanserna. Utredningens förslag att ställa veterinärhögskolan och statens veterinärmedi-

einska anstalt under en gemensam styrelse tillstyrks eller lämnas utan erinran av *byggnadsstyrelsen, statskontoret, lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, lärarkollegiet vid medicinska fakulteten i Uppsala, styrelsen för skogshögskolan, styrelsen för lantbrukshögskolan, Sveriges lantbruksförbund, Svensk husdjursskötsel, Riksförbundet Landsbygdens folk, SFS samt Veterinärmedicinska föreningen*. Förslaget avstyrks av *lärarkollegiet vid karolinska institutet, styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium, akademiska rektorskonventet i Stockholm, veterinärhögskolans styrelse (majoriteten) och lärarkollegium, styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt (majoriteten), veterinärstyrelsen, SACO samt Universitetsläraförbundet*.

Lantbruksstyrelsen och statens jordbruksnämnd ifrågasätter, om inte de skäl, som föranlett utredningens ställningstagande, borde leda till förslag om att sammanföra högskolan och anstalten till en enhet.

De som avstyrkt utredningens förslag anför bl. a. följande. *Lärarkollegiet vid karolinska institutet* framhåller, att inom programbunden forskning — såsom vid veterinärmedicinska anstalten — och fri vetenskaplig forskning — såsom vid veterinärhögskolan — torde ofta likartad verksamhet bedrivas. Likväl råder en påtaglig väsensskillnad mellan de båda typerna. Medan ansvaret för den programbundna forskningen vilar på den programmerande myndigheten, svarar principiellt endast den enskilde forskaren för den fria forskningen. Vid gemensam styrelse för veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt är det enligt lärarkollegiets mening därför att befara, att styrelsen på grund av sin ansvarssituation ägnar större uppmärksamhet åt den programbundna forskningen, vilket kan komma att inverka på anslagsavvägningen och över huvud vården av den fria forskningens intressen. Lärarkollegiet anser att principiella överväganden som dessa måste tilläggas avgörande betydelse vid bedömningen av verksamhetens ledning och avstyrker därför gemensam styrelse för veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten.

Liknande synpunkter framför *styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium*.

Veterinärhögskolans lärarkollegium — som anser övervägande skäl tala mot en gemensam styrelse — anför bl. a. följande synpunkter.

Skiljaktigheterna mellan högskolan och anstalten, vilken senare i första hand är att betrakta som en serviceinstitution, är så avsevärda, att en gemensam ledning inte torde vara till gagn för någondera. Även om de vid vissa av högskolans och anstaltens institutioner använda undersökningsmetoderna i stort sett är lika eller enahanda, innebär detta inte att den diagnostiska verksamheten i sin helhet är överensstämmande. I likhet med vad fallet är på de moderna sjukhusen har det för den kliniska verksamheten vid högskolan visat sig vara av stort värde att inom denna äga speciella diagnostiska laboratorier. Den grundläggande undervisningen och forskarutbildningen är nämligen i hög grad beroende av en på personliga kontakter baserad infor-

mation om såväl det kliniska materialet som de uppnådda laboratorieresultaten.

Lärarkollegiet erinrar också om den ståndpunkt kollegiet intagit i yttrande över en år 1949 verkställd utredning angående möjligheterna att åstadkomma en gemensam styrelse m. m. för högskolan och anstalten. Kollegiet anförde då bl. a. att ett samarbete mellan högskolan och anstalten kunde uppnås utan att institutionerna ställdes under en gemensam styrelse. Det samarbete som var möjligt och ändamålsenligt var nämligen i regel inte beroende på styrelsebeslut. I den mån sådana beslut fordrades borde de kunna åstadkommas i samråd och samarbete mellan resp. styrelser.

Lärarkollegiet anför slutligen, att kollegiet inte kan frigöra sig från intrycket, att i vissa av veterinärhögskoleutredningens formuleringar kan ligga en antydning om den gemensamma styrelsens befogenheter att ingripa i forskningens frihet genom »förskjutningar av resurserna». Kollegiet vill bestämt ta avstånd från varje tendens som kan ge den administrativa ledningen möjlighet att genom direktiv i den ena eller andra riktningen dirigera forskningen vid högskolan.

Veterinärhögskolans styrelse (majoriteten) delar i allt väsentligt lärarkollegiets synpunkter. Om det trots allt skulle befinnas erforderligt att till skapa ett organ för att tillvarata och samordna samtliga de resurser, som kan ställas till förfogande för forskningen på veterinärmedicinens område, förordar styrelsen att ett veterinärmedicinskt forskningsråd inrättas.

Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt (majoriteten) pekar i sin motivering för att avstyrka utredningens förslag bl. a. på den integrering av veterinärhögskolan såsom undervisningsinstitution, som kan tänkas komma till stånd med andra universitetsinrättningar.

I *veterinärstyrelsens* avstyrkande yttrande anføres bl. a. följande.

När det gäller att bedöma utredningens förslag om gemensam styrelse måste skillnaden mellan de båda institutionerna betonas. Enklarest belyses denna av att de ärenden som hittills handlagts i de skilda styrelserna endast i få undantagsfall varit av den karaktären att de kunnat komma i fråga till gemensam handläggning. Motivet för den nuvarande anordningen med gemensamma ledamöter i högskole- och anstaltsstyrelserna torde vara ett legitimt behov av insyn.

Veterinärstyrelsen anför vidare, att möjligheterna till konfliktsituationer mellan institutionerna ökas om en gemensam styrelse införs, där endera parten kan komma att dominera och där den gemensamma handläggningen kan komma att omfatta för styrelsen mycket svårbedömbara avgöranden till den ena eller andra partens nackdel.

Ett genomförande av utredningens förslag skulle också medföra att en av de fåtaliga remissinstanserna på veterinärsidan bortfaller. Veterinärstyrelsen framhåller vidare behovet av intim samverkan mellan styrelsen och

anstalten som centralt undersökningsorgan i samband med t. ex. sjukdomsbekämpande och andra speciella uppgifter samt som forsknings- och enda produktionscentrum för serum, vaccin och antigen.

Utredningens principiella synpunkter på behovet av personal, materiel och utrustning delas i stort sett av de remissinstanser som yttrat sig över dessa. På några punkter anmäls emellertid avvikande meningar och kompletterande synpunkter.

Veterinärstyrelsen ifrågasätter lämpligheten av att knyta laboratorerna till visst specialområde. Ett sådant förfarande skulle kunna hindra att de på grund av veterinärkårens begränsade storlek fåtaliga forskarbegävningarna inom veterinärmedicinen tillvaratogs i önskvärd utsträckning.

Liknande synpunkter anförs av *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan*. *Universitetslärarförbundet* kan av principiella skäl inte instämma i utredningens rekommendation att laboratur binds till visst ämne.

Riksrevisionsverket motsätter sig utredningens förslag att veterinärhögskolans materielanslag skall kunna utnyttjas för att bestrida vissa reseersättningar m. m. samt löner till mycket tillfällig personal. Enligt riksrevisionsverkets mening bör sakanslag inte anlitas för att bestrida kostnader för avlöningar. Hänsyn till föreliggande behov av tillfällig personalförstärkning synes i stället böra tas vid beräkning av högskolans avlöningsanslag. Vidare bör samtliga resekostnader bestridas från en under omkostnadsstaten uppförd anslagspost till reseersättningar.

Utredningens ställningstagande till frågan om lokaliseringen m. m. av den vetenskapliga veterinärmedicinska verksamheten understöds kraftigt av *styrelserna för veterinärhögskolan* och *statens veterinärmedicinska anstalt*, *lärarkollegiet vid karolinska institutet* samt *akademiska rektorskonventet i Stockholm*. De som haft avvikande mening har framhållit, att likheter och anknytningar mellan forskningen och utbildningen vid veterinärhögskolan å ena sidan samt lantbrukshögskolan och de medicinska fakulteterna å den andra motiverar att möjligheterna till en närmare samordning undersöks eller att en samförläggning av veterinärhögskolan med lantbrukshögskolan direkt genomförs.

Samhörigheten med humanmedicinen berörs av statskontoret, universitetskanslersämbetet, statens medicinska forskningsråd och SFS. Av dessa har statskontoret och SFS också framhållit samhörigheten mellan veterinär- och lantbrukshögskolorna. *Statskontoret* anför, att någon närmare undersökning inte har verkställts rörande samordning av den veterinärmedicinska utbildningen med annan utbildning. Överensstämmelse torde i stor utsträckning föreligga mellan utbildningen för vet. kand.- och med. kand.-examen. Vidare torde vissa ämnen för veterinärstudier efter vet. kand.-examen omfattas av undervisningen vid lantbrukshögskolan. Enligt *universitetskanslersämbetets* uppfattning talar starka skäl för att veterinärhögskolan anknyts till en större universitetsenhet. Med hänsyn till veterinärmedi-

cinens nära samband med humanmedicinen förordar ämbetet att principbeslut fattas om att veterinärhögskolan infogas i antingen karolinska institutet eller i ett lärosäte utanför Stockholm. Ämbetet erinrar om de betydande likheter, som föreligger mellan den teoretiska prekliniska utbildningen för läkare och veterinärer. Enligt *statens medicinska forskningsråd* har veterinärhögskolan sin naturliga anknytning till karolinska institutet. Sambandet mellan veterinärmedicinsk och humanmedicinsk forskning och utbildning påpekas jämväl av *SACO*, som föreslår att hithörande frågor utreds. *SFS* anser, att den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen innehåller vissa gemensamma moment med medicinsk, odontologisk och jordbruksvetenskaplig utbildning och forskning. För att resurserna inom varje forskningsområde skall kunna utnyttjas effektivt bör samordning och integrering eftersträvas. *SFS* anser det angeläget, att denna aspekt beaktas vid den framtida planeringen av berörda forskningsområden.

Veterinärhögskolans samhörighet med lantbrukshögskolan behandlas förutom av statskontoret och *SFS* av lantbruksstyrelsen, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk, Kooperativa förbundet och Köttbranschens riksförbund. *Lantbruksstyrelsen* understryker betydelsen av ett nära samarbete mellan veterinär- och lantbrukshögskolorna. Åtskilliga ämnen vid de båda högskolorna tangerar varandra och bygger på samma grund. Högskolorna bör därför hålla fortlöpande kontakt och utnyttja varandras forskning. Forskningen bör inriktas så att den direkt gagnar det svenska lantbruket. *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet Landsbygdens folk* förordar en sammanslagning av veterinär- och lantbrukshögskolorna.

Lantbruksförbundet framhåller bl. a. följande.

Förbundet vill ta upp frågan om en samordning av jordbrukets högskolor. I förbundets yttrande över utredningens tidigare delbetänkande uttryckte förbundet som sin principiella uppfattning att ett samgående mellan lantbrukshögskolan, skogshögskolan och veterinärhögskolan borde kunna medföra betydande fördelar. Förbundet framhöll därvid bl. a. att den anknytning till både medicinsk och lantbruksvetenskaplig forskning och undervisning, som kunde erhållas i Uppsala—Ultunaområdet talade för denna förläggningsort framför Stockholm. Emellertid hade utredningen anfört, att betydande svårigheter skulle vara förenade med en förflyttning av veterinärhögskolan och med hänsyn härtill fann sig förbundet ej kunna motsätta sig att veterinärhögskolan kvarlåg i Stockholm. Andra delbetänkandet innehåller emellertid förslag om betydande utbyggnader vid veterinärhögskolan. Ytterligare utbyggnader avses skola genomföras även framdeles, inbegärande att nya markområden i veterinärhögskolans närhet kommer att behöva utnyttjas. Stor efterfrågan på dessa områden torde föreligga för Stockholms universitets utbyggnad. Boskapsskötseln i Stockholms omgivning minskar, varför upptagningsområdet för ambulatoriska kliniken måste utökas om högskolan kvarligger i Stockholm. Undervisning i vissa ämnen, exempelvis patologi, kräver att studiebesök görs vid resp. kliniskt material hämtas från Stockholm—Gävle slakteriförenings anläggningar i Uppsala.

Angivna förhållanden jämte det med en sammanslagning förenade effektivare utnyttjandet av de resurser, som totalt kan ställas till jordbruksforskningens och den veterinärmedicinska forskningens förfogande, samt allmänna lokaliseringspolitiska skäl utgör enligt förbundets mening starka motiv för en lokalisering av den veterinärmedicinska forskningen och försöksverksamheten till Uppsala—Ultunaområdet.

Riksförbundet anför bl. a. följande.

I skilda sammanhang har riksförbundet haft anledning understryka nödvändigheten av att forsknings- och försöksresultat snabbt och på ett begripligt sätt förs ut till det praktiska jordbruket. På husdjursområdet bedrivs forskning vid flera olika institutioner och samordningen har inte alltid varit den bästa. Riksförbundet har blivit alltmer övertygat om att en rationell lösning av dessa problem kan uppnås endast vid en regelrätt sammanslagning av lantbrukshögskolan och veterinärhögskolan. Ett överförande av den verksamhet, som nu bedrivs vid veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten, till Ultuna skulle också från andra synpunkter sett medföra sådana påtagliga fördelar att detta alternativ nu bör tas under allvarligt övervägande. Den i jordbrukets tjänst arbetande veterinärmedicinen måste samordnas med övrig jordbruksforskning med bortseende från skilda skråintressen om verksamheten skall bli till avsedd nytta för jordbruksnäringen. Självfallet vore en förflyttning till Ultuna förenad med stora svårigheter men borde likväl kunna planeras så att mer långvariga störningar i verksamheten ej behövde uppstå. Utan risk för sådana störningar borde en sammanslagning av högskolan och veterinärmedicinska anstalten kunna genomföras.

Kooperativa förbundet ifrågasätter om inte behov föreligger av en kompletterande undersökning rörande samordning av såväl veterinärhögskolan som skogshögskolan med lantbrukshögskolan. En allsidigt uppbyggd och inriktad lantbrukshögskola skulle enligt förbundets mening innebära fördelar såväl för berörda högskolor som för det svenska lantbruket. *Köttbranschens riksförbund* föreslår, att veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten flyttas till Ultuna med hänvisning bl. a. till veterinärmedicinen kontaktbehov med lantbrukshögskolan.

I fråga om den veterinärmedicinska forsknings- och utbildningsverksamhetens lokalisering har flera remissinstanser framhållit, att markresurserna för en framtida utbyggnad inom nuvarande område är mycket begränsade. Till denna grupp av remissinstanser hör *byggnadsstyrelsen*, *universitetskanslersämbetet*, *lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet* och *Frescatikommittén*. Byggnadsstyrelsen har i denna fråga framhållit bl. a. följande.

Styrelsen har funnit, att man vid en bedömning av högskolans utbyggnadsmöjligheter med den nuvarande lokaliseringen måste utgå ifrån att i stort sett enbart det nuvarande högskoleområdet står till förfogande. Området är redan nu i huvudsak utnyttjat så långt det är möjligt. Endast smärre tillbyggnader torde kunna ske om man inte vill riva stora delar av den nuvarande bebyggelsen. Styrelsen finner det inte möjligt att närmare bedöma möjligheterna att genomföra den nu aktuella utbyggnaden eller be-

räkna kostnaderna för densamma utan att en utbyggnadsplan upprättas. Även om en sådan plan skulle visa att de nu aktualiserade lokalbehoven skulle, om än till förhållandevis höga kostnader, kunna tillgodoses inom högskolans nuvarande område, kommer högskolan att på längre sikt sakna utbyggnadsmöjligheter. — Styrelsen vill i förevarande sammanhang framhålla att skogshögskolans område, som inte är tillnärmelsevis lika hårt utnyttjat som veterinärhögskolans område, vid utarbetandet av utbyggnadsplan visat sig vara otillräckligt. Enligt styrelsens mening kan det därför bli nödvändigt att på lång sikt välja mellan att flytta veterinärhögskolan eller skogshögskolan från det i stort sett gemensamma området vid Brunnsviken. — Mot bakgrund av de redovisade förhållandena finner styrelsen det inte ekonomiskt försvarbart att göra de av utredningen föreslagna stora investeringarna inom det nuvarande högskoleområdet. Enligt styrelsens mening föreligger sålunda starka skäl för en omlokalisering av den vetenskapliga veterinärmedicinska verksamheten. Med hänsyn till vad utredningen anfört i sitt första betänkande synes i första hand en förläggning till Uppsala och i anslutning till lantbrukshögskolan böra utredas. Utöver de fördelar som utredningen anför för en förläggning till lantbrukshögskolan bör särskilt framhållas de möjligheter till lokal- och personalvinster, som kan uppnås genom sambruk av lokaler, t. ex. djurstallar.

III. De veterinärmedicinska ämnesområdena

Utredningen

Virologi. Utredningen redogör först för de hittillsvarande förhållandena i fråga om virussjukdomar hos husdjuren. Härav framgår bl. a. att den virussjukdom som har den största betydelsen ur ekonomisk synpunkt synes vara mul- och klövsjukan (MK).

Utredningen anför, att viss undervisning i virologi för studerande vid veterinärhögskolan ingår i examensämnet bakteriologi. Vid högskolan finns sedan den 1 juli 1961 en docent i ämnet. Högskolans avdelning för medicin för icke-idisslare har vidare ett utrymme avdelat för ett mindre viruslaboratorium.

Vid statens veterinärmedicinska anstalt finns vid den bakteriologiska avdelningen ett viruslaboratorium med en golvyta av ca 100 m². Vid laboratoriet tjänstgör en laborator och fyra biträden. Anstalten bedriver virologiskt arbete även vid den serologiska avdelningen.

Utredningen erinrar vidare om att förslag tidigare framlagts till utbyggnad av den veterinärmedicinska virologiska verksamheten. För en redogörelse för dessa förslag samt för inriktningen av hittills bedrivet veterinärmedicinskt virologiskt arbete torde få hänvisas till utredningens betänkande, del I s. 106.

Enligt utredningens mening är det motiverat såväl av ekonomiska som andra skäl att ställa betydligt förbättrade resurser till förfogande för den

virologiska verksamheten. Vid sina överväganden beträffande vilket ämnesområde som det i första hand kan vara motiverat att ge utökade resurser har utredningen också funnit, att inte något område torde böra sättas före det virologiska.

Den upprustning, som utredningen funnit böra ske på den veterinärmedicinska virologins område, motiveras av såväl forskningens och diagnostikens som undervisningens behov. Även en upprustning inom vaccinproduktionsområdet är starkt motiverad.

Den hittillsvarande verksamheten på det virologiska området är starkt splittrad. Vid sina överväganden av hur ifrågavarande verksamhet i fortsättningen bör vara organiserad har utredningen till en början funnit sig böra undersöka, hur de olika delarna av den virologiska verksamheten griper in i varandra och vilka anknytningar de bör ha utåt. Verksamheten kan i viss mån uppspaltas i forskning, diagnostik, produktion och undervisning. Samtliga verksamhetsgrenar har emellertid ett nära samband med varandra. Det är således av stor vikt att produktionen av de virologiska preparaten sker i nära kontakt med forskningen på området. För att produktionen skall bli effektiv nog att kunna erbjuda goda preparat till konkurrenskraftiga priser fordras att densamma snabbt skall kunna tillgodogöra sig de senaste forskningsresultaten. På motsvarande sätt är det viktigt att forskarna genom en intim kontakt med tillverkningsviden får impulser för det fortsatta forskningsarbetet. Vad nu sagts rörande behovet av nära kontakter mellan forskning och produktion gäller i kanske än större mån vad beträffar forskningen och diagnostiken inom området. Här torde någon skarp gräns ofta inte kunna dras annat än så att en rent rutinmässig diagnostik kan organiseras i fastare former än vad som är möjligt för en mer forskningsbetonad verksamhet.

Utredningen framhåller, att i den verksamhet som bedrivs vid statens veterinärmedicinska anstalt ingår diagnostiken och produktionen som oundgängliga delar av den samlade verksamheten. Detta gäller inte minst arbetet inom den virologiska sektorn av anstaltens verksamhetsområde som måste vara intimt knutet till verksamheten inom övriga delar av anstaltens verksamhetsgrenar. Med hänsyn härtill bör den diagnostiska verksamheten och den tillverkning av virologiska preparat, som planeras böra äga rum i fortsättningen, vara förlagda till veterinärmedicinska anstalten.

Såsom framgår av det föregående är det nödvändigt med en nära kontakt med forskningen, när det gäller båda de nyssnämnda sidorna av den virologiska verksamheten. Men förhållandet är detsamma när det gäller undervisningen, särskilt på ett område som utvecklar sig så snabbt som det virologiska. Inte minst gäller detta kanske i samband med den viktiga del, som avser forskarutbildning o. d., varvid bör uppmärksammas, att veterinärexamen innefattar utbildning t. o. m. licentiatstadiet och att därmed den första delen av forskarutbildningen redan inletts. Att forskarutbildningen

är en integrerande del av en livskraftig och utvecklingsmässig forskning torde numera vara allmänt erkänt.

Ett samlat upprustningsbehov på det virologiska området i fråga om såväl forskning som undervisning, diagnostik och tillverkning av veterinärmedicinska preparat har tidigare konstaterats föreligga. Enligt utredningens mening är det av synnerligt värde att de olika delarna av den virologiska verksamheten kan så fast som möjligt sammanhållas i en organisatorisk enhet. Utredningen kan därför inte finna det rationellt att — för att tillgodose det sålunda redovisade upprustningsbehovet — bygga upp en forsknings- och undervisningsinstitution vid veterinärhögskolan och samtidigt tillföra statens veterinärmedicinska anstalt en sektion för den virusforskning som enligt vad förut sagts är nödvändig som komplement till anstaltens övriga virologiska verksamhet. En splittring av verksamheten måste också undvikas av rena kostnadsskäl. Med beaktande av vad nu anförts har utredningen kommit fram till att den utbyggnad av den virologiska verksamheten, som enligt utredningens mening är motiverad på det veterinärmedicinska området, bör ske inom en lokalt sammanhållen enhet, vilken med hänsyn till vad i det föregående anförts, bör vara förlagd till veterinärmedicinska anstaltens område.

Utbyggnaden bör ske så att tillfredsställande möjligheter till virologisk forskning bereds såväl ur de synpunkter veterinärhögskolan har att beakta som ur dem som företräds av statens veterinärmedicinska anstalt. Verksamheten måste vidare nära anknytas till den högre veterinärmedicinska utbildningen, såväl vid utbildningen av de blivande veterinärerna som när det gäller utbildningen av forskare. Produktionssidan av den virologiska verksamheten bör vidare nära sammankopplas med anstaltens övriga produktionsverksamhet beträffande veterinärmedicinska preparat av olika slag.

För att tillgodose ifrågavarande upprustningsbehov behövs ett betydligt utökat lokalutrymme i förhållande till vad som nu finns tillgängligt för ändamålet. Någon möjlighet att genom omdispositioner inom befintliga byggnader inrymma en utvidgad verksamhet på det virologiska området finns inte, i all synnerhet som frågor om att tillgodose utrymmeskrävande utbyggnadsbehov jämväl inom andra ämnesområden kräver en lösning.

Med hänsyn till det anförda och med beaktande av att verksamheten jämväl skall kunna inrymma arbeten med höginfektöst virus bör lokalbehovet enligt utredningens bestämda mening tillgodoses genom särskilda nybyggnader för institutionsbyggnad och djurstall m. m., vilka på ett tillfredsställande sätt måste vara isolerade från övriga avdelningar inom veterinärmedicinska anstaltens område och från annan omgivning.

Med beaktande av samtliga de omständigheter som i det föregående berörts har veterinärhögskoleutredningen enhälligt funnit sig böra föreslå inrättandet av en virologisk institution förlagd till statens veterinärmedicinska anstalts område och ingående i anstalten som en särskild avdelning. Föreståndaren för institutionen skall vara avdelningsföreståndare vid anstalten och professor i virologi vid veterinärhögskolan. Som professor i vi-

rologi skall han ingå i högskolans lärarkollegium och där ha samma ställning som högskolans övriga professorer.

På befattningen som avdelningsföreståndare vid anstalten och professor i virologi vid högskolan skall i kompetenshänseende ställas motsvarande krav som på annan professor vid högskolan. Vid utseende av befattningshavaren skall på grund av institutionens arbetsuppgifter och storlek hänsyn även tas till sökandes administrativa och personalledande förmåga. Utredningen föreslår, att till förste innehavare av professuren i virologi utses avdelningsföreståndaren vid veterinärmedicinska anstaltens bakteriologiska avdelning Z. Dinter, vilken enligt utredningens mening uppfyller högt ställda krav på såväl vetenskaplig skicklighet som administrativ förmåga. Vid den virologiska institutionen bör närmast under professorn finnas en sektion för forskning och undervisning med personalsammansättning uppbyggd i huvudsaklig överensstämmelse med de principer, som numera tillämpas vid universitet och övriga fackhögskolor. Liksom nu bör i den virologiska verksamheten inrymmas en sektion för diagnostik. Denna bör förläggas till den virologiska institutionen. Rutinverksamheten inom denna gren av virologin kommer med all sannolikhet att öka, varför en särskild sektion för ändamålet synes böra organiseras inom institutionen. Sektionen bör enligt utredningens mening tillföras erforderliga resurser för att kunna överta bl. a. all erforderlig diagnostik av MK-fallen inom landet.

Tidigare har betonats det nära sambandet mellan forskning och produktion på förevarande område. Med hänsyn härtill bör den produktion av virologiska preparat, som nu sker vid serologiska avdelningen överflyttas till den för all virologisk verksamhet gemensamt planerade nybyggnaden. Ifrågavarande verksamhet bör inlemmas i en särskild produktionssektion inom nybyggnaden.

När det gäller att ta ställning till hur den virologiska produktionssektionen bör vara dimensionerad har utredningen haft att överväga, om produktionsverksamheten skall innefatta MK-vaccinproduktion eller inte. Kostnadsfrågan är därvid av central betydelse. Vaccinkostnaderna uppgick under åren 1951—1961 till i genomsnitt över 300 000 kr. per år. Wilhelmson uttalade i sitt betänkande år 1957 att en ekonomisk, affärsmässig beräkning av MK-vaccinproduktion inom landet gav plats för betydande investeringskostnader. Enligt Wilhelmsons beräkningar skulle en investeringskostnad för en inhemsk MK-vaccintillverkning, uppgående till mellan 5 och 6 milj. kr. vara försvarlig. Utgifterna för inköp av vaccin har varit av betydande storleksordning. Utredningen har funnit, att det redan av rent produktionsekonomiska skäl torde vara försvarligt med investeringar för en MK-vaccinframställning inom landet.

Frågan om MK-vaccinproduktion bör förläggas inom landet torde emellertid inte kunna aygöras på ett rätt sätt om ställningstagandet enbart baseras på relationen mellan kostnaderna för inköp av en viss mängd vaccin

och kostnaderna för att producera samma mängd. Andra skäl än en dylik renodlat ekonomisk jämförelse torde böra få ges utslagsgivande betydelse.

Utredningen hänvisar till vad Wilhelmson i en utredning år 1957 uttalade i fråga om beroendet av annat land för att anskaffa vaccinet.

Om också Sverige kan anses ha ett relativt gynnsamt läge i fråga om förekomsten av MK, så är dock hotet inför nya förluster av sjukdomen tillräckligt stort för att nödvändiggöra en erforderlig tillgång på vaccin. Landets förluster vid tidigare epizootier har varit betydande och överenskommelsen med Danmark om vaccinleverans synes inte lämna tillräcklig garanti. Att säkerställa behovet genom avtal med andra länder än Danmark har hittills inte varit möjligt. Bortsett från att ett avtal med tämligen kort varsel kan uppsägas, måste en överenskommelse med utlandet om vaccinleverans över huvud taget alltid betraktas såsom en osäker grund för beredskap, enär nya typer eller varianter av virus kan uppträda, mot vilka det tillgängliga vaccinlagret inte är användbart. Det säljande-producerande landet inriktar sig på att i första hand tillgodose sitt eget behov, medan det köpande landet får vänta.

Utredningen har funnit att i samband med upprustningen av den virologiska forskningen och diagnostiken inom veterinärmedicinens område bör byggas upp en produktion inom landet av MK-vaccin. Erforderliga åtgärder för att åstadkomma en dylik produktion bör vidtas så snart som möjligt med hänsyn till angelägenheten av att snabbt uppnå en tillfredsställande beredskap på detta område av sjukdomsbekämpandet.

Produktionen bör förläggas till den i det föregående angivna produktionssektionen inom den föreslagna virologiska nybyggnaden vid veterinärmedicinska anstalten. Med hänsyn till MK-virus höginfektösa karaktär bör ifråvarande del av produktionssektionen förses med tillfredsställande isoleeringsanordningar inte bara mot övriga delar av den virologiska institutionsbyggnaden, utan även mot den återstående delen av produktionssektionen, motsvarande det nuvarande valpsjukelaboratoriet.

För att kunna ta ställning till vilken omfattning en produktion av MK-vaccin bör ges har utredningen bl. a. undersökt möjligheterna att till utlandet, framför allt till utvecklingsländerna, försälja eventuella överskottskvantiteter av MK-vaccin för att bl. a. ernå en snabbare omsättning av vaccinlagret. Såvitt utredningen kunnat finna bör man dock inte alltför mycket räkna med denna möjlighet.

Utredningen anser att MK-vaccinproduktionen bör avvägas så att den i tillfredsställande omfattning tryggar vårt eget lands behov av MK-vaccin. Vid bedömandet av storleken av en vaccinproduktion för detta ändamål har utredningen bl. a. haft att ta ställning till ett av veterinärstyrelsen framfört krav på en ökning av mininuberedskapen till 50 000 doser trivalent vaccin, vilket — med hänsyn till att hållbarhetstiden för vacciner är endast ca ett halvt år — skulle innebära, att den dubbla kvantiteten skulle behöva produceras årligen. Utredningen har på grundval av sina bedömanden dock ansett sig kunna stanna vid att rekommendera, att nämnda produktion inriktas på

att täcka ett beredskapsbehov av 40 000 doser trivalent vaccin, vilket innebär en produktion av nämnda mängd två gånger per år. Gjorda beräkningar har visat, att åtgången på förbrukningsmaterial därvid kan beräknas minska i omfattning och leda till en besparing av omkring 17 000 kr. årligen.

Med hänsyn till angelägenheten av en rigorös kontroll av det vaccin, som kommer till användning här i landet, men också därför att investeringar av den storlek och art som det här blir fråga om av ekonomiska skäl bör ge avkastning, vill utredningen i detta sammanhang understryka nödvändigheten av att veterinärstyrelsen ges möjlighet att vid behov av MK-vaccin inom landet i första hand använda det vaccin, som tillverkas vid anstalten. På grund härav bör eventuella importbestämmelser utformas så att möjlighet inte föreligger att utan styrelsens medgivande införa MK-vaccin till Sverige.

1961 års riksdag har beträffande organisationen av statens bakteriologiska laboratorium uttalat sig för att tillverkningen av viruspreparat och bakteriella preparat sammanförs. Härför talade förutom driftsekonomiska och organisatoriska skäl, att produktionen av viruspreparat i framtiden kunde komma att ske i stordriftsliknande former. I enlighet härmed ansågs den serologiska avdelningen vid laboratoriet böra sammanlösas med virusavdelningens sektioner för preparatframställning till en produktionsavdelning. Av chefen för ifrågavarande avdelning borde fordras djupgående insikter i mikrobiologi. Behovet av en god samordning av å ena sidan rutinproduktionen och å andra sidan utvecklings- och kontrollarbetet vid avdelningen ställde stora krav på arbetsledande och administrativ förmåga. Med anledning härav beslöts att tjänsten placerades i B 3 och benämndes chef för produktionsavdelning.

Vad sålunda beslutats beträffande statens bakteriologiska laboratorium bör enligt utredningens mening i tillämpliga delar även gälla organisationen på den veterinärmedicinska sidan. I anledning härav föreslår utredningen, att den virologiska produktionssektionen lokalt sammanförs med den virologiska institutionen i övrigt men administrativt hänförs till anstaltens serologiska avdelning, som i fortsättningen bör benämnas produktionsavdelningen. För chefen för ifrågavarande avdelning bör gälla de kompetens- och anställningsvillkor som föreskrivits beträffande motsvarande befattningshavare vid statens bakteriologiska laboratorium.

Det av utredningen beräknade personalbehovet framgår av följande sammanställning.

F. n. är sammanlagt ca 17 personer sysselsatta inom det veterinärmedicinska virologiska området. Utredningens förslag innebär, förutom en väsentlig kvalitativ förstärkning av personalresurserna, i det närmaste en fördubbling av personalstyrkan, varvid dock bör uppmärksammas, att tio personer blir sysselsatta med den nytillkommande framställningen av MK-vaccin. Ökningen består i en laboratorieveterinär, en assistent eller laboratorieveterinär i högst A 23, två assistenter och tolv biträden.

		Profesor	Laborator	Docent eller forskarassistent	Assistent eller laboratorieveterinär resp. förste assistent	Assistent	Biträdespersonal	Summa
Institutionen för virologi	Gemensamt för institutionen	1					5 ¹	6
	Sektionen för forskning och undervisning		1	1		2	3	7
	Sektionen för diagnostik				1		4	5
Produktionsavdelningens sektion för framställning av virologiska preparat	Framställning av MK-vaccin				1		3 ² 6	3 7
	Framställning av virologiska preparat i övrigt				1		5	6
Summa		1	1	1	3	2	26	34

¹ 1 kontorist, 1 institutionsvaktmästare och 3 diskbiträden.

² Biträder även vid framställning av virologiska preparat i övrigt.

Anatomi och histologi. Undervisningen inom institutionen omfattar anatomi samt allmän histologi, embryologi och mikroskopisk anatomi. I skrivelse till utredningen har institutionsföreståndaren föreslagit uppdelning av institutionen i två, den ena för anatomi och den andra för histologi. Såsom skäl åberopas bl. a. att det skulle vara omöjligt för en och samma person att kunskapsmässigt och forskningsmässigt behärska hela det veterinära anatomiområdet.

Enligt utredningens uppfattning ligger de båda ämnena alltför nära varandra för att det skall vara motiverat med en uppdelning av institutionen. Ej heller har utredningen funnit skäl föreslå en uppdelning av ämnesområdet på två professurer. En viss personalförstärkning finner dock utredningen vara befogad. Således bör vid institutionen finnas assistent- och amanuenspersonal, motsvarande 2 000 assistenttimmar. Vidare bör den nuvarande förste assistenttjänsten ombildas till forskarassistentbefattning. Biträdespersonalen bör enligt utredningens mening ökas med tre.

Bl. a. med hänsyn till den av utredningen föreslagna rationaliseringen av undervisningen föreslår experten Schmitterlöv i särskilt yttrande, att institutionen förstärks med en universitetslektor.

Medicinsk kemi och klinisk kemi. Utredningen anför, att kemien numera intar en central ställning inom modern medicinsk verksamhet. De dominerande fälten inom medicinens område var tidigare patologi och bakteriologi. Veterinärmedicinen har, delvis som följd av sina speciella förhållanden, längre än humanmedicinen behärskats av patologiskt-anatomiskt och bakteriologiskt tänkande. Inom veterinärmedicinen har man först under de senaste årtiondena börjat tillgodogöra sig kemins framsteg på ett mera avgörande sätt.

Vid den nuvarande institutionen för allmän och medicinsk kemi handhas den grundläggande utbildningen i kemi för blivande veterinärer. Enligt utredningens mening bör institutionen även i fortsättningen ombesörja sådan undervisning, men verksamheten bör vara i allt väsentligt medicinskt inriktad. I enlighet härmed bör institutionens benämning ändras till institutionen för medicinsk kemi. För att erhålla professor eller laboratur vid institutionen bör i fortsättningen erfordras vetenskaplig meritering i medicinsk kemi. Någon ändring i fråga om de högre forskarbefattningarna vid institutionen har utredningen inte funnit erforderlig.

I fråga om kliniska centrallaboratoriet vid högskolan anför utredningen bl. a. följande.

Den vid laboratoriet f. n. bedrivna verksamheten innefattar klinisk kemi, såväl i form av omfattande analysverksamhet som utvecklingsarbete i samband därmed. Vidare bedrivs vid laboratoriet klinisk hematologisk verksamhet, viss enklare parasitologisk verksamhet samt radiobiologisk forsknings- och kontrollverksamhet. Tyngdpunkten i verksamheten har alltmer förskjutits mot forskning, varvid en väsentlig del av denna hänfört sig till strålforskning. Forskningsarbetet har till övervägande del bekostats av medel från forskningsråd o. d. utanför den ordinarie anslagsramen. Med hänsyn till verksamhetens i viss mån ändrade karaktär har förslag framförts bl. a. från lärarkollegiet vid högskolan, att föreståndarbefattningen vid laboratoriet skall ombildas till en professor.

Utredningen anser att radiobiologisk forskning också i fortsättningen bör handhas inom ramen för den kliniskt-kemiska verksamheten. Ej heller vill utredningen motsätta sig att de radiobiologiska kontrolluppgifterna tills vidare bibehålls vid centrallaboratoriet. Så småningom bör dock övervägas, om ansvaret för denna verksamhet bör överföras till annat organ. Även den praktiskt hematologiska verksamheten bör alltjämt vara ansluten till den kliniskt kemiska verksamheten. Däremot behöver parasitologisk verksamhet, sedan en av utredningen i det följande föreslagen särskild parasitologisk institution kommit till stånd, inte längre ske vid centrallaboratoriet.

Utredningen finner starka skäl tala för att vid högskolan inrättas en självständig professor i klinisk kemi. Utredningen föreslår att föreståndartjänsten vid det kliniska centrallaboratoriet utbyts mot en professor samt att laboratoriet ombildas till en institution för klinisk kemi. Till förste innehavare av professuren anser utredningen bör utses föreståndaren för centrallaboratoriet, laboratorn B. Åberg, vilken enligt utredningens mening

uppfyller högt ställda krav på såväl vetenskaplig skicklighet som administrativ förmåga. Enligt utredningens mening är det nödvändigt att professor i klinisk kemi vid sin sida får en kvalificerad forskare, inriktad på radiobiologi. För ändamålet bör institutionen tillföras en laboratur. Den sålunda föreslagna institutionen bör förutom undervisningen i klinisk kemi ombesörja jämväl den i veterinärutbildningen nyligen påbörjade undervisningen i radiobiologi.

I detta sammanhang berör utredningen frågan om de radioaktiva isotopernas användning inom den veterinärmedicinska forskningen samt anför därvid bl. a. följande.

Vid ett flertal av högskolans institutioner bedrivs studier där radioaktiva isotoper används. Denna del av forskningen liksom studiet av fissionsprodukternas öden i den animala organismen har under de senaste åren fått en allt större omfattning. Verksamheten är av stor betydelse icke blott för den direkt veterinärt inriktade medicinen och därmed för jordbruksnäringen i sin helhet, utan även för den medicinska grundforskningen.

Den med isotoperna förenade strålningsrisken förutsätter central lagring av dem liksom central rådgivning för deras användning i tekniskt avseende. De lokaler, som f. n. står till buds inom högskolan, är otillräckliga och ej byggda med hänsynstagande till nödvändiga säkerhetsåtgärder eller ändamålsenlighet ur forskningssynpunkt. Försöken försvåras i hög grad eller kan i vissa fall omöjliggöras genom nämnda brist.

Utredningen förordar, att serviceverksamheten med isotoper förläggs till den kliniskt kemiska institutionens radiobiologiska avdelning. Enligt utredningens uppfattning är det vidare nödvändigt att ett specialstall för isotopförsök inrättas, som likaledes bör hänföras till institutionen för klinisk kemi. Verksamheten bör utformas så, att inte endast högskolans institutioner utan även veterinärmedicinska anstalten får sitt behov av service på ifrågavarande område tillgodosett.

Med hänsyn till den snabba utvecklingen beträffande den kemiska bekämpningen av ogräs, skadedjur, insekter m. fl. föreslår utredningen en upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och den praktiskvetenskapliga verksamheten på toxikologins område. Enligt utredningens mening medför de ökade uppgifterna inom toxikologin behov av en väsentlig personalförstärkning vid såväl veterinärhögskolan som veterinärmedicinska anstalten. Vid högskolans institution för farmakologi bör sålunda inrättas en laboratur för ändamålet med härtill erforderlig assistent- och biträdestjänst. Även anstaltens kemiska laboratorium bör förstärkas med en befattning som laborator och med vissa biträdestjänster. Med hänvisning till utredningsuppdragets innebörd avstår utredningen från att framlägga förslag rörande organisationen av anstaltens kemiska laboratorium i övrigt.

I detta sammanhang diskuterar utredningen även möjligheter till viss integration av högskolans och veterinärmedicinska anstaltens kemiska verksamhet. Utredningen finner det dock ändamålsenligt att nämnda verksamhet alltjämt hålls organisatoriskt åt-

skild och att den nu nödvändiga upprustningen anpassas därefter. Det är emellertid enligt utredningens mening viktigt att fördelningen av uppgifter på förevarande område vid varje given tidpunkt kan göras rationell, så att ej incitament till onödigt dubbelarbete eller till att vissa viktiga områden ej blir bearbetade uppkommer. Användningen av såväl personella som materiella resurser bör därför såvitt möjligt samordnas. I överensstämmelse härmed förordar utredningen, att de rutinmässiga giftundersökningar, som f. n. utförs vid såväl högskolan som anstalten, i fortsättningen ombesörjs av anstaltens kemiska laboratorium. Vidare bör laboratoriet, där så är tekniskt möjligt, handha substratberedningen för såväl anstaltens som högskolans behov.

Vad gäller utformningen av högskolans båda kemiska institutioner finner utredningen starka skäl tala för dels en så nära samordning som möjligt av verksamheten i lokalt hänseende, dels en organiserad samverkan mellan de två institutionerna.

Utredningen anför, att högskolans nuvarande kemiska institution och dess kliniska centrallaboratorium har otidsenliga och otillräckliga lokaler. Enligt utredningens mening bör nämnda lokalfrågor lösas i ett sammanhang och på sådant sätt att de båda enheterna sammanförs i en gemensam nybyggnad innefattande även det föreslagna isotopstallet. Vissa utrymmen, som är kostsamma att uppföra, samt viss kostnadskrävande utrustning kan därvid nyttjas gemensamt. Likaså torde förutsättningar uppstå för gemensam användning av viss personal, såsom instrumentmakare, vaktmästare m. fl.

För att åstadkomma en organiserad samverkan mellan de två institutionerna föreslår utredningen att en institutionsgrupp bildas under ledning av en prefekt, till vilket en av professorerna bör utses av styrelsen för högskolan och veterinärmedicinska anstalten. I övrigt bör institutionsgruppen utformas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som för motsvarande ändamål föreslagits av universitetsutredningen.

Fysiologi. Undervisningen vid denna institution behandlar cirkulationsapparatens och andningens fysiologi, nerv- och muskelfysiologi, digestion och ämnesomsättning samt de endokrina organen, utsöndringsorganen och sinnesorganen. Den vid institutionen bedrivna forskningen omfattar såväl grundforskning som tillämpad forskning med avseende på olika fysiologiska problem inom veterinärmedicinen.

Föreståndaren för fysiologiska institutionen har bl. a. föreslagit att en tjänst som kvalificerad fysiker inrättas vid högskolan. Enligt föreståndaren förutsätter den moderna biologiska forskningens arbetsmetoder i många fall avancerade kunskaper i fysik och matematik. De nuvarande tekniska medarbetarna vid institutionen — en läroverksingenjör och en laboratorietechniker, som avlönas med stöd av medel från medicinska forskningsrådet — utnyttjas intensivt av ett flertal av högskolans institutioner. Bland tekniska uppgifter, som förekommer vid institutionen nämns nybyggnad av elektronisk apparatur samt serviceverksamhet beträffande dylika anläggningar inom högskolan.

Enligt utredningens mening är det av värde, att den vetenskapliga veterinärmedicinska organisationen får tillgång till viss kvalificerad expertis på det tekniska området. I sitt utlåtande över en genom statskontorets försorg verkställd utredning rörande teknisk institution inom Stockholms universitet (SOU 1963: 1) har utredningen framhållit, att en anslutning till ifrågasatt institution på sätt föreslagits inte innebär en lösning av hela problemet beträffande den tekniska serviceverksamheten vid veterinärhögskolan. Utredningen föreslår sålunda att för ändamålet till en början inrättas en tjänst som laboratorieingenjör i högst A 23. Organisatoriskt bör befattningen hänföras till institutionen för fysiologi. Innehavare av tjänsten, som bör vara kvalificerad civilingenjör eller filosofie magister från matematisk-naturvetenskaplig fakultet, bör bistå även högskolans övriga institutioner och veterinärmedicinska anstalten med tekniska serviceuppgifter på förevarande område.

Frågan om de veterinärmedicinska forskningsinstitutionernas behov av hand- och lokalverkstäder liksom av övrig teknisk expertis kommer att närmare beröras i det följande.

Farmakologi. Vid den av 1948 års riksdag beslutade omorganisationen av högskolan tilldelades den år 1949 inrättade institutionen för farmakologi en professur men ej någon laboratur. Institutionsföreståndaren har föreslagit bl. a., att en laboratur inrättas vid institutionen. Genom beslut av 1964 års riksdag har nämnda befattning inrättats fr. o. m. den 1 juli 1964. För att tillgodose vissa ökade krav på den veterinärmedicinska forskningen och undervisningen inom toxikologins område har utredningen vid behandlingen av ämnena medicinsk och klinisk kemi, som framgått av det föregående, föreslagit, att institutionen för farmakologi tillförs ytterligare en laboratur jämte erforderlig assistent- och biträdeshjälp.

Bakteriologi och epizootologi. Enligt utredningens mening bör ämnena bakteriologi och epizootologi alltjämt sammanhållas inom en professur. Utredningens förslag om att ämnet virologi skall utbrytas ur institutionen för bakteriologi och epizootologi samt erhålla en egen professur synes ej böra inverka på institutionens behov av högre befattningar. En till institutionen knuten docentur i virologi bör dock överföras till den nya virologiska institutionen.

Utredningen anför, att veterinärmedicinsk vetenskaplig verksamhet på bakteriologins område jämväl bedrivs vid veterinärmedicinska anstaltens bakteriologiska och serologiska avdelningar. F. n. ingår även virologiskt arbete i nämnda avdelningars verksamhet. I enlighet med utredningens förslag i det föregående skall dessa uppgifter överföras till en särskild virologisk organisation.

Enligt utredningens mening blir anstaltens bakteriologiska avdelning

även efter avskiljandet av den virologiska verksamheten av sådan omfattning och karaktär, att densamma bör bestå såsom en särskild avdelning inom anstalten. I och med överförandet av viruslaboratoriet till den särskilda virologiska organisationen bortfaller emellertid behovet av en av laboratorerna vid den bakteriologiska avdelningen.

Bakteriologiska spörsmål kommer även i fortsättningen att behandlas såväl vid högskolan som vid anstalten. Det bör enligt utredningens mening åvila styrelsen för högskolan och statens veterinärmedicinska anstalt att tillse, att resurserna inom nämnda område kommer till effektiv och ändamålsenlig användning.

F. n. utför högskolans institution för bakteriologi och epizootologi bakteriologisk-diagnostiska rutinundersökningar på material, främst från högskolans institutioner för kirurgi och medicin för icke-idisslare samt dess patologisk-anatomiska institution. Motsvarande undersökningar på material från bl. a. högskolans institutioner för obstetrik och gynekologi samt medicin för idisslare och dessa institutioners ambulatoriska verksamhet utförs av anstaltens bakteriologiska avdelning. Enligt utredningens mening bör rutinundersökningar av här ifrågavarande slag i princip utföras vid sistnämnda avdelning. Endast till den del, sådana undersökningar har ett direkt värde för institutionens egen forskning och undervisning, hör de ske vid högskolans institution för bakteriologi och epizootologi.

Veterinärmedicinsk parasitologi. Den vetenskapliga verksamheten på parasitologins område är koncentrerad till veterinärmedicinska anstaltens parasitologiska laboratorium. Forskningsarbetet vid laboratoriet bygger i stor utsträckning på det omfattande undersökningsmaterial, som kommer laboratoriet till handa, främst från anstaltens patologisk-anatomiska avdelning. Då avdelningen är den enda i sitt slag i landet, anlitas den även av andra veterinärmedicinska institutioner samt av veterinärer, läkare, hälsovårdsnämnder, slakterier, läkemedelsfabriker, militär- och polismyndigheter m. fl.

Utredningen framhåller, att någon fortlöpande parasitologisk forskningsverksamhet inte förekommer vid veterinärhögskolan. I viss utsträckning utförs dock parasitologiska undersökningar vid högskolans kliniska centrallaboratorium. Enligt beslut vid omorganisation av högskolan år 1948 skall undervisningen i parasitologi omhänderhas av befattningshavare vid statens veterinärmedicinska anstalt. T. o. m. läsåret 1959/60 var föreståndaren för anstaltens parasitologiska laboratorium speciallärare i ämnet. Undervisningen har därefter ombesörjts genom ett provisoriskt arrangemang med anlitan av förutvarande professorn i födoämneshygien, bakteriologi och parasitologi vid högskolan. Därjämte sker undervisning i tillämpad parasitologi inom ämnena patologisk anatomi, medicin för icke-idisslare, medicin för idisslare samt födoämneshygien.

I skrivelse till utredningen har högskolans lärarkollegium framfört krav

på en betydligt vidgad forskning inom parasitologin samt större resurser för denna vetenskaps bedrivande ävensom för undervisningen i ämnet. De parasitära sjukdomarnas stora betydelse och parasitologins växande omfattning utgör enligt kollegiets uppfattning mycket starka motiv för att inrätta en särskild professur i ämnet vid högskolan. Till professuren föreslås knytas en institution som i princip bör byggas upp på samma sätt som flertalet av de prekliniska institutionerna.

Utredningen understryker vikten av att de parasitologiska problemen i fortsättningen ägnas en betydligt ökad uppmärksamhet i såväl forsknings- som undervisningshänseende. Formerna för animalieproduktionen och den relativa fördelningen av densamma på djurslag har under senare år väsentligt ändrats. Detta har medfört en kraftig ökning av risken för parasitangrepp och därav betingad spridning av parasitära sjukdomar. Detta innebär enligt utredningens mening en allvarlig fara såväl privatekonomiskt som samhällsekonomiskt.

Vid sina överväganden rörande den organisatoriska uppbyggnaden av den parasitologiska verksamheten har utredningen funnit starka skäl tala för att inom veterinärhögskoleorganisationen inrätta en särskild parasitologisk institution med en professor som föreståndare. Utredningen har härvid även beaktat parasitologins ökade betydelse för humanmedicinen. Nya rön inom andra områden, t. ex. inom immunoterapi, anses också tala för att en intensifierad forskningsverksamhet på det parasitologiska fältet skulle kunna ge stora vinster.

Enligt utredningens mening bör all forskning och undervisning på det parasitologiska området vid högskolan handhas inom ramen för den föreslagna institutionen. Detta innebär bl. a. att den undervisning i parasitologi, som f. n. sker vid vissa av högskolans institutioner samt den mindre undersökningsverksamhet, som ombesörjs av det nuvarande kliniska centrallaboratoriet, bör överföras till den nya institutionen.

Med hänsyn till den organisation på parasitologins område, som redan finns vid veterinärmedicinska anstalten, finner utredningen det emellertid inte rimligt, att medel skall ställas till förfogande för en uppbyggnad av en ny, i viss mån parallell organisation vid högskolan. Mot denna bakgrund förordar utredningen, att den i det föregående föreslagna institutionen för parasitologi lokalt placeras vid veterinärmedicinska anstalten. Inom ramen för sagda institution bör ombesörjas icke blott forskning och undervisning för veterinärhögskolans behov utan även de uppgifter för anstaltens räkning, som nu handhas av anstaltens parasitologiska laboratorium. Professorn i ämnet bör därför i egenskap av avdelningsföreståndare vid anstalten ha ansvaret för såväl den praktisk-vetenskapliga verksamheten som forskningen på området för anstaltens behov. Organisationen av verksamheten blir i enlighet härmed en motsvarighet till vad utredningen i annat sammanhang föreslagit beträffande virologin.

På grund av ämnesområdets stora omfattning och då den föreslagna in-

stitutionen allt fortfarande kommer att vara den enda forskningsinstitutionen i sitt slag i landet, finner utredningen det nödvändigt att institutionen tillförsäkras minst två högre forskarbefattningar. I enlighet härmed bör vid densamma utöver professuren inrättas en laboratur. Hinder synes inte böra möta att Kungl. Maj:t efter framställning av styrelsen beslutar om viss uppdelning av ämnesområdet mellan innehavarna av dessa toppbefattningar.

Utredningen delar till fullo den av lärarkollegiet uttalade uppfattningen, att verksamheten vid den nya institutionen mer än hittills bör inriktas på de medicinska aspekterna av parasitologins problemkomplex. Den kvalificerade vetenskapliga personalen bör därför om möjligt ha en häremot svarande meritering. I överensstämmelse med vad nu sagts synes ämnet böra heta veterinärmedicinsk parasitologi och institutionen benämnas institutionen för veterinärmedicinsk parasitologi.

Ett bifall till utredningens förslag medför att nuvarande avdelningsföreståndartjänst vid veterinärmedicinska anstaltens parasitologiska laboratorium kan indras. Om vid utbytet av anstaltens avdelningsföreståndartjänst mot en professur innehavaren av förstnämnda befattning ej innehar den medicinska meritering, som krävs för att erhålla någon av de av utredningen föreslagna forskarbefattningarna, bör de med laboraturen avsedda uppgifterna, så länge avdelningsföreståndaren kvarstår i tjänst, anförtros denne samt laboratorstjänsten under tiden hållas vakant.

Experten Schmitterlöw föreslår i ett särskilt yttrande, att en parasitologisk institution upprättas vid högskolan med professor och övrig personal i överensstämmelse med av utredningen uttalade allmänna riktlinjer rörande personalsammansättningen vid de olika enheterna. Institutionen bör enligt Schmitterlöw förläggas till veterinärmedicinska anstalten med utnyttjande av där redan förefintliga resurser inom parasitologin, men administrativt sortera under högskolan. Den övriga delen av den parasitologiska institutionen, den diagnostiska avdelningen, föreslås administrativt sortera under veterinärmedicinska anstalten och således vara underställd anstaltens föreståndare.

Patologi. Ämnesområdet patologisk anatomi omfattar f. n. allmän patologi och patologisk anatomi. Undervisningen i allmän patologi sker genom föreläsningar, kurser och demonstrationer. I fråga om patologisk anatomi sker undervisningen i form av föreläsningar, obduktionskurs, obduktionsdemonstrationer och av de studerande självständigt utförda obduktioner.

Vid institutionen utförs obduktioner av kadaver samt undersökning av organ och organdelar från döda djur. Såsom framgått vid behandlingen av ämnet parasitologi, utförs obduktioner samt patologisk-anatomiska undersökningar även vid veterinärmedicinska anstaltens patologisk-anatomiska avdelning. Utredningen anför, att anstaltens ifrågavarande material, som kommer från hela landet, kompletterar högskolans eget material och är till nytta i undervisningen.

Utredningen föreslår i avsnittet rörande undervisningsfrågor att de nuvarande examensämnen allmän patologi och patologisk anatomi sammanförs till ett ämne benämnt patologi. I överensstämmelse härmed förordar utredningen, att beteckningen patologi införs för såväl professuren i ämnet som för därtill hörande institution. Utredningen föreslår i nämnda avsnitt även vissa ändringar i undervisningen vid förevarande institution.

I anslutning till diskussioner rörande ändringar av patologiundervisningen har institutionsföreståndaren framhållit för utredningen, att ett genomförande härav medför starkt ökade krav på institutionens lärarkrafter. Vid institutionen finns f. n. förutom professor en högre vetenskaplig befattning, en prosektor. Institutionsföreståndaren har ansett erforderligt, att institutionen tillförs bl. a. en prosektorstjänst utöver den redan befintliga.

Utredningen finner, att en viss förstärkning av den kvalificerade vetenskapliga personalen vid institutionen är motiverad. Patologiundervisningen i sin helhet kommer nämligen enligt utredningens förslag att ingå i den del av studieplanen för högskolan, som ligger efter kandidatstadiet och sålunda vid andra lärosäten motsvarar licentiatstudierna, vilka i allmänhet leds av professorer och laboratorer eller däremot svarande befattningshavare. Enligt utredningens uppfattning är emellertid i förevarande fall en annan befattningstyp än den av institutionsföreståndaren angivna att förordas. Med hänsyn till att personalförstärkningen helt betingas av institutionens undervisningsuppgifter, föreslår utredningen att en befattning som universitetslektor inrättas vid institutionen. I detta sammanhang erinrar utredningen om att även vissa befattningshavare vid veterinärmedicinska anstalten med kvalificerad vetenskaplig kompetens inom ämnesområdet bör kunna utnyttjas för specialföreläsningar o. d. i samband med patologiundervisningen vid högskolan.

Från såväl högskole- som anstaltshåll har uttryckts önskemål, att undersökningsmaterialet vid anstaltens patologisk-anatomiska avdelning skall utnyttjas vid högskoleundervisningen i ämnet. Utredningen vill för sin del starkt understryka vikten av ett dylikt samarbete. Det bör även ske i den formen, att anstaltens patologisk-anatomiska avdelning snabbt får tillgång till de rön och erfarenheter, som framkommer vid forskningen inom högskolans patologiinstitution. Obduktionsverksamheten vid högskolans nämnda institution bör i fortsättningen begränsas till att avse material, som har ett omedelbart intresse för den vid institutionen bedrivna forskningen och undervisningen.

Obduktionsverksamheten vid högskoleinstitutionen sker f. n. i stor utsträckning avgiftsfritt även beträffande uppdrag, som inkommer från andra håll än högskolans kliniker, medan vid anstaltsavdelningen ersättning alltid uttas enligt fastställd taxa för ifrågavarande uppdrag. Detta har lett till en viss snedbelastning. En stor mängd obduktionsmaterial har insänts

till högskolans patologiska institution och måst behandlas där, även då det inte haft något direkt värde för institutionens arbete. Utredningen anser det viktigt, att institutionen befrias från skyldigheten att gratis utföra obduktioner och andra patologisk-anatomiska undersökningar.

Sjukdomsgenetik och husdjurshygien. Undervisningen vid den nuvarande institutionen för avelsbiologi och husdjurshygien omfattar tre tentamensämnen, nämligen utfodrings- och hälsovårdslära, exteriör- och raslära samt ärftlighets- och avelslära. Utvecklingen under senare år har alltmer gått i den riktningen, att huvudvikten lagts på å ena sidan utfodrings- och hälsovårdsläran samt å andra sidan ärftlighets- och avelsläran. Exteriör- och raslära har mera kommit att bli veterinärt allmänbildande ämnen.

Forskningen inom institutionen bedrivs i huvudsak efter två linjer — husdjurshygien och arvssjukdomar. Utredningen anför, att forskningen inom båda dessa områden undergår en intensiv utveckling. Övergången från en mera extensiv till en intensiv djurhållning med ökad produktivitet har skapat många problem i fråga om djurens konstitution och hållbarhet inför ökade påfrestningar. Vidare medför inriktningen av jordbruksproduktionen mot nya driftsformer åtskilliga problem av hygienisk natur.

Vid institutionen finns en professur och en laboratur. Önskemål har framförts — såväl nu som av 1946 års högskoleutredning — om en uppdelning av ämnesområdet på två professurer. Som skäl för uppdelningen har bl. a. angetts, att omfattningen av ämnesområdet och den intensiva utvecklingen inom detsamma gör det omöjligt för en person att behärska hela det vetenskapliga fält, som skall täckas av den nuvarande professuren.

I anledning av nämnda önskemål erinrar utredningen om att det vid lantbrukshögskolan har ställts betydande resurser till forskningens och undervisningens förfogande inom ämnesområden, som nära gränsar till nu ifrågasvarande institutions verksamhetsfält. Utredningen syftar därvid på den upprustning av forskning, försök och högre undervisning på jordbrukets område, som beslutades av 1961 års riksdag. I samband med upprustningen har gjorts gällande att området för forskningen vid veterinärhögskolans institution till väsentliga delar sammanfaller med forskningsområdet för motsvarande institutioner vid lantbrukshögskolan.

Utredningen vill i och för sig inte jäva det sistnämnda påståendet. Emellertid är den ekonomiska betydelsen av forskningen på dessa områden stor. Det synes inte vara motiverat att minska på de resurser, som f. n. totalt ställs till denna forsknings förfogande. Utredningen framhåller, att vid veterinärhögskolan forskningen på förevarande områden bör koncentreras på de veterinärmedicinska delarna samt att detta redan nu synes vara fallet.

Enligt utredningens mening skulle i och för sig kunna diskuteras att förlägga den husdjursgenetiska forskningen och undervisningen i sin helhet till lantbrukshögskolans institution för husdjursförädling. Emellertid finns och kommer även i fortsättningen att finnas uppgifter inom det genetiska forskningsfältet, som har direkt veterinärmedicinsk anknytning.

Ifrågavarande verksamhet bör därför vara knuten till veterinärhögskolans förevarande institution, som bör erhålla det mera adekvata namnet institutionen för sjukdomsgenetik och husdjurshygien. Med hänsyn bl. a. till den betydande förstärkning av forskningsresurserna för genetik samt för husdjurens utfodring och vård som skett vid lantbrukshögskolan och med beaktande jämväl av angelägna upprustningsbehov inom andra delar av veterinärmedicinen finner sig utredningen inte kunna förorda att en professur i ämnet tillskapas. Vid tillsättande av befattningarna som professor och laborator vid institutionen bör framdeles beaktas att den ena befattningshavaren företräder ämnesdelen sjukdomsgenetik och den andra ämnesdelen husdjurshygien.

Den rådgivnings- och upplysningsverksamhet i husdjurshygieniska och sjukdomsgenetiska frågor, som f. n. bedrivs vid institutionen, bör enligt utredningens mening få fortsättas och om möjligt intensifieras. Utredningen ifrågasätter emellertid om sagda verksamhet är av den art, att den skall ombesörjas av den reguljära forskarpersonalen. Utredningen föreslår, att rådgivningsverksamhet, till den del den avser husdjurshygieniska frågor, ombesörjs av en konsulent samt förordar, att en sådan befattning inrättas för ändamålet. Till den närmare utformningen och placeringen av den nu föreslagna konsulentbefattningen återkommer utredningen i samband med att den behandlar konsulentverksamheten vid veterinärmedicinska anstalten.

I detta sammanhang har utredningen berört den verksamhet, som äger rum vid högskolans avdelning för hovsjukdomar, hovbeslagslära och anspansslära. Avdelningen förestås av en lärare i Bo 1. För övrigt finns en förste assistent samt sex biträdes- och hovslagartjänster. Vid avdelningen är anordnad en hovslagarskola.

Utredningen har vid sina överväganden funnit, att avdelningen inte bör bibehållas som en särskild avdelning vid sidan av övriga institutioner. I stället bör hovbeslags- och anspanssläran inordnas i nyss nämnda institution för sjukdomsgenetik och husdjurshygien, medan läran om hovens sjukdomar i fortsättningen bör behandlas inom institutionen för kirurgi. Med hänsyn till bl. a. den starkt minskade häst användningen inom landet synes även lärarbefattningen vid avdelningen kunna indras. Vissa uppgifter av i huvudsak rådgivningskaraktär på hovvårdens och klövvårdens område bör åvila den i det föregående omnämnda konsulenten. Denne bör även kunna omhänderha viss del av undervisningen i dessa ämnen.

Enligt utredningens mening bör sådan verksamhet, som är främmande för veterinärhögskolans funktion som centrum för forskning och högre undervisning, i princip inte längre åläggas högskolan. I enlighet härmed föreslår utredningen att den vid högskolan befintliga hovslagarskolan utbryts ur organisationen och i stället inordnas i den av lantbruksstyrelsen administrerade utbildningsverksamheten.

Ledamöterna Lagerlöf och Wilhelmson föreslår i en reservation med instämmande av experterna Hansen och Schmitterlöw, att den nuvarande institutionen för avelsbiologi och husdjurshygien uppdelas på två institutioner med var sin professur, en för sjukdomsgenetik och en för husdjurshygien. Till professuren i sjukdomsgenetik bör hänföras avels- och ärftlighetslära samt raslära, till professuren i husdjurshygien utfodringslära, hälsovårdslära samt hovvård och anspannslära jämte exteriörlära. Härvid förutsätts, att den nuvarande professuren och laboraturen vid institutionen anknyts till institutionen för husdjurshygien. Professuren i sjukdomsgenetik bör däremot tillsättas i vanlig ordning. Även denna institution bör förses med en laboratur samt med hjälpkrafter och övriga resurser i enlighet med de riktlinjer som angetts av utredningen för högskolans andra vetenskapliga institutioner.

Röntgenologi. Högskolans röntgenavdelning meddelar undervisning i röntgenologi samt utför erforderliga röntgenundersökningar och röntgenbehandlingar för högskolans räkning. Forskningen inom avdelningen är huvudsakligen inriktad på röntgendiagnostik och sådan experimentell fysiologi och kirurgi, där avancerade röntgenundersökningar ingår. I vissa fall bedrivs forskning i intimt samarbete med karolinska institutet och dess undervisningssjukhus.

Vid avdelningen finns en högre vetenskaplig befattning, en laboratur. Från lärarkollegiet har i olika sammanhang yrkats på en höjning av avdelningsföreståndarens ställning från laborator till professor.

Utredningen anför, att röntgenologin kommit att spela en allt mera betydelsefull roll för såväl den veterinärmedicinska forskningen som den kliniska sjukvården. Då det finns anledning att räkna med att i framtiden allt fler veterinärer i sin dagliga gärning kommer att få användning av röntgen i olika avseenden ökar behovet av en god utbildning på förevarande område. Den röntgenologiska verksamheten vid veterinärhögskolan anses vidare ha stor betydelse även för den komparativa medicinen. Högskolan bör därför tillförsäkras kvalificerad sakkunskap på det röntgenologiska området. Utredningen föreslår, att laboratur i ämnet utbyts mot professur samt att röntgenavdelningen samtidigt ombildas till en institution för röntgenologi. Utredningen föreslår, att till förste innehavare av professuren utses laboratorn i ämnet S.-E. Olsson, vilken enligt utredningens mening uppfyller högt ställda krav på såväl vetenskaplig skicklighet som administrativ förmåga. Någon ytterligare högre befattning vid institutionen synes t. v. inte erforderlig.

Kirurgi. Forskningen och undervisningen vid högskolans institution för kirurgi har tidigare, i likhet med veterinärmedicinen i övrigt, huvudsakligen varit inriktad på hästens sjukdomar och därmed sammanhängande problem. Under senare tid har en förskjutning mot hundar, nötkreatur och svin ägt

rum, men hästkirurgin utgör fortfarande en inte obetydlig del av institutionens verksamhet.

Utredningen har övervägt om den fortgående utvecklingen mot minskat hästantal i landet inte borde återspeglas i en viss reducering av den kirurgiska institutionens omfattning. I det föregående har utredningen emellertid föreslagit, att den verksamhet, som f. n. bedrivs vid högskolans avdelning för hovbeslag m. m., i fortsättningen bör, till den del densamma avser läran om hovens sjukdomar, behandlas inom institutionen för kirurgi. I det särskilda undervisningsavsnittet kommer utredningen vidare att föreslå, att utbildningen i ämnet kirurgi väsentligt koncentreras och effektiviseras. Även utvecklingen på nötkreaturs- och svinskötselns områden samt av den slutna djursjukvården ställer krav på forskningen och undervisningen på kirurgins område. Vidare erinrar utredningen om humanmedicinens behov av medverkan från den veterinära kirurgins sida. Utredningen anser mot denna bakgrund, att en inskränkning av resurserna för den veterinärmedicinska kirurgin inte är motiverad.

Personalsammansättningen i vad avser högre vetenskapliga befattningar vid institutionen motiverar enligt utredningen, att vid densamma inrättas två forskarassistentbefattningar. Ett utbyte av de nuvarande tjänsterna som förste assistent mot forskarassistenttjänster är emellertid inte helt genomförbart. Utredningen anser, att institutionen liksom en del av de i det följande behandlade institutionerna har behov av speciella av djursjukvården betingade heltidsanställda veterinärer. De bör lämpligen benämnas klinikveterinärer och placeras f. n. i högst lönegrad A 23. Utredningen föreslår, att kirurgiska institutionen bör tillföras två sådana tjänster.

Utredningen berör även frågan om tillförseln av djurmateriel till institutionens kliniker. Enligt utredningens mening synes omfattningen av hundklientelet f. n. vara alltför stor. Verksamheten i fråga om hundar bör inte ges större dimensioner än vad som är motiverat av undervisningens och forskningens behov. Frågan om att anordna hundsjukhus i erforderlig omfattning inom Stockholmsområdet bör lösas i annan ordning.

Hästklientelet vid institutionen utgörs huvudsakligen av sporthästar med kroniska hältor. Enligt utredningens mening är ökad tillförsel av hästar med akuta kirurgiska sjukdomar önskvärd. Det aktuella utbildningsbehovet kräver vidare en väsentlig utökning i fråga om tillförseln av nötkreatur och svin. Institutionen bör i detta syfte ges ökade resurser för djurens utfodring och vård samt transport. Den framtida utformningen av högskolans ambulatoriska klinikverksamhet är av betydelse i detta sammanhang. Detta spørsmål liksom frågorna om hur materialtillförseln till högskolans olika institutioner bör organiseras tar utredningen upp när den behandlar institutionen för obstetrik och gynekologi.

Medicin I. Undervisningen vid den nuvarande institutionen för medicin för icke-idisslare omfattar häst, svin, hund, katt, pälsdjur och fjäderfä. Vid institutionen finns en professur och en laboratur. Föreståndaren för institutionen har begärt, att ytterligare en laboratur inrättas. Det har bl. a. framhållits, att kraven på institutionen vuxit starkt genom svin- och fjäderfäavelns ökade betydelse.

Utredningen vitsordar, att institutionens arbetsuppgifter ökat avsevärt genom främst svinskötselns ökade ekonomiska betydelse. Även fjäderfä- och pälsdjursaveln har under senare tid visat en kraftig expansion, vilket medfört behov av en intensiv forskning och undervisning rörande dessa djurslags sjukdomar. Utredningen föreslår därför att en laboratur inrättas vid institutionen, närmast för forskningen rörande svin och fjäderfä. Samtidigt bör två specialläraryrkesbefattningar i svin- och fjäderfä-hälsokontroll, vilka nu innehas av konsulenter vid veterinärmedicinska anstalten, kunna indras. En speciallärtjänst i hälsokontroll av pälsdjur bör dock bibehållas. Vidare bör två klinikveterinärtjänster inrättas, närmast som ersättning för befattningarna som heltidssysselsatta förste assistenter.

Utredningen föreslår att förevarande institution och ämne i fortsättningen kallas medicin I.

Medicin II. Undervisningen vid den nuvarande institutionen för medicin för idisslare omfattar nötkreaturens, fårens och getternas interna medicin. Förutom en professur finns vid institutionen bl. a. en laboratur. Institutionsföreståndaren har yrkat bl. a., att en laboratur i förebyggande medicin inrättas.

Enligt utredningens uppfattning föreligger inga sådana skäl att någon ändring av antalet högre lärarbefattningar vid institutionen kan anses motiverad. Däremot föreslås i ett följande avsnitt att en befattning som konsulent för får- och ungnötssjukdomar inrättas. Med hänsyn till verksamhetens omfattning bör även en tjänst som klinikveterinär inrättas, närmast avsedd för den kliniska sjukvårdens behov. Vidare föreslås vissa förstärkningar på biträdessidan.

Vid bifall till utredningens förslag kommer professorn och laboratorn vid institutionen att avlastas en betydande del av nuvarande arbetsbörda. Härigenom synes i större utsträckning än f. n. kunna behandlas vissa av institutionsföreståndaren omnämnda forskningsuppgifter rörande förebyggande medicin. Utredningen vill i detta sammanhang erinra om att den vid högskolan tillämpade ämnes- och institutionsuppdelningen gör att motsvarande uppgifter ingår i arbetsuppgifterna vid ett flertal av högskolans institutioner.

Utredningen anser att de båda medicinska institutionerna i fortsättningen bör benämnas medicin I resp. medicin II.

Obstetrik och gynekologi. Undervisningen vid institutionen omfattar graviditetens och förlossningens fysiologi, patologi och terapi, rubbningar i fort-

plantningsförmågan, artificiell insemination och juversjukdomar. Förutom professorn finns i fråga om högre befattningar två laboraturer vid institutionen. Av de båda laboratorerna har den ene sin verksamhet i huvudsak förlagd till institutionens stationära klinik och den andra huvudsakligen till den ambulatoriska kliniken.

Förslag har framförts till utredningen, att den ambulatoriska kliniken borde brytas ut ur institutionen för obstetrik och gynekologi och ges en i förhållande till högskolans institutioner fristående ställning, eventuellt med anknytning till högskolans ekonomiska avdelning. Såsom motivering härför har bl. a. anförts, att ambulatoriska kliniken i framtiden bör ha till uppgift att i så stor utsträckning som möjligt ombesörja materialtillförsel till samtliga institutioner vid högskolan. Det anses ej ändamålsenligt att kliniken, som nu är fallet, är knuten till en alltmer specialiserad institution, vars dominerande intresse är sexualfysiologi och sexualpatologi.

Utredningen anför, att huvudparten av de fall som behandlas inom den ambulatoriska kliniken tillhör den obstetrisk-gynekologiska institutionens verksamhetsområde. Ett relativt stort antal förrättningar faller dock inom bujatrikens område. Dessa ombesörjs av personal tillhörande institutionen för medicin II, som med hänsyn härtill i regel har en lärare samt studerande avdelade för den ambulatoriska klinikens verksamhet. Fall av intresse för högskolans övriga kliniska verksamhet behandlas f. n. endast i mindre utsträckning vid högskolans ambulatoriska klinik. I fråga om svin äger emellertid viss ambulatorisk verksamhet rum vid institutionen för medicin I.

Utredningen anser, att skälen för att tillskapa en fristående ambulatorisk klinik inte är tillräckliga. En dylik klinik skulle innebära, att en relativt liten del av organisationen fick en i viss mån administrativt fristående ställning med risk för att utnyttjandet av biträdespersonalen skulle försvåras. Det skulle också bli mindre lätt att vid behov omdisponera personal, lokaler o. d. Utredningen anser det inte heller motiverat att infoga kliniken i någon annan av högskolans institutioner. Med hänsyn till obstetrikens och gynekologins grundläggande behov av ambulansverksamhet och material kan undervisningen inom ämnesområdet löpa risk att bli lidande på att avskiljas.

Enligt utredningens mening är det emellertid viktigt att den ambulatoriska kliniken får möjligheter att verkligen fungera som ett kontaktorgan för samtliga de institutioner som har behov därav. Som ett led i dessa strävanden bör enligt utredningens mening bildas en arbetsgrupp under ordförandeskap av föreståndaren för institutionen för obstetrik och gynekologi, bestående av samtliga berörda institutionsföreståndare samt chefen för högskolans kansli.

Uppagningsområdet för den ambulatoriska kliniken omfattar f. n. Upplands-Väsby, Österåkers och Järfälla kommuner, vissa socknar av Össeby, Vallentuna och Märsta kommuner, Täby, Danderyds, Stocksunds och Sollen-tuna köpingar, städerna Lidingö, Djursholm, Solna och Sundbyberg samt stadsdelen Hässelby villastad och de delar av förutvarande Spånga kommun,

som numera ingår i Stockholms stad. Kliniken fullgör inom detta område samma åligganden som en distriktsveterinär.

Enligt en inom högskolan år 1957 verkställd undersökning har omfattningen av ambulatoriska klinikers verksamhet efter år 1952 visat en tydlig tendens till nedgång. Utvecklingen har sannolikt berott på en minskning av antalet husdjur inom klinikers praktikområde. Utredningen har för sin del funnit, att den i nämnda undersökning omtalade reduktionen av djurbeståndet har fortsatt samt att den då påtalade svårigheten att förse institutionerna med kliniskt material ytterligare accentuerats. Med hänsyn härtill föreslår utredningen, att ambulatoriska klinikers praktikområde utvidgas till att omfatta även nuvarande Rimbo veterinärdistrikt. I syfte att få en naturlig gräns mot Knivsta veterinärdistrikt bör till det utvidgade praktikområdet också överföras Frösunda socken i Vallentuna kommun, medan i gengäld till Knivsta distrikt bör överföras Norrsunda och Skånåla socknar av Märsta kommun. För att inte kostnaderna för djursjukvården inom den del av praktikområdet, som motsvarar nuvarande Rimbo distrikt, skall bli större än f. n., bör även efter sammanslagningen arvode och bilersättning vid sjukbesök beräknas med utgångspunkt från Rimbo.

Enligt utredningens mening bör även i fortsättningen en av de båda högre befattningshavarna under professorn vid förevarande institution ha det närmaste ansvaret för den ambulatoriska kliniken. Det bör emellertid inte vara utan vidare givet att vederbörande såsom nu skall ha sin vetenskapliga meritering dokumenterad inom det obstetriskt-gynekologiska området. Utredningen anser, att den som tjänstgör som närmaste chef över kliniken bör kunna rekryteras inom de ämnesområden som närmast berörs av klinikers verksamhet, nämligen obstetrik och gynekologi samt medicin II. Vid sidan av de rent vetenskapliga meriterna bör vederbörande uppvisa viss förtrogenhet med problem av administrativ och arbetsteknisk natur. Till följd av den kombinerade uppgiften att dels handha viss forskning och undervisning, dels förestå den praktisk-vetenskapliga verksamheten inom praktikområdet förordar utredningen, att en laboratur vid institutionen för obstetrik och gynekologi utbyts mot en befattning som klinikchef i Bo 1 vid nämnda institution.

Utöver vad nu anförts föreslår utredningen ingen ändring i avseende på de högre befattningarna vid institutionen. Däremot bör tre befattningar som klinikveterinär inrättas. Av dessa bör i princip två hänföras till den ambulatoriska kliniken och en till institutionens stationära klinik.

Livsmedelshygien. Undervisningen vid högskolans nuvarande institution för födoämneshygien omfattar den hygieniska kontrollen av animala livsmedels beskaffenhet, produktion, beredning, förvaring och distribution. I samband med institutionens undervisnings- och forskningsverksamhet bedrivs vid densamma undersökningar av födoämnesprov, som insänds av

bl. a. praktiserande veterinärer och vissa hälsovårdsnämnder. Vid institutionen finns förutom professur bl. a. en laboratur.

Den alltmer ökade användningen av veterinärmedicinsk sakkunskap på hygienområdet har medfört, att institutionens resurser, särskilt i fråga om vetenskaplig personal på det livsmedelskemiska området efter hand befunnits otillräckliga. Institutionsföreståndaren har i anledning härav framhållit angelägenheten av att institutionen tillförs bl. a. en högt kvalificerad livsmedelskemist och en kvalificerad livsmedelsmikrobiolog, den senare med uppgift att handha undersökningen av insända livsmedel och förestå den bakteriologiska vattenkontrollen.

Utredningen delar uppfattningen, att livsmedelskemisk medverkan på hygienområdet under senare år har tenderat mot att bli alltmer vittomfattande och betydelsefull. Arbetsuppgifterna har blivit mångskiftande och ofta av komplicerad art. Inom livsmedelshygienen samt inom den allmänna hälsovården i övrigt krävs numera lika stora kvalifikationer och insatser av kemister som av hygieniker-bakteriologer. Den kemiska forskning, det här gäller, ingår såsom en så integrerad del av livsmedelshygienen, att uppgifterna ej kan ombesörjas av de speciella kemiska institutionerna. För verksamheten på det kemiska området vid förevarande institution synes därför erfordras en kvalificerad kemist, väl förtrogen med biokemi och livsmedelskemi och med praktisk erfarenhet av kemisk livsmedelskontroll. Utredningen föreslår, att vid institutionen inrättas en laboratur i livsmedelskemi.

För att institutionen skall kunna ta emot insända prover av livsmedel och vatten i den omfattning som krävs för att till fullo täcka utbildningens och forskningens behov bör vidare en tjänst som laboratorieveterinär inrättas, avsedd för en välmeriterad livsmedelsmikrobiolog. Därjämte bör vid institutionen finnas två forskarassistentbefattningar. Utredningen förordar därjämte, att en konsulent för livsmedelshygien placeras vid institutionen. Denna fråga behandlas i det följande.

Utredningen förordar slutligen att förevarande institution och ämnesområde i fortsättningen benämns livsmedelshygien, då detta namn torde ge en klarare bild av vad verksamheten avser.

Yttrandena

Nära nog samtliga remissinstanser tillstyrker kraftigt utredningens förslag till upprustning av den veterinärmedicinska forskningen. Några instanser anser dock att en långsiktig bedömning saknas av forskningens behov. Vidare efterlyses en mera klar prioritering mellan de skilda forskningsområdena.

Utredningens synpunkter på den veterinärmedicinska virologins betydelse delas av dem som yttrat sig i frågan. Upprust-

ningen av denna veterinärmedicinska verksamhetsgren bedöms allmänt vara den mest angelägna. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* förklarar sig helt införstådd med att virologins upprustning bör komma i första hand. *Lärarkollegiet vid veterinärhögskolan*, som också accepterar utredningens prioritetsbedömning, framhåller emellertid, att det även inom andra områden föreligger oavvisliga behov av en snar upprustning. *Veterinärhögskolans styrelse* delar lärarkollegiets mening.

Betydelsen av att MK-vaccinproduktion möjliggörs inom landet betonas också starkt av bl. a. *överbefälhavaren, försvarsmedicinska forskningsutredningen, veterinärstyrelsen och Riksförbundet Landsbygdens folk*.

Utredningens förslag att utbyggnaden av den virologiska verksamheten skall ske inom en lokalt sammanhållen enhet med förläggning till veterinärmedicinska anstaltens område godtas av remissinstanserna. Beträffande organisationen av verksamheten är meningarna däremot delade. I flera yttranden ifrågasätts om inte chefen för den föreslagna institutionen skulle få alltför stor arbetsbörda. Flera instanser anser det också principiellt felaktigt att i samma person förena funktionerna som professor vid veterinärhögskolan och avdelningsföreståndare vid veterinärmedicinska anstalten. Enligt dessa bör den föreslagna verksamheten organisatoriskt vara uppdelad i en högskoleinstitution för forskning och undervisning samt en under anstalten sorterande avdelning för diagnostik och produktion. *Veterinärhögskolans lärarkollegium* anför bl. a. följande.

Den person, som i sig skall förena ställningen som professor vid högskolan och avdelningsföreståndare vid anstalten, måste med nödvändighet komma i en konfliktsituation, som i betänklig grad skulle påverka hans arbetsförhållanden. Det är också orealistiskt att tänka sig att en sådan person, han må besitta de högsta kvalifikationer både som forskare och som administratör och personalledare, skall hinna med såväl professorns som avdelningsföreståndarens uppgifter. Med hänsyn till den hävdvunna regeln om forskningens frihet kan en sådan person, i egenskap av fri akademisk forskare, inte underordnas anstaltens föreståndare och åläggas forskningsuppgifter.

Veterinärmedicinska anstalten måste med nödvändighet komma att ställa bestämda krav på avdelningsföreståndaren-professorn. Varken den diagnostiska avdelningen eller produktionsavdelningen kan fungera ändamålsenligt om inte forskning bedrivs på dessa för anstalten så väsentliga områden. En dirigerings av forskningen torde därför komma att bli ett oeftergivligt krav för den totala virologiska institutionens rationella funktion. *Veterinärhögskolans lärarkollegium* kan inte finna det försvarligt, att någon av dess professorer blir föremål för en dylik dirigerings.

Veterinärhögskolans styrelse instämmer i lärarkollegiets uttalanden och erinrar om att professorn i virusforskning vid karolinska institutet och hela hans institution har sin verksamhet förlagd till statens bakteriologiska laboratorium utan att vara underställd vare sig laboratoriets före-

ståndare eller dess styrelse, medan laboratoriets virusdiagnostiska avdelning förestås av en särskild avdelningsföreståndare.

Liknande synpunkter på organisationsfrågan framförs av *karolinska institutets lärarkollegium, akademiska rektorskonventet i Stockholm, Universitetslärarförbundet och Sveriges veterinärförbundet*.

Styrelsen för statens institut för folkhälsan har intet att erinra mot att någon form av samordning etableras mellan veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten. De delar av virologin, som ingår i högskolan resp. anstalten, måste emellertid vara uppbyggda på ett sådant sätt, att de i alla avseenden kan fungera fullt självständigt gentemot varandra. Vidare måste professorerna instruktionsenligt ha möjlighet att avlasta viss del av verksamheten på någon tjänsteman vid anstalten. Styrelsen anför ytterligare bl. a. följande.

Med hänsyn till likheterna mellan den föreslagna organisationen och den samordning, som föreligger mellan folkhälsoinstitutets allmänhygieniska avdelning och karolinska institutets hygieniska institution, anser styrelsen det lämpligt att något beröra bakgrunden till denna organisation och erfarenheterna av densamma. Samordningen har motiverats dels med att såväl undervisningen som forskningen i ämnet hygien vid karolinska institutet i hög grad skulle främjas av att få kontakt med det praktiska arbetet på området, dels med att folkhälsoinstitutets verksamhet kunde utnyttja den erfarenhet och sakkunskap, som finns vid hygieniska institutionen, dels ock med att samordningen ur ekonomisk synpunkt innebar en gynnsam lösning av hygieninstitutionens byggnadsfråga och folkhälsoinstitutets drift. Erfarenheterna av den tillämpade samordningen har varit de bästa och bekräftat de förväntade fördelarna av organisationen.

Medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala finner det önskvärt att professorerna avlastas från såväl den rutinmässiga produktionen som den diagnostiska verksamheten. Hans uppgift som föreståndare för anstaltens virusavdelning blir då att samordna och sammanhålla frågor rörande forsknings- och utvecklingsarbete och fungera som anstaltens expert i virologiska frågor.

Veterinärstyrelsen anser det för sin del betänkligt att forskningsresurserna enligt förslaget alltför ensidigt koncentreras till en direkt under professorerna lydande forskningssektion, varigenom anstaltsföreståndarens insyn i och möjligheter att påverka vid avdelningen pågående eller planlagd forskning avsevärt begränsas. Enligt *Hushållningssällskapens förbund* måste det tillses att uppläggnings- och inriktningen av anstaltens verksamhet inte blir sådan att vetenskaplig forskning blir dominerande.

Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt (majoriteten) finner det vara väsentligt, att de olika delarna av den virologiska verksamheten så fast som möjligt sammanhålls i en organisatorisk enhet och att av kostnadsskäl en splittring av verksamheten undviks. Styrelsen anser det orealistiskt att f. n. tänka sig uppbyggnaden av två virusinstitutioner, en vid

högskolan och en vid anstalten, och vill därför acceptera den uppläggning som utredningen förordat med en personalunion mellan högskolan och anstalten avseende föreståndarskapet för den nya institutionen. Man måste dock tänka sig att det i en framtid kan finnas fördelaktigt att inrätta två fullt självständiga virologiska institutioner, alltså med bibehållen enhet lokalt sett. *Styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium* intar en liknande ståndpunkt.

Sveriges lantbruksförbund uttrycker sin tillfredsställelse över den föreslagna organisationen, som förbundet anser ger möjligheter till ett rationellt och fruktbarande arbete. Tillstyrkande yttranden avges i övrigt av *statskontoret*, *lantbruksstyrelsen*, *medicinska fakulteten vid universitetet i Lund* och *försvarsmedicinska forskningsutredningen*.

Vissa remissinstanser, däribland *kanslern för rikets universitet* och *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan*, framhåller, att professuren bör tillsättas uteslutande efter gängse akademiska befordringsgrunder. I fråga om utredningens förslag om förste innehavare framhåller *lärarkollegiet vid karolinska institutet*, *SACO* och *Universitetslärarförbundet*, att nyinrättade tjänster av principiella skäl bör ledigförklaras i sedvanlig ordning.

Utredningens förslag i övrigt beträffande virologi tillstyrks i allmänhet. I följande avseenden framförs dock vissa erinringar.

Sektionerna för diagnostik och produktion blir enligt åtskilliga remissinstanser klart underbemannade med den föreslagna personaluppsättningen. *Veterinärstyrelsen*, *styrelserna för statens veterinärmedicinska anstalt*, *veterinärhögskolan* och *statens institut för folkhälsan* samt *medicinska fakulteterna vid universitetet i Uppsala* och *Lund* anser att vardera sektionen bör förestås av en laborator. *Sveriges veterinärförbund* anser att en laboratorstjänst bör finnas på detta arbetsområde.

Biträdespersonalen beräknar *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* behöva ökas, utöver vad utredningen föreslagit, vid diagnostiksektionen med två biträdeskrafter och vid MK-vaccinproduktionen med upp till tio biträden.

Veterinärstyrelsen och *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* anser det angelägnare att inrätta laboratorstjänster vid sektionerna för diagnostik och produktion än vid forskningssektionen.

Flera remissinstanser finner det beklagligt att utredningen inte föreslagit en uppdelning av institutionen för anatomi och histologi. De anför bl. a., att institutionen har en stor undervisningsbörda samt att ämnen anatomi och histologi är starkt expanderande. Experten Schmiterlöws förslag i särskilt yttrande att institutionen bör tillföras en tjänst som universitetslektor biträds av *veterinärstyrelsen*, *lärarkollegiet vid karolinska institutet*, *styrelsen för veterinärhögskolan*, *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt*, *Sveriges veterinärförbund* och *Universitetslärarförbundet*.

Statens medicinska forskningsråd anser, att uppdelningen på en professur i anatomi och en i histologi bör genomföras och dessa båda institutioner bör förses med tillräckliga lärarkrafter. I varje fall bör det av experten Schmiterlöw föreslagna lektoratet skyndsamt inrättas. Även *medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet* finner det synnerligen önskvärt att ifrågasättande professur uppdelas.

Utredningens förslag i fråga om medicinsk kemi och klinisk kemi tillstyrks av *veterinärstyrelsen, avdelningskollegiet för kemi vid tekniska högskolan i Stockholm, lärarkollegiet vid veterinärhögskolan, styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* och *Sveriges lantbruksförbund*. *Lantbruksstyrelsen* har intet att invända mot utredningens förslag att omvandla kliniska centrallaboratoriet till en institution för klinisk kemi men anser, att möjligheterna till en samordning av den kemiska laborativverksamheten vid högskolan och anstalten bör ytterligare prövas innan nu föreslagna nybyggen för medicinsk och klinisk kemi vid högskolan igångsätts.

I fråga om ändring av professuren i allmän och medicinsk kemi till en professur i medicinsk kemi anför *lärarkollegiet vid lantbrukshögskolan*, att det särskilt för mindre högskolor är av vikt, att rekryteringen till de högre forskarbefattningarna inte i onödan besväras av föreskrifter om viss meritering och att utbytet av forskare mellan olika forskningsanstalter inte utan tvingande skäl bör begränsas.

Utredningens förslag om att till förste innehavare av professuren i klinisk kemi skall utses utan sedvanligt ansökningsförfarande laboratorn B. Åberg hälsas med tillfredsställelse av *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan*.

Utredningens förslag att vid institutionen för fysiologi inrätta en tjänst som laboratorieingenjör i högst A 23 ifrågasätts av några remissinstanser. *Lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* vitsordar högskolans behov av en kvalificerad fysiker men finner det angeläget, att dennes specialitet blir medicinsk fysik med förmåga att ej blott lämna teknisk service utan även meddela undervisning. Enligt kollegiet kan en högre löneställning än den föreslagna snart visa sig nödvändig för att till befattningen kunna erhålla och varaktigt knyta skicklig person med högt kvalificerade kunskaper, såväl teoretiska som praktiska. De senare torde framför allt erfordras, därast vederbörande, på sätt utredningen föreslagit, även skall ha överinseende över högskolans instrumentverkstad. *Lärarkollegiet vid karolinska institutet* framhåller den numera stora betydelsen av biologiskt inriktad forskning med utnyttjande av fysisk metodik och finner, att en lärartjänst i stället för en tjänst som laboratorieingenjör borde inrättas — helst som laborator. Även *statens medicinska forskningsråd* anser att vid den fysiologiska institutionen bör inrättas en laboratur i medicinsk fysik.

Beträffande institutionen för farmakologi tillstyrks utredningens förslag av samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan.

I fråga om bakteriologi och epizootologi finner *medicins-*

ka fakulteten vid Uppsala universitet, att undervisningen i epizootologi skulle bättre tillgodoses om den nyinrättade tjänsten som statsepizootolog vid statens veterinärmedicinska anstalt förenades med undervisning i epizootologi. Utredningens förslag att epizootologiundervisningen skall knytas till bakteriologin förefaller fakulteten otillfredsställande sedan virologin avskilts från denna. Enligt fakulteten kommer statsepizootologen utan tvekan att vara den som bäst överblickar hela fältet och är bäst lämpad att meddela undervisning i ämnet. Även *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* tillstyrker att undervisningen i det senare ämnet bör anförtros en speciallärare, lämpligen statsepizootologen.

Styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium anser, att utredningen inte har beaktat vissa av statens veterinärmedicinska anstalt framförda önskemål rörande anstaltens serologiska avdelning. Anstalten har föreslagit, att den serologiska avdelningen, vars namn utredningen föreslår ändrat till produktionsavdelningen, borde erhålla vissa förstärkningar och i samband härmed uppdelas på sektioner för forskning och kontroll och för rutinmässig drift. Laboratoriets styrelse anser att en rationellare organisation skulle ha åstadkommits om anstaltens önskemål beaktats. Denna skulle ha inneburit att diagnostisk verksamhet och produktionsverksamhet helt skildes åt och att produktionsavdelningen organiserats på en driftssektion, samt en bakteriologisk och en virologisk kontroll- och utvecklingssektion.

Utredningens förslag om att inrätta en institution för veterinärmedicinsk parasitologi tillstyrks av *lantbruksstyrelsen, veterinärstyrelsen, medicinska fakulteten vid Uppsala och Lunds universitet, jordbrukets forskningsråd, skogs- och lantbruksakademien och Sveriges lantbruksförbund*. Med hänsyn till behovet av en självständig institution för veterinärmedicinsk parasitologi anser sig *styrelsen för veterinärhögskolan* böra tillstyrka utredningens förslag. Såväl högskolestyrelsen som *statskontoret* anser dock, att organisationsfrågan bör ytterligare övervägas.

Även om en för högskolan och anstalten gemensam institution kan ge anledning till vissa besvärligheter uttalar *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* dock förståelse för att man inte i nuläget kan bygga upp två likartade institutioner inom ifrågavarande område. Enligt styrelsen är det angeläget att tillräckligt kompetent personal tillförsäkras den diagnostiska delen av den parasitologiska verksamheten, vilken helt faller inom anstaltens verksamhetsområde. En föreslagen laboratorstjänst bör därför uppföras på anstaltens personalförteckning.

Lärarkollegiet vid karolinska institutet och *styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium* framför i fråga om parasitologin samma betänkligheter som i fråga om organisationen av virologin. *Lärarkollegiet* förordar, att professuren i parasitologi uppförs på högskolans stat och att tjänsten som avdelningsföreståndare vid anstalten bibehålls. Om kostnadsskäl gör det nödvändigt synes enligt kollegiet en viss minskning av högskoleinstitu-

tionens stab vara att föredra framför den föreslagna samorganisationen. Även *Sveriges veterinärförbund* och *SACO* anser, att den föreslagna institutionen bör uteslutande vara en högskolans institution för forskning och undervisning. Med hänvisning till experten Schmitterlöws särskilda yttrande i denna fråga avstyrks utredningens förslag vidare av *medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet* och *Universitetsläraresförbundet*.

I fråga om institutionen för *patologi* föreslår *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* och *Universitetsläraresförbundet* att lärarpersonalen förstärks, utöver vad utredningen föreslagit, med två laboratorieveterinärer i lönegrad Ae 23. *Lärarkollegiet vid karolinska institutet* anför, att vid en patologisk institution måste bedrivas diagnostisk rutinverksamhet för att erhålla lämpligt undervisningsmaterial. Med hänsyn härtill synes ytterligare personalförstärkning, närmast av typen laboratorieveterinär, vara motiverad.

Beträffande institutionen för *sjukdomsgenetik* och *husdjurshygien* ansluter sig nära nog samtliga remissinstanser, som yttrat sig i denna fråga, till de synpunkter som reservationsvis framförts av utredningens ledamöter Lagerlöf och Wilhelmson med instämmande av experterna Hansen och Schmitterlöw. Reservanternas förslag tillstyrks i huvudsak av *veterinärstyrelsen*, *lärarkollegiet vid karolinska institutet*, *medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet*, *lärarkollegiet vid medicinska högskolan i Umeå*, *styrelsen för veterinärhögskolan*, *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt*, *jordbrukets forskningsråd*, *statens medicinska forskningsråd*, *skogs- och lantbruksakademien*, *Hushållningssällskapens förbund*, *Sveriges lantbruksförbund*, *Svensk husdjurskötsel*, *Kooperativa förbundet*, *Sveriges veterinärförbund*, *SACO* och *Universitetsläraresförbundet*. För att kostnadsökningen vid en delning av institutionen ej skall bli alltför stor, bör enligt *styrelsen för veterinärhögskolan* vid uppbyggnaden iakttagas försiktighet. Likaså bör en viss hänsyn tas till resultatet av pågående utredning om den vid lantbrukshögskolan bedrivna husdjursförädlingen.

Statens medicinska forskningsråd, *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* och *Universitetsläraresförbundet* förordar, att till den föreslagna institutionen i sjukdomsgenetik knyts en laboratur i biologisk statistik.

Skulle det av olika skäl inte nu vara möjligt att följa reservanternas förslag finner *jordbrukets forskningsråd* och *skogs- och lantbruksakademien* det synnerligen angeläget, att institutionen tillförs en forskarkraft i toppbefattning (laboratur). En sådan anordning anses vara en kompromisslösning på kortare sikt.

Enligt *lantbruksstyrelsens* mening kan reservanternas förslag förefalla befogat. Om en sådan uppdelning inte genomförs bör enligt styrelsens mening den föreslagna institutionen för sjukdomsgenetik och husdjurshygien tillföras ytterligare en laboratur samt erforderlig lägre personal. Kravet på en personalförstärkning anses vara än mer ofrånkomligt, om till institutionen överförs huvuddelen av den verksamhet som f. n. åligger avdelningen

för hovsjukdomar, hovbeslagslära och anspannslära. Styrelsen har inget att erinra mot den föreslagna omorganisationen eller mot att hovslagarskolan, om så befinner sig önskvärt, inordnas i den av styrelsen administrerade utbildningsverksamheten. Styrelsen framhåller dock, att den till högskolan förlagda hovslagarskolan numera är landets enda utbildningsanstalt inom detta område. Styrelsen finner det nödvändigt, att minst en hovslagarskola finns kvar i landet samt att högskolan kan förse denna skola med lämpliga lärare.

Statstjänstemannaförbundet framhåller, att utredningen inte närmare har angivit var nuvarande personal vid hovbeslagsinstitutionen skall placeras. Om av utredningen föreslagen omorganisation realiserats, bör anordningar träffas dels för placering av eventuellt överblivande personal, dels för att tillföra institutionen för husdjurshygien erforderlig biträdes- och servicepersonal.

Lärarkollegiet vid veterinärhögskolan anför att, om av utredningen föreslagen omorganisation genomförs, erfordras för den praktiska undervisningen att den nuvarande hovbeslagssmedjan hålls intakt samt att för verksamheten finns åtminstone två hovslagare.

Utredningens förslag rörande institutionen för röntgenologi hälsas med tillfredsställelse av samtliga remissinstanser, som yttrat sig i frågan. *Veterinärstygrelsen* och *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* anser dock att ämnet bör benämnas klinisk radiologi.

Utredningens förslag om att till förste innehavare av professuren i röntgenologi skall utses utan sedvanligt ansökningsförfarande laboratorn S.-E. Olsson hälsas med tillfredsställelse av *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan*.

I fråga om kirurgi beklagar *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan*, att förslaget om en laboratur i anesthesiologi inte vunnit utredningens beaktande. Även *lärarkollegiet vid karolinska institutet* framhåller, att en dylik tjänst bör inrättas. Såväl *Universitetsläraryrket* som *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* anser, att utöver vad utredningen föreslagit bör bl. a. två klinikveterinärtjänster inrättas.

Lantbruksstyrelsen och *Riksförbundet Landsbygdens folk* understryker i fråga om ämnena kirurgi och medicin I, att huvudvikten bör läggas vid forskning och undervisning rörande lantbrukets nyttodjur. Enligt riksförbundet bör institutionen för kirurgi inte få anta karaktär av hundsjukhus.

Utredningens förslag i vad avser medicin I och medicin II lämnas i huvudsak utan erinran. *Lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* och *Universitetsläraryrket* anser dock, att en rationell undervisning i medicin II kräver två nya klinikveterinärtjänster i stället för en, som föreslagits av utredningen.

I fråga om institutionen för obstetrik och gynekologi framhåller *lärarkollegiet vid veterinärhögskolan*, *Sveriges lantbruksförbund*, *Svensk husdjurskötsel* och *Sveriges veterinärförbund*, att utredningens för-

slag om en friare ställning för den ambulatoriska kliniken innebär, att bl. a. forskningsmöjligheterna vid institutionen minskar. Detta gäller främst i frågor rörande artificiell insemination. Veterinärförbundet anser det vara nödvändigt, att avdelningen för artificiell insemination inlemmas i institutionen. Även Svensk husdjursskötsel yrkar på bättre utrymme för kvalificerad forskning och undervisning på detta område. Föreningen ifrågasätter starkt om inte kliniken helt och hållet borde skiljas från institutionen och ställas under den föreslagna klinikchefens ledning. Såväl lärarkollegiet som veterinärförbundet anser, att de nuvarande befattningarna för undervisningen i artificiell insemination, en lärare i Ae 25 och en förste assistent i Ae 23, bör ombildas till laborator i Bo 1 resp. biträdande lärare i Ae 25.

Utredningens förslag rörande institutionen för livsmedelshygien biträds i huvudsak av samtliga remissinstanser, som yttrat sig i frågan. Flera remissorgan framhåller härvid, att den snabba utvecklingen på livsmedelshandlingens område kan komma att medföra behov av ytterligare upprustning av denna institution. *Styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium* påpekar, att livsmedelshygien inte är en specifikt veterinärmedicinsk fråga utan även en humanmedicinsk uppgift. Risken för dubbelarbete vid denna institution och vid statens institut för folkhälsan liksom möjligheterna till samarbete mellan dem bör därför observeras.

Sveriges veterinärförbund och *statens institut för folkhälsan* anser, att den av utredningen föreslagna tjänsten som laboratorieveterinär vid institutionen bör placeras i lönegrad Ae 25. Enligt institutet krävs för tjänsten en person med god mikrobiologisk utbildning och betydande erfarenhet inom livsmedelsmikrobiologisk verksamhet.

Sveriges lantbruksförbund framhåller, att behovet av forskning rörande fodermedelshygien under senare år har blivit allt mer framträdande. Förbundet föreslår att ett foderhygieniskt laboratorium inrättas. Var detta laboratorium bör placeras — vid institutionen för bakteriologi och epizootologi, för husdjurshygien eller för livsmedelshygien — är f. n. svårt att ta ställning till. Enligt förbundet synes verksamheten ha anknytning till alla tre institutionerna. Förbundet anser också, att en extra konsulenttjänst i fodermedelshygien vid veterinärmedicinska anstalten bör ändras till en reguljär tjänst på anstaltens stat.

IV. Vissa gemensamma organ

Utredningen

Konsulentavdelningen. En med forskningsorganisationen nära förbunden rådgivnings- och upplysningsverksamhet är enligt utredningens mening oundgänglig, dels för att snabbt och effektivt förmedla forsknings- och försöksresultat så att de kan omsättas i praktisk verksamhet, dels för att in-

hämta impulser till nya forskningsuppgifter. Utredningen erinrar om statsmakternas under senare år gjorda uttalanden till förmån för en intensifierad rådgivnings- och upplysningsverksamhet i anslutning till forskningen vid lantbrukshögskolan samt anser att ifrågavarande uttalanden är analogt tillämpliga beträffande den forskning som bedrivs vid veterinärhögskolan.

Utredningen framhåller, att en betydande rådgivnings- och upplysningsverksamhet i veterinärmedicinska frågor förekommer sedan lång tid vid statens veterinärmedicinska anstalt. Denna verksamhet har uppbyggts successivt under en följd av år och har så småningom kommit att koncentreras till en särskild konsulentavdelning vid anstalten. Vid avdelningen, som står under ledning av en avdelningsföreståndare, finns f. n. konsulenter för olika sjukdomsområden, nämligen svin- och ungdjurssjukdomar, fjäderfäsjukdomar, pälsdjurssjukdomar samt juversjukdomar hos nötkreatur. Vidare finns en konsulent för viltsjukdomar, en för renskötseln samt en för fodermedelshygien, vilka avlönas med särskilda medel. En numera till laxforskningsinstitutets stat hänförd konsulent för fisksjukdomar har sedan år 1952 helt eller delvis haft sin arbetsplats förlagd till anstalten. Konsulenterna är närmast avsedda att vara en förbindelselänk mellan anstalten samt landets tjänsteveterinärer och den djurägande allmänheten. I konsulenternas verksamhet ingår bl. a. att närmare utreda inom djurbesättningar utbrutna sjukdomar samt att lämna råd och upplysningar för dessas bekämpande och förebyggande.

Vid veterinärhögskolan finns ingen på motsvarande sätt organiserad rådgivnings- och upplysningsverksamhet. Inom vissa av högskolans institutioner liksom vid veterinärinrättningen i Skara bedrivs dock dylik verksamhet i inte obetydlig omfattning. Vid högskolan sker detta oftast under direkt ledning av vederbörande institutionsföreståndare.

Enligt utredningens mening är det viktigt att rådgivnings- och upplysningsverksamheten vid högskolan inte endast får fortfara utan även intensifieras. Utredningen anser emellertid att verksamheten till stor del är av den art att den med fördel bör ombesörjas av annan specialinriktad personal än den reguljära forskarpersonalen. Utredningen föreslår, att den rådgivnings- och upplysningsverksamhet, som f. n. bedrivs vid institutionen för avelsbiologi och husdjurshygien, bör till den del den avser husdjurshygieniska frågor ombesörjas av en konsulent. Denna bör även handha upplysning och rådgivning i frågor rörande hovvård och klövvård. Vidare bör ämnenas livsmedelshygien och ungnötssjukdomar tillföras var sin konsulentbefattning. Till den senare av dessa befattningar bör t. v. också kunna hänföras konsulentverksamhet i fråga om fårsjukdomar.

Utredningen finner naturligt, att högskolans rådgivnings- och upplysningsverksamhet nära anknyts till den vid veterinärmedicinska anstalten etablerade konsulentverksamheten. Enligt utredningens mening bör de i det föregående föreslagna nya konsulenterna administrativt inordnas i konsulentavdelningen och sålunda i detta hänseende stå under ledning av föreståndaren för denna avdelning. I fråga om den lokala placeringen av de nya konsulentbefattningarna förordar utredningen, att — i överensstämmelse

med vad som gäller för experterna inom specialrådgivningen vid lantbruks-högskolan — konsulenten för husdjurshygien och hovvård placeras vid institutionen för sjukdomsgenetik och husdjurshygien, att konsulenten för livsmedelshygien placeras vid institutionen för livsmedelshygien och konsulenten för får- och ungnötssjukdomar vid institutionen för medicin II. Konsulenterna skall givetvis bedriva sitt arbete i nära kontakt med resp. institutionsföreståndare och övriga forskare vid institutionerna. Där konsulent har till uppgift att svara för viss del av undervisningen av de veterinärstuderande är han i nämnda avseende direkt underställd institutionsföreståndaren.

I fråga om veterinärmedicinska anstaltens konsulentavdelning uttalar utredningen som sin mening, att de uppgifter, som åvilar den på extra stat uppförda tjänsten som konsulent för juversjukdomar hos nötkreatur och den med särskilda medel avlönade konsulentbefattningen för renskötseln är av den art, att för desamma bör inrättas reguljära konsulenttjänster på anstaltens stat. Utbyte av erfarenheter bör ske mellan anstaltens konsulenter och forskarna vid högskolan.

För att konsulenterna skall kunna verka på ett effektivt sätt är det viktigt, att de ges tillfälle till viss egen forskning. Detta bör kunna åstadkommas i den formen, att de för kortare eller längre perioder medges ledighet från att utöva sin konsulentbefattning för att utföra forskningsuppgifter.

Den av konsulenterna bedrivna rådgivnings- och upplysningsverksamheten på förevarande område bör huvudsakligen rikta sig till veterinärer och husdjurskonsulenter. Enligt utredningens mening bör förutsättningslöst dessutom prövas alla de möjligheter, som de moderna kommunikationsmedlen erbjuder, för en mera allmän spridning av erfarenhetsrönen från den veterinärmedicinska forskningen. Det närmaste ansvaret för publikationsverksamheten bör anförtros föreståndaren för konsulentavdelningen.

Samordningen och uppdragandet av de närmare riktlinjerna för den veterinärmedicinska rådgivnings- och upplysningsverksamheten bör inom högskolan och anstalten handhas av en särskild nämnd, förslagsvis bestående av föreståndaren för veterinärmedicinska anstalten, prorektor vid veterinärhögskolan, professorerna i de närmast berörda ämnena, nämligen i sjukdomsgenetik och husdjurshygien, i livsmedelshygien, medicin I och medicin II, den i det följande omnämnda statsveterinären samt föreståndaren för anstaltens konsulentavdelning. Anstaltens föreståndare bör vara ordförande och prorektor vice ordförande.

Utredningen föreslår slutligen, att styrelsen för veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt med vissa års mellanrum skall anordna konferenser med företrädare för jordbrukets föreningsrörelse och andra berörda organisationer, universitetsväsendet m. m. för att diskutera forskningsresultat och aktuella problemställningar inom det veterinärmedicinska forskningsfältet. Det bör även i övrigt åvila styrelsen för högsko-

lan och anstalten att tillse att smidiga former för rådgivnings- och upplysningsverksamhetens bedrivande uppnås.

Experten Hansen anför i särskilt yttrande, att samma resonemang som av utredningen förts i fråga om att inrätta reguljära tjänster på anstaltens stat för befattningarna som konsulent för juversjukdomar resp. för renskötsel i princip bör genomföras även för de tre befattningarna som konsulent i resp. viltsjukdomar, fodermedelshygien och fisksjukdomar. För dessa tjänster gäller i likhet med de andra konsulenttjänsterna att de representerar specialiteter inom veterinärmedicinen, vilkas behov för överskådlig framtid är klart dokumenterat.

Veterinärhögskolans försöksgård m. m. Veterinärinrättningen i Skara, som lyder under styrelsen för veterinärhögskolan, består f. n. av två avdelningar. Klinikavdelningen omfattar en stationär klinik och en poliklinik, vid vilka djursjukvård och vetenskaplig forskning skall utövas, samt en hovbeslagsmedja. Vid klinikerna mottas djur för vård och behandling samt meddelas viss rådgivning. Försöksavdelningen bedriver försöksverksamhet rörande husdjurens sjukdomar. Vid den sistnämnda avdelningen äger vetenskaplig forskning rum, varvid inrättningens försöksjordbruk och djurbesättning utnyttjas. Avdelningens praktiska jordbruk omfattar ca 50 ha öppen jord jämte permanenta betesvallar. Djurbesättningen omfattar ett 40-tal nötkreatur och ett mindre antal svin.

Utredningen har haft till uppgift att förutsättningslöst pröva huruvida inrättningen kommer att ha en uppgift att fylla inom den veterinärmedicinska forskningen och undervisningen, utformad på det sätt utredningen föreslår. Mot den bakgrunden diskuterar utredningen de olika synpunkter, som anförts för resp. mot att veterinärinrättningen utgör en beståndsdel av den veterinärmedicinska forsknings- och undervisningsorganisationen. Vid sina överväganden har utredningen funnit att skälen för att bibehålla inrättningen ej är desamma när det gäller klinikavdelningen som i fråga om försöksavdelningen. Vad först angår *försöksavdelningen* kan enligt utredningens mening konstateras, att den verksamhet som där bedrivs i anslutning till försöksjordbruket är av stort värde för den veterinärmedicinska forskningen. Utredningen har diskuterat olika alternativ vad gäller verksamhetens sammankoppling med försöksjordbruk, men konstaterar att det finns för den veterinärmedicinska försöksverksamheten avgörande skäl för att även i fortsättningen vid en försöksgård i egen regi bedriva praktisk jordbruksdrift. Utredningen har i detta sammanhang också diskuterat lokaliseringen av försöksgården men anser av olika skäl att någon omlokalisering av den nuvarande försöksavdelningen inte bör företas. Utredningen föreslår sålunda, att försöksavdelningen i Skara bibehålls som en försöksinstitution under veterinärhögskolan. Institutionen, som bör benämnas veterinärhögskolans försöksgård, bör dock få en närmare organisatorisk anknytning till högskolan än vad den nuvarande inrättningen har. I enlighet härmed förordar ut-

redningen att försöksgården inordnas i högskolan som en särskild avdelning, som ställs under rektors direkta ledning.

Verksamheten vid försöksgården bör kunna avse samtliga djurslag, även om den i huvudsak bör inriktas på idisslare och svin. I vad avser rådgivning och upplysning bör verksamheten vara av samma karaktär som den som nu bedrivs vid försöksavdelningen. I fråga om den till försöksgården anslutna jordbruksdriften bör uppmärksammas att verksamheten som sådan är tillkommen för att främja den veterinärmedicinska försöksverksamheten. Jordbrukets storlek bör därför om möjligt anpassas till detta behov. Det bör emellertid ej heller bortses från behovet av att jordbruket har en storlek, som även ur jordbruksekonomiska synpunkter är tillfredsställande. För att erhålla en riktig bokföring av kostnaderna för försöksverksamheten och jordbruket bör i jordbruksdriften inläggas en beräknad ersättning för in-trång på grund av försöksverksamheten, vilken ersättning bekostas av stats-medel, samtidigt som eventuellt överskott på jordbruksdriften tas till upp-börd.

Utredningen förordar, att styrelsen för högskolan och statens veterinärmedicinska anstalt bör få i uppdrag att årligen fastställa planerna för verksamheten vid veterinärhögskolans försöksgård. Utredningen föreslår vidare att befattningen som försöksledare i lönegrad Bo 1 vid Skarainrättningen ombildas till en befattning som statsveterinär i samma lönegrad. Beträffande kompetenskrav och uppgifter bör för statsveterinären i tillämpliga delar gälla vad som är föreskrivet beträffande statsagronomer och statshortonomer. Vidare bör en befattning som förste assistent utbytas mot en försöksledarbefattning med oförändrad löneställning. Med hänsyn till försöksverksamhetens art bör bland biträdeskrafterna finnas en kemist, som bör vara placerad i lönegrad A 21 eller A 23.

Utredningen anser, att *klinikavdelningen* vid den nuvarande inrättningen redan nu har och vid bifall till utredningens förslag i fortsättningen än mer kommer att ha karaktären av ett renodlat djursjukhus. Någon anledning att vid sådant förhållande bibehålla avdelningens organisatoriska anknytning till högskolan finns inte. Däremot synes nära samband finnas mellan djursjukhusens verksamhet och den verksamhet som bedrivs inom distriktsveterinärväsendet. Enligt utredningens mening talar vissa skäl för att djursjukhusen inordnas som en integrerande del av den övriga djursjukvården inom landet. Bl. a. med hänsyn härtill föreslår utredningen att organisationen av den regionala veterinärmedicinska hälso- och sjukvården i hela dess vidd bör bli föremål för översyn av en särskild utredning. Utredningen synes böra bl. a. beröra distriktsveterinärväsendet, djursjukhusen och hus-hållningssällskapens veterinäravdelningar.

I avvaktan på resultatet av denna utredning bör klinikavdelningen, som bör benämnas veterinärhögskolans klinik i Skara, i likhet med försöksgården inordnas i veterinärhögskolan som en specialenhet under rektors direkta överinseende. Tjänsten som klinikchef i lönegrad Bo 1 bör alltjämt bibehållas. Däremot bör assistentbefattningarna utbytas mot klinikveteri-

närtjänster. Utredningen förordar vidare vissa åtgärder i syfte att förbättra klinikens ekonomi. Sålunda bör kunna undersökas möjligheten att utöka antalet vårdplatser. Klinikens inkomster bör även kunna ökas genom en viss höjning av vård- och behandlingstaxorna. Även under den föreslagna provisorietiden bör styrelsen kunna söka utverka visst stöd för utbyggnad av kliniken.

Utredningen föreslår, att den nuvarande nämnden för inrättningen upphör. För behandling av vissa frågor rörande riktlinjerna för försöksverksamheten bör dock högskolans rektor biträdas av ett särskilt utskott bestående av statsveterinären och av försöksverksamheten närmast berörda institutionsföreståndare vid högskolan. I utskottet bör även ingå en representant för jordbruksnäringen inom området, vilken bör utses av styrelsen.

I samband med organisationsomläggningen bör de särskilda anslagen för inrättningen försvinna och utgifterna och inkomsterna av verksamheten redovisas under högskolans anslag. Försöksgårdens och under en övergångstid även klinikens administrativa och kamerala uppgifter bör liksom hittills ombesörjas av högskolans kansli.

Inrättningens samling av äldre litteratur, som uppskattas till ca 5 000 nummer, föreslås i fortsättningen böra inordnas i stifts- och landsbiblioteket i Skara.

Biblioteksverksamheten. Utredningen framhåller, att biblioteksverksamheten vid högskolan och veterinärmedicinska anstalten f. n. är starkt decentraliserad. Även om förutsättningen för att rent lokalt koncentrera hela biblioteksverksamheten till samma byggnad inte föreligger, bör enligt utredningens mening vissa centraliseringsåtgärder vidtas.

Utredningen finner det vara en naturlig lösning att göra biblioteket gemensamt för de båda enheterna samt föreslår att bibliotekets uppgift lämpligen markeras genom att det benämns Veterinärmedicinska biblioteket. Utredningen förordar vidare, att det inrättas en särskild nämnd, biblioteks-nämnden, för det föreslagna biblioteket. I nämnden bör ingå bl. a. som ordförande rektor för högskolan samt föreståndaren för veterinärmedicinska anstalten eller den han sätter i sitt ställe.

Utredningen erinrar att det under senare år bland biblioteken vid universitet och fackhögskolor har gjort sig gällande en tendens att överta alltmer ansvar för studenternas försörjning med kurslitteratur. Enligt utredningens mening är det synnerligen angeläget att dyrbar och svåråtkomlig kurslitteratur i tillfredsställande omfattning tillhandahålls studenterna även vid veterinärhögskolan.

Enligt utredningens uppfattning har personalutvecklingen vid biblioteket karakteriserats av en påtaglig eftersläpning. Ehuru omfattningen av det behövliga personaltillskottet på längre sikt kan bli beroende av frågan om det veterinärmedicinska bibliotekets samarbete med vetenskapsakademiens bibliotek, måste vissa minimikrav dock tillgodoses. I första hand bör i bibliotekariekategori ytterligare en tjänst i lönegrad A 23 inrättas. I kategorin

assistenter/biträden bör som en första etapp en ny assistenttjänst inrättas i lönegrad A 13 samt den nuvarande tjänsten som biblioteksassistent uppflyttas till A 13.

Biblioteket disponerar f. n. ingen egen expeditionsvakt. Enligt utredningens mening är vaktmästargöromålen emellertid av sådan omfattning, att en tjänst härför bör inrättas.

Experten Hansen anför i särskilt yttrande, att en viss samordning av biblioteksverksamheten bör genomföras men anser, att denna kan ske inom ramen för ett av den gemensamma styrelsen reglerat samarbete.

Speciella gemensamma funktioner. Jämlikt stadgarna för veterinärhögskolan skall vid högskolan finnas ett för högskolans behov fullständigt med i k a m e n t f ö r r å d. Detta medikamentförråd drivs f. n. såsom ett filialapotek till apoteket Mården i Stockholm. Rektorn för högskolan har framhållit önskvärdheten av att filialapoteket i fråga ombildas till ett fristående sjukhusapotek med ökade resurser. Utredningen kan inte tillstyrka detta men anser det önskvärt, att personalen vid filialapoteket förstärks med en receptarie och att en utvidgning av apotekets service att omfatta jämväl vissa inköps- och förrådsuppgifter för högskolans behov prövas. Företrädare för Apotekarsocieteten har ställt sig positiva till en dylik förändring av apotekets uppgifter. Utredningen föreslår, att styrelsen för högskolan får i uppdrag att vidta de åtgärder, som erfordras för en omläggning av apoteksservicen i nu antydd riktning.

I anslutning till ett av högskolans lärarkollegium framfört förslag förordar utredningen att högskolan tillförs viss f o t o t e k n i s k e x p e r t i s. Fototekniken anses redan nu vara ett viktigt hjälpmedel inom den veterinärmedicinska utbildningen och forskningen och dess betydelse väntas starkt öka. En särskild fototeknikerbefattning i lägst lönegrad A 13 bör därför inrättas vid högskolan. Befattningshavaren bör vara placerad vid den röntgenologiska institutionen men skall svara för den fototekniska servicen åt högskolans samtliga institutioner.

Vissa ökade resurser föreslås tillföras högskolans finmekaniska v e r k s t a d. Utredningen föreslår, att instrumentmakartjänsten vid verkstaden omändras till befattning som förste instrumentmakare i Ae 13 samt att en ny tjänst som verkstadsbiträde inrättas. Organisatoriskt bör verkstaden t. v. inordnas i den fysiologiska institutionen men liksom hittills även stå till förfogande för övriga institutioner vid högskolan.

Utredningen har i det föregående föreslagit, att vid fysiologiska institutionen inrättas en befattning som laboratorieingenjör. Det bör åvila honom att bl. a. ha det närmaste överinseendet över högskolans instrumentverkstad. I överensstämmelse med vad som anförts beträffande laboratorieingenjören bör verkstaden jämväl kunna utnyttjas för veterinärmedicinska anstaltens räkning. Utredningens förslag bygger på förutsättningen att den centrala tekniska institutionen vid Stockholms universitet kommer att kunna åta sig en stor del av verkstadstjänsten vid veterinärhögskolan. I annat fall måste verkstadsorganisationen på det veterinärmedicinska området omprövas.

Utredningen tar vidare upp till behandling frågan om högskolans t r a n s p o r t o r g a n i s a t i o n. F. n. är transportorganisationen synnerligen splittrad. Utredningen förordar att högskolans samtliga transporter i fort-

sättningen ombesörjs i administrativa avdelningens regi. Verksamheten bör ledas av en särskild transportförman i lönegrad A 13.

Enligt utredningens mening bör inrättas en bilradioanläggning vid högskolan. Kostnaderna för att anskaffa och montera en huvudstation har angivits till 7 000—10 000 kr. Motsvarande kostnader för mobil station uppgår till ca 3 000 kr.

I samband härmed bör telefonpassningen vid högskolans växel utbyggas till att gälla dygnet runt för att därigenom bl. a. avlasta institutionerna från behovet att ha assistenter eller studenter avdelade för dylik passning. En utökning av telefonistpersonalen är härvid givetvis ofrånkomlig och måste bedömas såsom en väsentlig rationalisering.

Önskemål har framförts om ytterligare bilar, såväl djurtransportbilar som vanliga lastbilar. Om utredningens förslag i vad avser transportorganisationen genomförs synes det emellertid tillräckligt med nuvarande antal bilar av nämnda slag. Dock bör en befintlig lastbil utbytas mot en ny, som därvid bör vara försedd med vinschanordning. Därutöver synes det motiverat att bilparken utökas med en skåpvagn.

Utredningen berör slutligen frågan om statistisk expertis. Enligt utredningen bör högskolan erhålla särskilt anvisade medel för att bestrida kostnaderna för dylik expertishjälp. Utredningen finner starka skäl tala för att ett samarbete mellan veterinärhögskolan och skogshögskolans institution för skoglig matematisk statistik kommer till stånd.

Administration. I ett tidigare avsnitt har utredningen föreslagit, att högskolan och veterinärmedicinska anstalten bör ställas under en gemensam styrelse. I fråga om återstående delar av högskolans ledning och centrala administration anförs i huvudsak följande.

Uppgiften att under styrelsen leda och samordna verksamheten bör anförtros åt rektor. Vid högskolan bör vidare liksom nu finnas ett kollegium. Rektor bör utses av Kungl. Maj:t för en period av högst sex år på förslag av högskolans styrelse, efter kollegiets hörande. Rektor skall ha en fristående ställning och bör därför inte med sitt ämbete förena föreståndarskapet för någon vetenskaplig institution. En särskild rektorsbefattning bör inrättas vid högskolan. Som ställföreträdare för rektor bör vid högskolan liksom nu finnas en prorektor. Denna bör för viss tid utses av högskolans styrelse på förslag av kollegiet. Detta bör i allt väsentligt äga samma befogenheter som nuvarande lärarkollegium och i övrigt vara rådgivande organ för styrelse och rektor. Kollegiet bör omfatta rektor som ordförande och prorektor som vice ordförande. Därutöver bör — i överensstämmelse med vad som tidigare beslutats beträffande de två övriga högskolorna på jordbrukets område — kollegiet begränsas till professorsgruppen. Statsveterinären bör äga att närvara vid behandlingen av vissa frågor i kollegiet.

Utredningen har med biträde av statskontoret undersökt förutsättningarna för att samordna den administrativa och kamerala verksamheten vid högskolan med den som bedrivs vid veterinärmedicinska anstalten. Utredningen har härvid funnit nackdelarna av en gemensam organisation vara så stora att utredningen ansett en dylik samordning inte nu böra genomföras. Utredningen, som därför inskränkt sig till att behandla endast högskolans kansliorganisation, föreslår en utbyggnad av denna. Kansliet, som i fortsättningen bör benämnas administrativa avdelningen, föreslås omfatta en kans-

lisektion och en kameralsektion. Därutöver bör finnas vissa specielsektioner av mera teknisk natur. Verksamheten bör ledas av en byrådirektör. Beslutanderätten i åtskilliga frågor, som nu avgörs av resp. styrelsen eller rektor, bör delegeras på byrådirektören.

En tjänst som handsekreterare åt rektor bör inrättas. Befattningen, som bör vara minst kansliskrivarebefattning, bör hänföras till den administrativa avdelningens kanslisektion men i övrigt sortera direkt under rektor. Totalt beräknar utredningen att den administrativa avdelningen behöver omfatta 29 befattningshavare mot f. n. 22 för motsvarande uppgifter.

I samband med sin undersökning har statskontoret föreslagit bl. a. vissa förenklingar av olika arbetsrutiner. Utredningen anser, att statskontorets förslag är välmotiverade. Det bör åvila högskolans ledning att vidta därav betingade ändringar. I fråga om innebörden av ändringarna hänvisas till statskontorets utredning.

I vad avser kollegiets sammansättning föreslår experten Schmitterlöw i ett särskilt yttrande att såväl professorer som laboratorer (motsvarande) och universitetslektorer skall ha ledamotskap i kollegiet.

Utredningens ordförande Wikström föreslår i en reservation, att en gemensam kansliorganisation för veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten inrättas. Som chef för kansliorganisationen föreslås en byråchef.

Ledamoten Lagerlöf föreslår i en reservation med instämmande av experterna Hansen och Schmitterlöw att vid högskolan inrättas en byråchefstjänst i lönegrad Bo 1.

Yttrandena

Utredningens förslag om en kraftig utbyggnad av rådgivnings- och upplysningsverksamheten i veterinärmedicinska frågor hälsas i allmänhet med tillfredsställelse av de remissinstanser, som yttrat sig i frågan. Vissa invändningar har dock framförts beträffande de närmare riktlinjerna för ifrågavarande verksamhet.

Styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium betonar, att konsulentverksamheten i husdjurshygien och livsmedelshygien har betydelse även ur humanmedicinska aspekter. Såväl *veterinärstyrelsen* som *styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* ansluter sig till experten Hansens förslag att de redan förefintliga befattningarna som konsulent i viltsjukdomar och fodermedelshygien snarast bör inrättas som reguljära tjänster på anstaltens stat. Även *Sveriges veterinärförbund* anser ett behov av ytterligare konsulentbefattningar föreligga, speciellt för fodermedelshygien och fisksjukdomar.

Enligt *lantbruksstyrelsen* kan det ifrågasättas om benämningen konsulent är den rätta för de tjänster det här gäller. Styrelsen förutsätter, att den nu föreslagna utbyggnaden av den veterinärmedicinska konsulentverksamheten sker på ett sådant sätt att den väl ansluts till den av lantbruksorganen samt läns- och distriktsveterinärerna bedrivna allmänna rådgivnings- och upplysningsverksamheten.

Medicinalstyrelsen framhåller, att rådgivning och upplysning i veterinärmedicinska frågor bör betraktas som en i huvudsak administrativ uppgift och samordnas med den upplysnings- och rådgivningsverksamhet i hälsovårdsfrågor, som på den veterinärmedicinska sidan i övrigt utövas av veterinärstyrelsen. På den humanmedicinska sidan tillämpas en sådan ordning. De föreslagna konsulenternas verksamhet bör således begränsas och inte dirigeras mot en allmän upplysande och rådgivande veterinär verksamhet av hälsovårdskaraktär. Styrelsen finner vidare det mycket otillfredsställande, att veterinärstyrelsen har lämnats utan representation i den av utredningen föreslagna särskilda nämnden för rådgivnings- och upplysningsfrågor. Även medicinalstyrelsens representation i nämnden borde övervägas. *Kooperativa förbundet* ifrågasätter om inte konsulenttjänsten i livsmedelshygien bör administrativt knytas till veterinärstyrelsen.

Såväl *Riksförbundet Landsbygdens folk* som *Sveriges lantbruksförbund* avstyrker utredningens förord för att konsulenterna bör ges tillfälle till viss egen forskning. Enligt riksförbundet skall konsulenterna tjäna som förmedlare mellan forskning och praktik och bör specialinriktas på denna verksamhet. Riksförbundet framhåller att forsknings- och försöksverksamheten på veterinärområdet måste inriktas på för svensk husdjurskötsel relevanta problem. Det är därför ytterst angeläget, att en nära kontakt ständigt upprätthålls med näringens utövare liksom med exempelvis berörda institutioner vid lantbrukshögskolan. De åtgärder som utredningen föreslår för att åstadkomma denna kontakt anser riksförbundet inte tillfyllest utan anser att det torde vara nödvändigt att ett fast kontaktorgan upprättas.

Även *Lantbruksförbundet* framhåller, att kontaktfunktionen mellan forskare och rådgivare kräver en kontinuerlig arbetsinsats. Enligt förbundets mening bör konsulenternas rådgivning i första hand rikta sig till veterinärer, men även i betydligt större omfattning än hittills till övriga rådgivare inom animalieproduktionen, såsom husdjurskonsulenter, instruktörer, kontrollassistenter, svinkontrollassistenter, lärare i husdjursämnen vid skolor, slakteriorganisationens livdjursförmedlare och instruktörer samt fodermedelshandelns personal.

Såsom ett med konsulentverksamheten besläktat problem anmäls av *Sveriges veterinärförbund* och *SACO* behovet av ett remisslaboratorium för livsmedelsundersökningar med en kapacitet som fyller dagens angelägna krav.

Utredningens förslag om veterinärinrättningen i Skara har föranlett delade meningar bland de remissinstanser som yttrat sig i frågan.

Styrelsen för veterinärhögskolan håller inte för otroligt, att den kliniska undervisningen kan komma att kräva fältstationer och att därvid veterinärinrättningens klinikavdelning med hänsyn bl. a. till dess läge i en kreatursrik bygd är lämplig för sådan undervisningsverksamhet. Enligt *statskontoret* synes inte något vara att erinra mot utredningens förslag att för-

söksavdelningen i Skara knyts till veterinärhögskolan som en särskild avdelning, ställd under rektors direkta ledning. Ämbetsverket utgår dock från att möjligheterna för en längre gående integration efterhand kommer att undersökas. Statskontoret samt *veterinärstyrelsen, styrelsen för veterinärmedicinska anstalten* och *SACO* uttalar önskvärdheten av att det hävdvunnna namnet veterinärrättningen i Skara bibehålls.

Sveriges veterinärförbund och *SACO* anser, att i avvaktan på en kommande utredning om den veterinära fältorganisationen inrättningen bör bibehållas i sin helhet med nuvarande organisation och arbetsuppgifter.

Nämnden för veterinärrättningen i Skara har genom styrelsen för veterinärhögskolan överlämnat yttranden av plats- och klinikchefen och av försöksledaren vid inrättningen. Enligt *klinikchefens* mening torde varken namnändringen eller klinikens upphörande som statlig forsknings- och djursjukvårdsinstitution kunna betraktas som positiv insats för uppbyggnad av veterinärmedicinsk forskning och undervisning. Klinikchefen framhåller bl. a. att behov förr eller senare kan uppkomma av att använda klinikavdelningen som fältstation för veterinärhögskolan. *Försöksledaren* tillstyrker i huvudsak utredningens förslag rörande veterinärhögskolans försöksgård.

Köttbranschens riksförbund anser, att inrättningen i Skara uteslutande bör ägna sig åt uppgiften som djursjukhus samt att såväl veterinärhögskolan som försöksverksamhet vid Skarainrättningen bör flyttas till Ultuna.

Utredningens förslag om inrättningens bibliotek tillstyrks av *riksbibliotekarien*. *Sveriges veterinärförbund* uttalar ett önskemål från veterinärkårens sida att inrättningens bibliotek får kvarbli i den nuvarande biblioteksbyggnaden. Någon invändning görs dock ej mot förslaget att ansvaret för vård och utlåning övertas av stifts- och landsbiblioteket.

Veterinärstyrelsen understryker starkt behovet av en särskild utredning angående det veterinära fältarbetet berörande bl. a. distriktsveterinärväsendet, djursjukhusen, hushållningssällskapens veterinäravdelningar och stadsveterinärverksamheten. Även *Hushållningssällskapens förbund* finner en översyn av organisationen av den regionala veterinärmedicinska hälso- och sjukvården påkallad.

Utredningens förslag om ett veterinärmedicinskt bibliotek tillstyrks av *riksbibliotekarien, styrelsen för skogshögskolan, styrelsen för veterinärhögskolan* och *Sveriges veterinärförbund*. Även *styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium* och *veterinärstyrelsen* ansluter sig i stort sett till utredningens förslag om en centralisering av biblioteksverksamheten, men vill betona betydelsen av att anstalten liksom hittills tilldelas egna anslagsmedel för inköp av böcker och tidskrifter som behövs för det dagliga arbetet. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* instämmer i huvudsak i vad experten Hansen anfört i särskilt yttrande rörande biblioteksverksamheten.

I fråga om speciella gemensamma funktioner vid högskolan har remissinstanserna anfört bl. a. följande.

Utredningens förslag beträffande apoteket tillstyrks av *medicinalstyrelsen* och *Frescatikommittén*. *Veterinärstyrelsen* anser, att frågan om ombildning av nuvarande filialapotek till ett sjukhusapotek är värd fortsatt utredning. *Sveriges Veterinärförbund* föreslår en ombildning av apoteket till en farmaceutisk avdelning.

Lärarkollegiet vid veterinärhögskolan påkallar snabb lösning av frågan om lokaler för ett fotografiskt laboratorium. Även *Statstjänstemannaförbundet* anser det mest rationella vara, att all fototeknisk verksamhet samlas centralt. Dessutom bör den av utredningen föreslagna fotoexperten ha biträdeshjälpl till förfogande.

I fråga om verkstad tillstyrks utredningens förslag av *Frescatikommittén*. *Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt* vill för sin del vitsorda det stora behovet av särskild teknisk personal och verkstadsutrymmen för anstaltens produktionsverksamhet. Såväl *analtstyrelsen* som *styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium* anser, att verkstadsorganisationen vid veterinärmedicinska anstalten bör upprustas kraftigare än vad utredningen förordat.

Utredningens förslag om transportorganisationen tillstyrks av bl. a. *riksrevisionsverket*. Enligt ämbetsverkets mening bör dock i detta sammanhang även prövas frågan om en samordning mellan högskolans och veterinärmedicinska anstaltens transportorganisationer.

Lärarkollegiet vid lantbrukshögskolan instämmer helt i utredningens uppfattning, att särskilda medel bör ställas till veterinärhögskolans förfogande för ersättning till statistisk expertis. Utredningens förslag att ett samarbete i förevarande avseende bör etableras med skogshögskolans institution för skoglig matematisk statistik tillstyrks av *skogshögskolans kollegium*. Kollegiet påpekar dock, att nämnda institutions personal är beräknad efter skogshögskolans eget behov. Om veterinärhögskolan skulle komma att i större utsträckning ställa krav på ifrågavarande service behöver arbetskraften i motsvarande grad utökas. *Sveriges lantbruksförbund* anser, att vid veterinärhögskolan bör inrättas en mindre statistisk avdelning. Förutom rådgivning skulle en sådan avdelning kunna arbeta med metodstudier samt förmedla viss till veterinärmedicinen anpassad undervisning i statistik. En kort kurs i statistik, ungefär till den omfattning som nu är föreskrivet för medicine kandidatexamen, ifrågasätts också av *lärarkollegiet vid lantbrukshögskolan*.

Utredningens förslag i avsnittet administration om en särskild rektorsbefattning tillstyrks av *statskontoret*, *riksrevisionsverket*, *kollegierna vid karolinska institutet* och *skogshögskolan* samt *medicinska fakulteten vid Uppsala universitet*.

Beträffande kollegiets sammansättning ansluter sig däremot samtliga tio remissorgan som yttrat sig i frågan till experten Schmiterlöws förslag i särskilt yttrande. I överensstämmelse med bl. a. universitetsstadgan anses ledamotskap i kollegiet böra tillkomma samtliga ordinarie lärare.

I fråga om den centrala administrationen råder delade meningar bland remissinstanserna. Utredningsmajoritetens förslag om skilda administrativa enheter vid veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten biträds av *statskontoret*, *styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium*, *veteri-*

närstyrelsen, styrelsen för veterinärhögskolan (två av styrelseledamöterna har dock i särskilt yttrande anslutit sig till ordföranden Wikströms reservation), kollegierna vid skogshögskolan, veterinärhögskolan och karolinska institutet, medicinska fakulteten vid Uppsala universitet, styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt och Sveriges veterinärförbund. Att härvid befattningen som chef för högskolans administration bör placeras i tjänsteställning som byråchef föreslås av styrelsen för veterinärhögskolan, kollegierna vid veterinärhögskolan och karolinska institutet samt av Universitetslärarförbundet.

Ordföranden Wikströms förslag i en reservation om en gemensam kansliorganisation för högskolan och anstalten tillstyrks av *lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, lärarkollegiet vid lantbrukshögskolan, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk och Köttbranschens riksförbund*. Även *Hushållningssällskapens förbund* ansluter sig till reservationen, men ifrågasätter om inte integrationen bör gå avsevärt längre. Det synes förbundsstyrelsen, att vid behandlingen av det nu framlagda uppställningsförslaget den framtida organisationen av den samlade forskningsverksamheten på det veterinärmedicinska området samtidigt bör omprövas. Med hänvisning till reservationen anser *riksrevisionsverket* att frågan om kansliorganisationen bör tas under omprövning.

V. Utbildningsfrågor

Utredningen

Nuvarande förhållanden. Utredningen redogör för organisationen av den nuvarande veterinärutbildningen samt för studietidens längd och fördelning. Härav torde följande få återges.

Vid veterinärhögskolan avläggs veterinärkandidatexamen och veterinärexamen. Den som avlagt sistnämnda examen kan hos veterinärstyrelsen söka legitimation såsom veterinär. Härjämte kan högskolan genom lärarkollegiet tilldela den, som fullgjort disputationssprov vid högskolan, veterinär doktorsgrad.

Jämlikt av Kungl. Maj:t utfärdad bestämmelse får vid veterinärhögskolan under vartdera av läsåren 1963/64 och 1964/65 intas högst 35 resp. högst 40 studerande.

Undervisningen vid högskolan fördelar sig på föreläsningar, kurser, demonstrationer och övningar.

För undervisningens planmässiga ordnande samt för granskning av läroplaner och undervisningsprogram ävensom förslag till sådana skall vid högskolan finnas en undervisningsnämnd, bestående av rektor och minst två av lärarkollegiet utsedda ledamöter.

Föreläsningarna, kurserna och den kliniska tjänstgöringen vid högskolan skall jämlikt gällande stadgar anordnas så att de kan avslutas på fem år. Den nuvarande läroplanen vid högskolan omfattar i enlighet därmed också en studietid av fem år. Den genomsnittliga bruttostudietiden har inte hållit sig inom denna ram. Enligt en av utredningen utförd undersökning av bruttostudietiden har under perioden 1940/41—1961/62 endast en studerande

avlagt examen inom fem år och blott 29 av sammanlagt 511 studerande inom en tid av fem och ett halvt år. För de studerande som under läsåren 1958/59—1961/62 avlagt examen vid högskolan har den genomsnittliga bruttostudietiden utgjort sju och ett halvt år.

För vid högskolan läsåret 1957/58 inskrivna studerande utgör enligt utredningen nettostudietiden för veterinärexamen något mindre än 70 procent av bruttostudietiden. Den genomsnittliga årliga nettostudietiden uppgår således till omkring åtta månader. Vid beräkning av sagda nettostudietid har samtliga studiehinder — vikariatstjänstgöring såsom distriktsveterinär, annat förvärvsarbete, sjukdom, militärtjänst, ferier m. m. — frånräknats. Vikariatstjänstgöring såsom distriktsveterinär har befunnits genomsnittligt uppgå till fyra månader under hela studietiden.

Utredningen lämnar vidare uppgifter om veterinärutbildningen i vissa europeiska länder och om läkarutbildningen i Sverige. Utredningen redovisar också prognoser över behovet av veterinärer inom olika verksamhetsområden samt ger en bakgrund till frågan om en gemensam nordisk arbetsmarknad för veterinärer.

Utbildningens mål. Utredningen erinrar först om, att av skäl som tidigare redovisats en klar motivering föreligger för att bygga ut den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen i vårt land. Den principiella utgångspunkten för utbildningens utformning anser utredningen vara arten och betydelsen av de arbetsuppgifter som åligger de utexaminerade veterinärerna i deras praktiska verksamhet. Särskilt understryks härvid de sjukdomsförebyggande och de livsmedelshygieniska uppgifterna.

Då en ökad specialisering kan väntas ske inom det veterinärmedicinska arbetsfältet har utredningen övervägt en specialisering inom ramen för veterinärexamen. Bl. a. med hänsyn till att veterinärkåren utgör en förhållandevis liten yrkesgrupp och att en uppspaltning av kåren i utbildningshänseende skulle kunna leda till svårigheter på arbetsmarknaden anser sig utredningen dock inte kunna förorda en linjeindelning. Utredningen anser sig inte heller för annat än den högsta betygsnivån böra förorda, att en betygsgradering efter ämneskursernas omfattning tillämpas. En specialisering bör i stället ske efter avlagd veterinärexamen. Högskolan bör härvid i större omfattning än f. n. kunna i samarbete med veterinärstyrelsen anordna fortbildningskurser. Sådana kan visa sig betingade av behovet att dels kunna använda veterinärarbetskraft för vissa speciella ändamål, dels ge redan yrkesverksamma veterinärer del av nyare forskningar och rön.

Undervisningens bedrivande. Utredningen anser en minskning av studietiden vara nödvändig såväl av samhällsekonomiska skäl som med hänsyn till de enskilda studerandes intressen. Minskningen bör ske genom rationalisering av undervisningen, större bundenhet i studiegången, bättre avvägning av utbildningstiden för olika ämnen och ämnesområden samt begränsning av de studerandes handräckningstjänst. De kunskaper, som f. n. meddelas

under föreläsningar, bör framdeles i stor utsträckning kunna inhämtas i läroböcker och kompendier, som bör utarbetas. Föreläsningarna bör ur effektivitetssynpunkt dessutom i väsentlig mån utbytas mot seminarieövningar, diskussions- och frågetimmar, filmföreläsningar och demonstrationer. Utredningen understryker, att de föreslagna åtgärderna kräver god tillgång på lärar- och biträdespersonal samt undervisningsmateriel, tillfredsställande materialtillförsel och ändamålsenliga lokaler.

Den ökade bundenheten i studiegången innebär bl. a., att de studerande i princip inte tillåts delta i undervisningen i ett ämne förrän de tenterat eller på i övrigt föreskrivet sätt genomgått ämnen, som ligger före i studieplanen. Utredningen framhåller härvid, att systemet dock bör tillämpas med tillbörlig smidighet.

Utredningen anser, att kortare studietid genom rationalisering av undervisningen och ökad bundenhet i studiegången bör kunna åstadkommas i stort sett utan minskning av det kunskapsstoff, som skall inhämtas vid undervisningen. Utredningen har vid sina överväganden funnit det såväl påkallat som praktiskt genomförbart att utforma en studieplan med en total studietid omfattande fem och ett halvt år. Därvid har förutsatts, att de studerande skall avlägga veterinärexamen vid slutet av den elfte terminen eller kort tid därefter. Ett genomförande av förslaget bör medföra en icke oväsentlig minskning av den genomsnittliga bruttostudietiden.

Den nordiska arbetsmarknaden. Utredningen framhåller, att skillnaderna i utbildningen av veterinärer i de nordiska länderna inte är större än att förutsättningar finns för en gemensam arbetsmarknad. Bestämda olikheter föreligger dock på några punkter, t. ex. på rättsmedicinens område, i fråga om krav på förutbildning i vissa fall och beträffande utbildningstidens faktiska längd. I fråga om rättsmedicin samt vissa förvaltningsrättsliga förhållanden synes skiljaktigheterna så stora, att tjänstgöring av veterinär i annat land än där vederbörande tagit sin examen, förutsätter viss kompletterande utbildning, varvid vissa kunskapsprov bör avläggas.

Utredningen, som delar den i Nordiska rådet uttalade uppfattningen om värdet av ett intimt samarbete mellan de nordiska länderna på förevarande område, finner det önskvärt att åtgärder vidtas för att utjämna kvarstående skiljaktigheter i veterinärutbildningen. Studietiden är f. n. längre i Sverige än i Danmark och Norge. En förkortning av studietiden i vårt land synes vara en viktig åtgärd i detta avseende. För att erhålla så nära anpassning som möjligt inom de olika ämnena anser utredningen, att vederbörande rektorer och ämnesrepresentanter i de olika nordiska länderna bör hålla fortlöpande kontakt i frågor rörande studieplaner, kunskapsfordringar, resurser för undervisningen m. m. Utredningen understryker vikten av att högskolan erhåller medel för internordiska resor, vilka medel bör redovisas under särskild post under omkostnadsanslaget.

En gemensam nordisk arbetsmarknad torde enligt utredningens mening i första hand komma att innebära utbyte av i resp. hemländer utbildade veterinärer. Utbildning fram till veterinärexamen synes, i vart fall t. v., praktiskt taget helt komma att ske i vederbörandes hemland. Antalet utbildade torde också i huvudsak komma att dimensioneras efter varje lands behov av veterinär arbetskraft. För att erhålla en större likformighet på arbetsmarknaden bör man i länder med intagningsspärr till utbildningen eftersträva att göra intagningen så vid, att arbetsmarknadsförhållandena mera direkt kommer att påverka antalet studerande.

Enligt utredningens mening bör vid behov vid den svenska veterinärhögskolan anordnas kurser i rätts- och författningsrättsliga frågor. Därigenom skall ges möjlighet för den, som erhållit legitimation som veterinär i annat nordiskt land, att tjänstgöra som veterinär i Sverige. Utredningen förutsätter, att ömsesidighet i kraven på veterinärlegitimation och därmed även i fråga om att anordna erforderliga kompletteringskurser skall komma till stånd mellan de nordiska länderna.

Antalet studerande. Utredningen erinrar om arbetsmarknadsstyrelsens år 1959 publicerade prognos rörande det framtida behovet av veterinärer. Enligt prognosen är en årlig intagning på 25—30 studerande per år lämplig. Enligt en senare av styrelsen verkställd prognos har efterfrågan på veterinärer beräknats bli något mindre än vad som tidigare antagits.

Under läsåret 1963/64 har intagningen till veterinärhögskolan omfattat 35 studerande och har således något överstigit det högre intagningsalternativet i arbetsmarknadsstyrelsens prognos. Utredningen anser, att en del omständigheter talar för att intagningen till veterinärhögskolan även i fortsättningen bör vara av högre storleksordning än arbetsmarknadsstyrelsen räknat med. Sålunda har användningen av svenska veterinärer vid uppbyggnadsarbetet i de underutvecklade länderna ökat. Principiella invändningar kan också resas mot att tillämpa spärrar till viss utbildning. En obegränsad intagning kan emellertid medföra, att en del studerande kan få svårigheter att efter avlagd examen finna sysselsättning inom sitt utbildningsområde. Även kostnaderna för varje studerande skulle stiga väsentligt vid tillämpningen av principen om fri intagning. Med hänsyn till dessa synpunkter bör enligt utredningens uppfattning undervisningsresurserna vid högskolan utformas så, att mellan 30 och 40 studerande kan antas årligen. Utredningen har vid beräkningen av denna intagning utgått från att ett visst bortfall av studerande äger rum under studietiden.

Utformningen av studieplanen. Enligt utredningen bör en ny studieplan utformas i syfte att åstadkomma en utbildning, som i möjligaste mån ger de kunskaper, som flertalet veterinärer numera behöver. Hänsyn har även tagits till veterinärmedicinens senaste landvinningar, ändringar i husdjursbe-

ståndet m. fl. faktorer. Enligt utredningens mening erfordras alltjämt de hittills förekommande ämnesgrupperna som grund för veterinärutbildningen. Vissa förskjutningar av utbildningstiden inom och mellan dessa ämnesgrupper bör emellertid ske. Utredningens förslag innebär en viss minskning av studietiden i kirurgi samt att hovbeslags- och anspannslära och läran om hovens sjukdomar bör försvinna som självständiga ämnen. Förslaget innebär vidare bl. a., att undervisningen i livsmedelshygien utformas med hänsynstagande till veterinärernas nya arbetsuppgifter inom livsmedelshygien och livsmedelskontrollen.

För utredningens uppläggning av studierna till veterinärexamen har gälltt följande huvudprinciper. Undervisningen i varje ämne skall i huvudsak vara koncentrerad till en samlad tidsperiod. För att möjliggöra en sådan ordning erfordras i princip att varje enskilt ämne är inläst och sluttenterat innan studierna i nästa ämne påbörjas. Systemet fordrar att turordningen mellan ämnena bestäms utifrån den synpunkten, att de studerande i varje skede av utbildningen skall erhålla den bästa grunden för de fortsatta studierna.

Veterinärutbildningen bör liksom nu omfatta veterinärkandidatexamen och veterinärexamen. Utbildningen bör omfatta följande ämnen, varav samtliga utom klinisk propedeutik skall avslutas med tentamen och benämnas *examensämnen*, nämligen

för *veterinärkandidatexamen*: anatomi, histologi, medicinsk kemi, fysiologi, farmakologi, bakteriologi, virologi, parasitologi, exteriör- och raslära;

för *veterinärexamen*: klinisk propedeutik i kirurgi och medicin I, patologi, sjukdomsgenetik och husdjurshygien, kirurgi, medicin I, medicin II, obstetrik och gynekologi, epizootologi, veterinär författningskunskap samt livsmedelshygien.

I veterinärexamen bör förutom förenämnda ämnen ingå jämväl följande särskilda ämnen, nämligen klinisk kemi, röntgenologi och radiobiologi. Med särskilda ämnen avser utredningen i likhet med vad som gäller för läkarutbildningen sådana ämnen i vilka särskild tentamen ej avläggs. I stället krävs att studerande undergår godkänt slutförhör i dessa ämnen.

Därtill kommer särskilda *patologi- och terapikonferenser*, vilka inte bör vara förenade med förhör, men med skyldighet för de studerande att närvara.

Enligt utredningens mening bör läsåret enligt den nya studieordningen i huvudsak motsvara nuvarande läsåret, som omfattar tiden fr. o. m. september t. o. m. maj, dock med den ändringen, att vårterminerna bör förlängas med en vecka i juni och höstterminerna med en vecka i augusti för att extra tid för tentamina skall erhållas.

Veterinärkandidatexamen skall avläggas före utgången av andra läsåret, medan veterinärexamen skall avläggas före utgången av sjätte läsårets hösttermin eller kort tid därefter. Studiegången bör ges i huvudsak följande utformning, nämligen

Första läsåret: introduktionskurs, anatomi och histologi, exteriör- och raslära, medicinsk kemi;

andra läsåret: medicinsk kemi, fysiologi, farmakologi, bakteriologi, virologi, parasitologi;

tredje läsåret: klinisk propedeutik i kirurgi och medicin I, patologi, sjukdoms-genetik och husdjurshygien;

fjärde läsåret: sjukdoms-genetik och husdjurshygien, klinisk kemi, röntgenologi, kirurgi, medicin I;

femte läsåret: epizootologi, veterinär författningskunskap, klinisk diagnostik i obstetrik och gynekologi samt medicin II, medicin II, obstetrik och gynekologi, radiobiologi;

sjätte läsåret: livsmedelshygien.

Somrarna mellan fjärde och femte samt mellan femte och sjätte läsåren bör kunna disponeras för frivillig tjänstgöring vid klinikerna för fördjupade studier för dem, som vill ernå de två högsta betygsgraderna.

Utredningen framhåller, att förslaget till studieplan närmast bör ses som en principiell riktpunkt för utformningen av studieordningen under den närmaste tiden. Det bör ankomma på högskolestyrelsen att följa utvecklingen på det veterinära verksamhetsfältet och inom det veterinärmedicinska forskningsområdet samt att på grund därav vidta eller föreslå de ändringar i studieplanen, som visar sig påkallade. Då den totala studietiden inte bör tillåtas överstiga den av utredningen föreslagna tiden, är det nödvändigt att styrelsen då den medger förlängningar i fråga om vissa ämnen också anger vilka ämnen, som med hänsyn till deras relativt sett minskade betydelse samtidigt bör avkortas. Styrelsen bör även tillse, att undervisningen inom de olika ämnena har en ändamålsenlig utformning.

Då förslaget till omläggning av studieplanen genom koncentrationen och rationaliseringen av undervisningen bör leda till en kvalitativt förbättrad veterinärutbildning anser utredningen att examinerad veterinär även i fortsättningen bör bibehållas vid nuvarande disputationsrätt.

Utredningen anser, att för undervisningsnämnden bör tillämpas samma bestämmelser vid veterinärhögskolan som vid universiteten.

Yttrandena

Utredningens uppfattning att utbildningen måste avse en veterinärexamen utan linjeindelning delas av *veterinärstyrelsen* och *Sveriges veterinärförbund*. Ett antal remissinstanser ifrågasätter emellertid om inte en linjeindelning bör ske med möjlighet till specialisering inom det livsmedelshygieniska eller det kliniska området. Sådana synpunkter anförs av *livsmedelsstadgekommittén*, *medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet*, *lärarkollegiet vid lantbrukshögskolan*, *statens jordbruksnämnd*, *Riksförbundet Landsbygdens folk* och *Sveriges lantbruksförbund*.

Köttbranschens riksförbund understryker nödvändigheten av att veteri-

närutbildningen differentieras på så sätt att personal utbildas som kan överta veterinärens funktion som kontrollant vid slakterier och charkuteri-fabriker. Riksförbundet anser en veterinär vara överkvalificerad för ifråga-varande uppgifter. *Sveriges kemiska industrikontor* (Kemikontoret) varnar för uppfattningen att en växande efterfrågan på för livsmedelskontroll utbildad arbetskraft med nödvändighet skall tillgodoses med veterinärer.

Enligt kemikontoret är det lämpligt att skilja mellan den utbildning som krävs för å ena sidan hygienkontrollen och å andra sidan den egentliga livsmedelskontrollen. Stora förväntningar om en för livsmedelskontroll lämpad utbildning kan enligt kemikontorets åsikt fästas vid den planerade utbildningen av livsmedelskemister vid Lunds tekniska högskola. Denna teknikerkategori torde få en utbildning, som gör den bättre lämpad för arbetet med livsmedelskontroll än veterinärer. Kemikontoret framhåller, att utredningen ej har gått in på i vilken utsträckning livsmedelskemister kan komma att ersätta veterinärer i den statliga och kommunala livsmedelskontrollen. Den vid veterinärhögskolan bedrivna utbildningen kan inte betraktas som en från det övriga högre utbildningsväsendet isolerad företeelse. Kemikontoret förordar att nya behovsberäkningar företas innan statsmakterna beslutar om veterinärhögskolans dimensionering, varvid substitutionsförhållandena mellan veterinärer och andra yrkesgrupper, särskilt livsmedelskemister bör beaktas.

Utredningens förslag att genom bl. a. övergång till större bundenhet i studiegången och rationalisering av undervisningen nedbringa den faktiska studietiden till fem och ett halvt år tillstyrks i princip eller lämnas utan erinran av nära nog samtliga remissinstanser. *Lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* och *Universitetsläraresförbundet* framhåller emellertid att en förutsättning för ifrågasvarande förkortning är att viss ytterligare lärar- och biträdespersonal utöver den av utredningen föreslagna tillförs högskolan. *Sveriges veterinärförbund* anför, att den planerade upprustningen av institutioner, lärarpersonal m. m. måste komma till stånd samtidigt samt måste betraktas som ett minimum för möjligheten att uppnå det avsedda syftet. Förbundet utgår vidare ifrån att dispensmöjligheter från den bundna studieordningen skall finnas då särskilt skäl (t. ex. längre sjukdom) föreligger.

SFS finner, att en hårt bunden studiegång skulle vara möjlig, om varje kurs hade relativt gott om tid till sitt förfogande. Så synes icke vara fallet för den veterinärmedicinska utbildningen. SFS förordar därför att ny kurs skall kunna påbörjas efter veterinärkandidatexamen även om föregående kurs icke tenterats av. Utredningens förslag på denna punkt ifrågasätts vidare av SACO. Enligt SACO skulle en mindre försening vid en rigorös tillämpning av bunden studiegång kunna innebära ett års väntan för de studerande, innan studierna kan fortsättas. SACO föreslår, att en rekommendation i stället intas i studieordningen om att de studerande bör följa denna.

Såväl SACO som SFS anser, att utredningen har berört undervisningens

utformning väl flyktigt. SFS finner det orealistiskt att tänka sig en studietid på fem och ett halvt år, om inte undervisningsformerna och kurslitteraturens omfång och innehåll förändras. Med hänvisning till värdet av en viss fritid för de studerande förordar SFS även att sådan undervisning och tjänstgöring minskas, som är mindre meningsfull. SFS föreslår således, att jourtjänstgöringen avskaffas eller åtminstone skärs ned och att i stället biträdespersonalen utökas. Till nyss anförda synpunkter av SFS ansluter sig *Veterinärmedicinska föreningen och veterinärstyrelsen*.

Även *Riksförbundet Landsbygdens folk och skogshögskolans kollegium* anser det diskutabelt, om man endast genom en omläggning av den nuvarande undervisningen kan reducera studietiden som utredningen förutsatt. *Medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet* framhåller, att tid för tentamensläsning och tentamen ej anslagits utöver de i huvudsak oförändrade kurstiderna. Enligt fakultetens mening torde det vara omöjligt att på detta sätt nå den föreslagna studietidsförkortningen utan att samtidigt minska fordringarna på studenternas kunskaper.

Med hänsyn till osäkerhetsmarginalerna finner *arbetsmarknadsstyrelsen* det vara motiverat att instämma i utredningens förslag om en årlig intagning av 30—40 studerande. Förslaget tillstyrks vidare av *nämnden för internationellt bistånd*, som anför bl. a. följande.

Det är nämndens uppfattning att utvecklingsländernas behov av veterinärutbildade personer på olika nivåer är mycket stort och att detta behov för närvarande och inom en överskådlig framtid kommer att vara svårt att täcka. Det framtida behovet av veterinärer för punktinsatser i skilda länder eller i samband med svenska koncentrerade projekt kan i dagens läge inte anges men en kraftig expansion av nämndens verksamhet på jordbruksområdet förväntas medföra en avsevärd ökning av efterfrågan på veterinärer. Eventuella framtida insatser för att upprätta veterinärfakulteter i utvecklingsländerna kommer vidare att kunna göras endast om svenska lärar- och forskningskrafter kan ställas till förfogande, vilket ytterligare ökar behovet av en breddad rekryteringsbas på veterinärområdet. Utan att ha fastställt riktlinjerna för sin framtida verksamhet på veterinärområdet vill nämnden vidare understryka att dess utbildningsbehov med all sannolikhet kommer att ställa stora krav på veterinärhögskolans undervisningsresurser. Med stöd av vad som anförts vill nämnden utan reservation instämma i veterinärhögskoleutredningens slutsats att veterinärhögskolans undervisningsresurser dimensioneras så att mellan 30 och 40 studerande kan antagas årligen.

SFS anser att den veterinärmedicinska utbildningen, som nu måste betecknas som mycket specialiserad, bör göras mera flexibel, så att den snabbt kan anpassas till en förändrad arbetsmarknad. Sålunda finner SFS det angeläget att undersöka möjligheterna till kombination av veterinärmedicinska studier med tekniska, naturvetenskapliga eller samhällsvetenskapliga studier. Vidare bör lämpliga vidareutbildningskurser anordnas för dem

som avlagt veterinärexamen men inte blir praktiserande veterinärer utan söker sysselsättning inom annat verksamhetsområde med anknytning till veterinärmedicin. SFS framhåller, att utredningen utan närmare analys glidit förbi dessa för intagningens storlek ytterst väsentliga frågor. SACO anser, att små förutsättningar torde föreligga för en vidgning av veterinärernas adekvata användningsområde. Med hänsyn härtill och med tanke på att veterinärerna utgör en mycket liten utbildningsgrupp vill SACO framhålla vikten av att antalet studerande ökas försiktigt. Varje ändring av intagningen bör baseras på ingående analyser rörande efterfrågan på veterinärer. *Livsmedelsstadgekommittén* fäster uppmärksamheten på att den av utredningen beräknade intagningen inom en inte alltför avlägsen framtid i anledning av den framtida livsmedelskontrollen kan visa sig otillräcklig och att de av utredningen kalkylerade undervisningsresurserna därmed kan bli alltför små.

1963 års forskarutredning framhåller, att vid utformningen av den nya studieplanen måste tillses, att veterinärexamen även i framtiden kan tjäna som en fullgod bas för den därpå byggande forskarutbildningen. *Sveriges veterinärförbund* och SACO understryker att likformighet bör råda mellan läkares och veterinärs examina. Veterinärexamen bör sålunda ändras till veterinärmedicine licentiatexamen.

Med hänsyn till den vikt som den nya studieplanen måste tillmätas ur såväl samhällets som den enskildes synpunkt förutsätter statskontoret, att genom högskolestyrelsens försorg åtgärder kommer att vidtas för en uppföljning av utvecklingen beträffande studieresultat och studietidens längd. Eftersom den nya studieplanen skulle medföra viss förlängning av vår- och höstterminerna vill statskontoret även erinra om vad som anförts i prop. 1964: 50 (s. 298) angående angelägenheten av att tidpunkterna för termins eller i varje fall läsårs början görs enhelliga.

Flera remissinstanser ställer sig tveksamma till att den kliniska undervisningen beskärs. *Jordbrukets forskningsråd* och *skogs- och lantbruksakademien* framhåller, att de från högskolan utexaminerade veterinärerna avses äga tillräcklig skolning för att omedelbart efter examen fullt självständigt utöva veterinärpraktik och därmed axla ansvaret för klinisk behandling av många gånger synnerligen värdefulla husdjur. Frågan om förkortad studietid bör därför uppmärksam observeras under de kommande åren för att fastställa, om en förlängning av den kliniska utbildningstiden eventuellt är påkallad.

Lärarkollegiet vid karolinska institutet anser, att en tidsmässig koncentring av undervisningen är svår i fråga om de kliniska ämnena. Ett tillägg på obligatorisk assistenttjänstgöring under exempelvis två månader för kirurgi och medicin I synes starkt befogat, bl. a. med hänsyn till knappheten på djurpatientmaterial. Sådan tjänstgöring kunde förläggas till som-

maren, då klinikerna av serviceskäl ändå är verksamma. Lärarkollegiet erinrar om att assistenttjänstgöring i kliniska ämnen enligt den medicinska examensstadgan pågår hela sommaren.

Även *veterinärstyrelsen, styrelsen för veterinärmedicinska anstalten och lärarkollegiet vid veterinärhögskolan* har svårt att finna skäl för utredningens uppfattning att de studerande skall beredas ledighet för två och en halv månads ferier under tredje och fjärde sommaren. Denna tid bör liksom hittills kunna användas för kliniktjänstgöring, vilket betyder bättre utnyttjande av materialet och möjlighet till viss spridning av de studerande. Veterinärmedicinska anstalten föreslår, att en utredning företas rörande möjligheterna att förlägga en del av den nuvarande tjänstgöringen vid den ambulatoriska kliniken till lämpliga fältstationer.

Utredningens förslag att frivillig tjänstgöring på klinikerna under somrarna mellan fjärde och femte samt femte och sjätte läsåret skall meritera för högre betyg avstyrks av *SFS, SACO* och *Sveriges veterinärförbund*. Endast avlagda kunskapsprov bör liksom hittills inverka på betygsättningen. I fråga om studiegången framhåller remissinstanserna bl. a. följande.

SFS anser, att kursen klinisk propedeutik i kirurgi och medicin bör placeras i nära anslutning till kurserna i kirurgi och medicin I. Ifrågavarande propedeutiska kurs är enbart en förberedelse för medicin I och bör således inte komma ett helt år före detta ämne. Kursen i exteriör- och raslära bör inte placeras i omedelbar anslutning till anatomi och histologi. Enligt *SFS* synes det mera pedagogiskt givande om de studerande före denna kurs fått någon kännedom om och erfarenhet av levande djur. *SFS* föreslår därför att exteriör- och rasläran placeras in vid en senare tidpunkt av studierna.

Sveriges veterinärförbund anför, att bakteriologins vikt i modern veterinärmedicin på intet sätt motsvaras av dess utrymme i studieordningen. Förbundet understryker nödvändigheten av att bakteriologin ges väsentligt ökade resurser — ej minst i fråga om undervisningstidens längd. *Medicinalstyrelsen* framhåller vikten av att veterinärer tillförsäkras en tidsenlig utbildning i omgivningshygien.

VI. Kostnadsberäkningar m. m.

Utredningen

Personal, m. m. Vid sina beräkningar rörande personalbehovet vid veterinärhögskolans institutioner har utredningen utgått från att universitetsutredningens riktlinjer bör vara tillämpliga på flertalet av institutionerna. De avvikelser, vilka är betingade av högskolans och den veterinärmedicinska forskningens speciella förhållanden inskränker sig i huvudsak till de kliniska institutionerna. Dessas karaktär av att jämväl vara sjukhusinrättningar medför därutöver behov av speciella, av djursjukvården betingade befattningar. Vid institutionerna för kirurgi, medicin I,

medicin II samt obstetrik och gynekologi erfordras enligt utredningens mening som förut nämnts ett antal klinikveterinärer och befattningshavare av biträdeskaraktär. Även verksamheten vid några av de teoretiska institutionerna kräver viss personal utöver av universitetsutredningen angivna normer. Vid institutionen för sjukdomsgenetik och husdjurshygien behövs tre särskilda biträdesbefattningar för verksamheten vid institutionens försöksladugård. Vidare motiverar obduktionsverksamheten vid institutionen för patologi att biträdespersonalen där utökas med två befattningar. För institutionen för röntgenologi har utredningen med hänsyn till nödvändigheten av extra ledighet m. m. på grund av strålningsriskerna beräknat ett behov av fem biträden. Vid institutionen för klinisk kemi erfordras till följd av kraven från den klinisk-kemiska och radiobiologiska verksamheten två forskarasistenter. Därtill kommer att två särskilda befattningar behövs för biträde vid det föreslagna isotopstallet.

I fråga om erforderlig assistent- och amanuenspersonal anser utredningen det lämpligt att beräkna tilldelningen i assistenttimmar. Högskolan bör ha frihet att välja den personalkategori — assistent eller amanuens — som i det aktuella fallet kan anses lämplig. Utredningen har ej heller ansett det möjligt eller lämpligt att i detalj ange biträdespersonalens uppdelning på olika befattningar inom institutionerna eller avdelningarna. Det bör åvila styrelsen att i samband med de årliga anslagsäskandena framlägga förslag i nämnda avseenden. I detta sammanhang framhåller utredningen, att i avvaktan på att ställning tas till hovbeslagskolans framtida organisation bör skolan närmast lyda under institutionen för sjukdomsgenetik och husdjurshygien.

Utredningens förslag totalt i vad avser personalen vid högskolans vetenskapliga institutioner framgår av följande sammanställning.

Förslaget innebär således att den fasta personalorganisationen vid högskolans institutioner i förhållande till budgetåret 1964/65 utökas med ca 95 tjänster. Bl. a. utökas antalet professorer från 12 till 16.

Vid högskolan finns f. n. fem docenttjänster och en forskardocenttjänst. En strikt tillämpning av principen att till varje professor och laboratur eller motsvarande bör anknytas en docentur innebär, att antalet docenter skulle fem- eller sexdubblas. Redan med hänsyn till det nuvarande antalet doktorander inom veterinärmedicinen är en sådan ökning av docentantalet inte möjlig inom en mera begränsad tidsrymd. Härtill kommer att antalet docenturer bör stå i viss rimlig proportion till antalet sluttjänster med behov av vetenskaplig skolning inom vederbörande yrkeskår. Enligt utredningens mening bör man på längre sikt sträva mot att ha en docentur för varje professor. Utredningen föreslår att fem nya docenttjänster och en ytterligare forskardocenttjänst nu inrättas vid högskolan.

För undervisning i vissa ämnen eller delar av ämnen inom veterinärbildningen anlitas f. n. elva speciallärare, vilka avlönas med arvoden från

Befattning	Budgetåret 1964/65 befattlig med riksstatsanslag avlönad personal	Personalbehov, utredningens beräkningar	Ökning eller minskning
Professor	12	16	+ 4
Klinikkchef	—	1	+ 1
Laborator	14	17	+ 3
Prosektor	2	2	—
Lärare i hovbeslag	1	—	— 1
Universitetslektor	—	1	+ 1
Klinikveterinär	—	8	+ 8
Forskarassistent	—	22	+ 22
Förste assistent	23	—	— 23
Assistent ¹	6 1/2	26	+ 19 1/2
Högre kvalificerad biträdespersonal	1	14	+ 13
Övrig biträdespersonal	106	153	+ 47
	Summa 165 1/2	260	+ 94 1/2

¹ En assistenttjänst i sammanställningen motsvarar en årlig tjänstgöringstid av 1 000 assistenttimmar.

högskolans avlöningsanslag. Utredningens förslag till förstärkning av den fasta lärarpersonalen innebär bl. a. att fem dylika tjänster kan indras, nämligen speciallärarna i hälsokontroll av svin resp. fjäderfå, i allmän livsmedelskontroll, i receptskrivning och läkemedelsekonomi samt i parasitologi. Vid institutionen för obstetrik och gynekologi handhas undervisningen i artificiell insemination av en lärare i Ae 25 och en förste assistent. Benämningen på sistnämnda befattning bör ändras till biträdande lärare i artificiell insemination.

Antalet befattningshavare vid högskolans administrativa avdelning och dess bibliotek beräknar utredningen som tidigare nämnts behöva ökas med sju resp. tre. I fråga om högskolans försöksgård och klinik i Skara föreslås, att vardera delen av verksamheten får ett biträde för kontorsgöromål mot f. n. ett gemensamt.

Utredningen behandlar vidare frågan om ändrad könegradsplacering av vissa befattningar vid statens veterinärmedicinska anstalt. I det föregående har utredningen föreslagit, att antalet med riksstatsanslag avlönade konsulentbefattningar vid anstaltens konsulentavdelning, däri inberäknat avdelningsföreståndaren, bör ökas från fem till nio. Avdelningsföreståndaren är f. n. placerad i lönegrad Bo 1, medan övriga konsulenter har löneställningen högst Ae 27. Med hänsyn till att höga krav ställs på dessa befattningshavare bör löneställningen förbättras. Högstlönesystemet för konsulenterna bör bibehållas men slutlönegraden bör i analogi med vad som

bl. a. tillämpas inom specialrådgivningen på jordbruksforskningens område höjas till B 1. För att nå denna lönegrad bör konsulent inneha förstärkt docentkompetens. Utöver nu nämnda krav måste av föreståndaren för avdelningen krävas framstående administrativ förmåga. För att motsvara förordningarna bör tjänsten uppflyttas till lönegrad Bo 3.

I anledning av särskild remiss har utredningen även prövat löneställningen för övriga högre befattningshavare vid anstalten. Beträffande anstaltsföreståndaren föreslår utredningen ingen ändring av nu gällande villkor. Däremot föreslås ändrad löneställning för avdelningsföreståndare och laboratorer, f. n. placerade i lönegrad Bo 1 resp. Ao eller Ae 27. Utredningen har tidigare föreslagit att föreståndarna för konsulentavdelningen, serologiska avdelningen (produktionsavdelningen) och de nya virologiska och parasitologiska avdelningarna skall placeras i Bo 3. Återstående avdelningsföreståndartjänster avser chefsbefattningar vid anstaltens bakteriologiska och patologisk-anatomiska avdelningar samt anstaltens kemiska laboratorier. Bl. a. med hänsyn till vad tidigare anförts föreslår utredningen att nämnda laboratorier i fortsättningen benämnas anstaltens kemiska avdelning. Utredningen framhåller, att av föreståndarna för de tre nu nämnda avdelningarna bör krävas framstående vetenskaplig skicklighet och framträdande administrativ förmåga. Jämförelse med närmast motsvarande befattningar på annat håll synes motivera att även ifrågavarande avdelningsföreståndartjänster placeras i lönegrad Bo 3. Vidare bör laboratorerna vid anstalten placeras i lönegrad Bo 1, varvid bör fordras samma kompetens som för laboratorer vid universiteten.

Av utredningen tidigare omnämnd förstärkning av anstaltens kemiska avdelning med viss biträdes hjälp för toxikologiska uppgifter anser utredningen bör ske i den formen att tre nya biträdestjänster tillförs avdelningen. Styrelsen bör framlägga förslag om lönegradsplacering av dessa tjänster.

I det följande torde i sammandrag få redovisas utredningens beräkningar rörande statsverkets kostnader för den av utredningen förordade upp rustningen. Vid beräkningen har utredningen utgått från 1963 års löner och priser. Sammanlagt innebär utredningens förslag en kostnadsökning av 5,6 milj. kr. eller med 46 % av den löpande statliga medelsauvisningen till forskning, försök och högre utbildning inom veterinärmedicinens område. Fördelningen på olika anslag framgår av följande sifferuppgifter. (En schablonmässig uppräknings av utredningens beräknade kostnadsbelopp till 1964/65 års nivå har gjorts för att möjliggöra en jämförelse med innevarande budgetår.)

	Anvisat 1964/65 (1 000 kr.)	Av utredningen föreslagen ökning (1 000 kr.)
<i>Veterinärhögskolan</i>		
Avlöningar	5 100	3 200
Omkostnader	1 312	450

	Anvisat 1964/65 (1 000 kr.)	Av utredningen föreslagen ökning (1 000 kr.)
Materiel	425	1 300
Nyanskaffning av apparater m. m.	350	350
Bokinköp och bokbindning	70	80
Försöksverksamheten	—	150
Lantbruksdriften vid högskolans försöksgård	—	1
Högskolans klinik i Skara	—	1
Veterinärinrättningen i Skara	386	—
Summa	7 257	5 541
<i>Statens veterinärmedicinska anstalt</i>		
Avlöningar	3 933	510
Omkostnader	1 097	170
Summa	5 030	680
<i>Främjande av ograduerade forskares vetenskapliga verksamhet</i>		
Del i anslaget under åttonde huvudtiteln	120	80
Totalt	12 407	6 301

Mot den beräknade utgiftsökningen bör enligt utredningen ställas den inkomstökning som bör bli följden av att högskolans och anstaltens resurser kraftigt förstärks. Bland statsverkets inkomstitlar är för budgetåret 1964/65 högskolans inkomstitel uppförd med 925 000 kr. och anstaltens med 1,7 milj. kr. Utredningen räknar med att inkomsterna under ifrågasvarande titlar kommer att öka med ca 12 %. Utredningen anser vidare att en justering bör ske av de vid högskolan och anstalten tillämpade taxorna.

Den av utredningen förordade upprustningen anses böra genomföras inom en tidsperiod av tre år. Införandet av den nya studieordningen bör ingå som ett första steg. De nya befattningarna bör inrättas i den takt som betingas av den nya studieordningen. Samtliga professurer, laboraturer och docenturer med undantag för professuren i parasitologi och laboraturerna i toxikologi och livsmedelskemi föreslås dock inrättas det första året. Även de ändringar som i administrativt hänseende erfordras för upprustningen bör genomföras det första året. Anslagen till biträdes hjälp samt omkostnads-, materiel- och utrustningsanslagen bör erhålla hälften av den förordade upprustningen under det första året och hälften av återstoden under vardera av de båda följande åren.

Byggnadsfrågor. Det av utredningen i särskild skrivelse angivna totala behovet av nybyggnader vid högskolan och veterinärmedicinska anstalten

framgår av följande sammanställning. Beräkningen av lokalbehovet är baserad på den organisation och personaluppsättning utredningen föreslagit.

Utredningen framhåller, att de kemiska institutionerna bör erhålla nya lokaler närmast i tur efter den virologiska institutionen. Vidare anses behov av nya institutionsbyggnader i första hand föreligga för institutionerna för sjukdomsgenetik och husdjurshygien samt medicin I och röntgenologi.

De av utredningen föreslagna nybyggnaderna med en nettoyta av ca 9 500 m² har av byggnadsstyrelsen kostnadsuppskattats till sammanlagt 21,5 milj. kr.

Institution	Nuvarande yta (m ² nettoyta)	Utbyggnadsbehov, m. m. (m ² nettoyta)
Virologi	—	2 100 samt ett djurhus inkl. destruktionsanläggning om ca 400
Medicinsk resp. klinisk kemi	960 varav 700 avser inst. för allmän och medicinsk kemi och 200 kliniska centrallaboratoriet	2 950, varav 765 avser lokaler för undervisning eller eljest gemensamma utrymmen, 700 inst. för medicinsk kemi, 1 115 inst. för klinisk kemi och 430 isotopstall
Anatomi och histologi	750 samt stall för försöksdjur (35)	Ombyggnad inom ramen för byggnadsstyrelsens anslag för ändamålet
Fysiologi	460 egna lokalutrymmen, 430 gemensamt med farmakologiska institutionen	200
Farmakologi	300	300, därutöver stallutrymmen (ca 200) till gemensamt förfogande för inst. för farmakologi och fysiologi
Bakteriologi och epizootologi	590	Vissa förbättringsåtgärder
Parasitologi	100	250
Patologi	700	Utökade lokaler kan erhållas inom ramen för frigjorda utrymmen i nuvarande kemibyggnad
Sjukdomsgenetik och husdjurshygien	950 på fem olika platser inom högskolans område, därav 715 för djurhållning	1 050, avser egen institutionsbyggnad
Avd. för hovslag m. m.	850	Avdelningens lokaler bör t. v. användas för sitt ändamål
Röntgenologi	220 i fem olika institutionsbyggnader	1 000, avser egen nybyggnad längre fram; t. v. bör lokaler kunna erhållas bl. a. i nuvarande kemibygnad
Kirurgi	1 400 i en äldre byggnad; 600 i en nybyggnad	Ombyggnad inom ramen för byggnadsstyrelsens anslag
Medicin I	1 375	En nybyggnad längre fram; t. v. bör ökade utrymmen kunna erhållas genom att kliniska centrallaboratoriets lokaler friställs
Medicin II	770 egna lokaler, 360 disponeras gemensamt med inst. för obstetrik och gynekologi	En nybyggnad 500—600, därutöver 550 stallutrymmen som en tillbyggnad till befintliga paviljonger
Obstetrik och gynekologi	2 622	—
Livsmedelshygien	800	—
Summa	14 302	ca 9 500

Yttrandena

Statskontoret påpekar, att utredningen vid beräkningen av personalbehov och materiellanslag har utgått från av universitetsutredningen för närmast jämförbara ämnesområden uppställda normer. Ämbetsverket förutsätter, att de verkliga behoven undersöks noggrant innan beslut fattas. Enligt Statstjänstemannaförbundet bör biträdespersonalen dimensioneras så, att den befrielse från handräckningstjänst som föreslås för de studerande verkligen kan realiseras. Lärarkollegiet vid veterinärhögskolan och Universitetslärarförbundet föreslår, att vissa biträdesbefattningar utöver vad utredningen föreslagit inrättas vid institutionerna för kirurgi samt obstetrik och gynekologi.

Utredningens uppfattning att vid tillsättning av vissa professurer vid högskolan och avdelningsföreståndartjänster vid veterinärmedicinska anstalten särskild hänsyn skall tas till administrativ förmåga delas ej av SACO, SFS och Sveriges veterinärförbund. Däremot biträds utredningen på denna punkt av styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt. Såväl anstaltsstyrelsen som medicinska fakulteten vid Uppsala universitet, Universitetslärarförbundet och Sveriges veterinärförbund tillstyrker ändrad löneställning för nämnda avdelningsföreståndare. Enligt SACO bör frågor rörande lönesättning m. m. bli föremål för förhandlingar i sedvanlig ordning.

En fortsatt snabb och ingående utredning av högskolans behov av ny- och ombyggnader förordas av styrelsen för veterinärhögskolan, lärarkollegierna vid veterinärhögskolan och karolinska institutet, styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt, statens medicinska forskningsråd, Sveriges veterinärförbund och Universitetslärarförbundet. Flera av de nämnda remissorganen understryker, att de föreslagna institutionsbyggnaderna för virologi och de kemiska ämnena samt isotopstallet bör snarast uppföras. I anslutning till sitt remissutlåtande över utredningens andra betänkande har byggnadsstyrelsen i särskild skrivelse sökt jämföra de totala kostnaderna vid en utbyggnad av högskolan inom nuvarande institutionsområde och vid en förflyttning till lantbrukshögskolan i Ultuna. Styrelsen har därvid liksom utredningen förutsatt att även veterinärmedicinska anstalten måste flyttas. Merkostnaderna för investeringar i Ultunaalternativet kan enligt styrelsen uppskattas till ca 12 milj. kr. Styrelsen har även upprättat en schematisk tidsplan för en utflyttning av högskolan och anstalten. Enligt planen skulle utflyttningen genomföras på tio år. Styrelsen anser merkostnaderna för att flytta veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten vara relativt begränsade. Med hänsyn bl. a. till de rationaliseringsvinster, som torde kunna erhållas vid en till Ultuna sammanförd verksamhet, samt till att expansionsmöjligheterna för högskolan och anstalten vid nuvarande läge är ytterst begränsade finner styrelsen en utflyttning till Ultuna vara mycket väl motiverad.

VII. Anslag för budgetåret 1965/66

Statens veterinärmedicinska anstalt: Avlöningar. För innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 3 933 000 kr. I prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 182) har anslaget upptagits med ett beräknat belopp av 4 636 000 kr.

Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt föreslår, att anslaget ökas med 1 510 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Bakteriologiska avdelningen	
1 institutionsbiträde <i>högst</i> Ae 5 (virus)	+ 14 148
b) Patologisk-anatomiska avdelningen	
1 laborator Be 1	+ 53 928
c) Serologiska avdelningen (produktionsavdelningen)	
1 laborator Be 1	+ 53 928
2 laboratorieassistenter Ae 11	+ 40 560
1 laboratoriebiträde <i>högst</i> Ae 9	+ 17 388
1 vaktmästare Ae 7	+ 16 488
1 biträde <i>högst</i> Ae 5	+ 14 148
d) Kemiska avdelningen	
1 laborator Be 1	+ 53 928
3 laboratoriebiträden (A 9—11)	+ 57 816
e) Parasitologiska avdelningen	
1 laboratorieveterinär <i>högst</i> Ae 23	+ 39 784
f) Konsulentavdelningen	
3 konsulenter (resp. husdjurshygien och hovvård, livs- medelshygien, får- och ungnötssjukdomar) <i>högst</i> Be 1	+ 161 784
1 konsulent för renskötseln <i>högst</i> Be 1	+ 53 928
1 konsulent för viltsjukdomar <i>högst</i> Be 1	+ 53 928
1 kanslibitråde Ae 7	+ 16 488
g) Kansliet (ekonomiavdelningen)	
1 avdelningsingenjör <i>högst</i> Ae 25	+ 39 684
1 byråassistent Ae 19	+ 30 648
central handledning av eleverna, arvode	+ 2 400
h) Särskilda undersökningar	+ 17 000
i) Delpost till ersättningar till tillfällig arbetskraft	+ 1 000
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 250 181
b) Ordinariesättningar	—
3. Löneomräkning	+ 520 760
	+ 1 509 917

Motiv. Inledningsvis föreslås bl. a. att anstaltens kansliorganisation omändras till en ekonomiavdelning. Förutom kamerala och allmänt administrativa funktioner bör avdelningen också svara för biblioteket samt för vissa tekniska funktioner.

1 a). Med hänsyn till den diagnostiska verksamhetens omfattning vid viruslaboratoriet behöver biträdespersonalen förstärkas med ett institutionsbiträde.

1 b). Styrelsens förslag har framförts flera gånger tidigare. Beträffande motiven torde få hänvisas till prop. 1960: 1 (bil. 11 s. 207).

1 c). Avdelningen bör förstärkas med en sektion för forskning och utvecklingsarbete avseende immunbiologiska preparat. Härför krävs en laborator och en laboratorieassistent. Med hänsyn till ökad försäljning av bakteriologiska preparat föreslås att biträdespersonalen förstärks med en vaktmästare och ett ekonomibiträde. För att uppta tillverkning av vissa nya vacciner begärs dessutom en laboratorieassistent och ett laboratoriebiträde.

1 d). I överensstämmelse med veterinärhögskoleutredningens förslag föreslår styrelsen, att avdelningen förstärks med en laborator, en laboratorieassistent och två laboratoriebiträden avsedda för forsknings- och analysverksamhet i fråga om de kemiska bekämpningsmedlens skadeverkan på husdjur och vilt.

1 e). Med hänvisning till utredningens förslag om intensifierad parasitologisk verksamhet föreslås, att ytterligare en tjänst som laboratorieveterinär inrättas, avsedd för forskning och utvecklingsarbete.

1 f). I fråga om konsulenttjänsterna hänvisar styrelsen bl. a. till sitt yttrande över utredningens betänkande. Med hänsyn till att antalet konsulenter ökar behövs ytterligare ett kanslibiträde.

1 g). Behovet av en särskild ingenjörstjänst för de vetenskapliga avdelningarna har gjort sig alltmer gällande. I samband med omorganisationen av kansliet men även av andra skäl behövs vidare en byråassistent för beredning bl. a. av vissa personalärenden. Till den laboratorieassistent som tilldelas vissa funktioner inom elevutbildningen bör utgå arvode med 2 400 kr.

1 h). Ökningen avser bl. a. viss lönereglering och löneomräkning.

1 i). Delposten, som förordats av utredningen, avser att täcka ökade personalkostnader i anledning av inträffade epizootier eller andra oförutsedda händelser. Den bör inte maximeras.

2. Styrelsen föreslår lönegradsuppflyttning m. m. av följande tjänster, nämligen

sex avdelningsföreståndare i Bo 1 till Bo 3, fem laboratorer i Ao 27 till Bo 1, två laboratorer i Ae 27 till Bo 1, fyra konsulenter och en statsepizootolog i högst Ae 27 till högst Be 1, en byrådirektör i Ao 25 (Ag 27) till lägst Ao 27, 15 laboratorieveterinärer i högst Ae 23 avlöningsförstärkning med 4 000 kr. var,

på bakteriologiska avdelningen två laboratoriebiträden i högst Ae 9 till laboratorieassistent i Ae 11.

på patologisk-anatomiska avdelningen två laboratoriebiträden i högst Ae 9 till laboratorieassistent i Ae 11, en vaktmästare i Ae 7 till institutions-tekniker i Ae 9, ett kontorsbiträde i högst Ae 5 till kanslibitråde i Ae 7,

på serologiska avdelningen ett kanslibitråde i Ao 7 till kontorist i Ao 9, en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11, ett laboratoriebiträde i högst Ae 9 till förste laboratorieassistent i Ae 13, två laboratoriebiträden i högst Ae 9 till laboratorieassistent i Ae 11, två vaktmästare i Ae 7 till institutions-tekniker i Ae 9, ett kontorsbiträde i högst Ae 5 till kanslibitråde i Ae 7,

på kemiska avdelningen ett laboratoriebiträde i högst Ae 9 till laboratorieassistent i Ae 11, ett biträde i högst Ae 5 till förste institutionsbiträde i Ae 7,

på parasitologiska avdelningen ett laboratoriebiträde i högst Ae 9 till laboratorieassistent i Ae 11,

på konsulentavdelningen ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9,

på kansliavdelningen en bokhållare i Ao 15 till kamrer i Ao 17, en biblioteksassistent i Ao 11 till förste biblioteksbiträde i Ao 13, en kontorist i Ao 9 till kansliskrivare i Ao 11, en gårdskarl i Ao 7 till trädgårdsmästare i Ao 9, ett kanslibitråde i Ao 7 till kontorist i Ao 9, en vaktmästare i Ao 7 till förste expeditionsvakt i Ao 9.

En vaktmästare i Ao 7 vid kansliavdelningen bör erhålla tjänstebemyndningen bilförare.

Styrelsen föreslår ordinariesättning av två laboratorstjänster.

Y t t r a n d e, såvitt avser yrkandet under 1 d), har avgivits av 1964 års naturresursutredning. Utredningen förordar att medel för ändamålet ställs till förfogande för jordbrukets forskningsråd.

Statens veterinärmedicinska anstalt: Omkostnader. För innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 1 097 000 kr. I prop. 1965:1 (bil. 11 s. 182) har upptagits ett beräknat belopp av 1 215 000 kr.

Styrelsen för statens veterinärmedicinska anstalt föreslår, att anslaget ökas med 512 900 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring 1965/66 Mynd.	Dep:t
1. Sjukvård m. m.	10 500	+ 2 500	+ 2 500
2. Reseersättningar	21 000	+ 33 000	+ 10 000
3. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	115 000	+ 10 000	—
b) Övriga expenser	66 000	+ 9 000	+ 5 000
4. Särskilda undersökningar ..	115 000	+ 500	—
5. Inköp och underhåll av in- ventarier och apparatur....	140 000	+ 325 400	+ 100 000

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring Mynd.	1965/66 Dep:t
6. Förbrukningsartiklar	345 000	+ 80 000	+ 50 000
7. Inköp och underhåll av djur	165 000	+ 20 000	+ 5 000
8. Tvätt och inre renhållning . .	68 000	+ 32 000	+ 20 000
9. Yttre renhållning	1 500	+ 500	+ 500
		<hr/>	<hr/>
		+ 512 900	+ 193 000

Veterinärhögskolan: Avlöningar. För innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 5 100 000 kr. I prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 184) har anslaget upptagits med ett beräknat belopp av 6 539 000 kr.

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget ökas med 3 369 400 kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) Institutionen för anatomi och histologi	
1 universitetslektor Ao 27	+ 50 472
1 1/2 assistent <i>högst</i> A 21	+ 48 402
1 laboratorieingenjör A 19	+ 30 648
1 förste institutionstekniker Ae 11	+ 20 280
2 laboratoriebiträden <i>högst</i> Ae 9	+ 34 776
b) Institutionen för medicinsk kemi	
1 assistent <i>högst</i> A 21	+ 32 268
1 laboratorieingenjör A 19	+ 30 648
2 laboratoriebiträden <i>högst</i> Ae 9	+ 34 776
c) Institutionen för fysiologi	
1/2 assistent <i>högst</i> A 21	+ 16 134
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
1 förste laboratorieassistent Ae 13	+ 22 488
1 laboratoriebiträde <i>högst</i> Ae 9	+ 17 388
1 verkstadsbiträde Ae 6	+ 15 648
d) Institutionen för farmakologi	
1 1/2 assistent <i>högst</i> A 21	+ 48 402
1 laboratorieingenjör A 19	+ 30 648
1 förste laboratorieassistent Ae 13	+ 22 488
2 laboratoriebiträden <i>högst</i> Ae 9	+ 34 776
1 djurvårdare Ae 7	+ 16 488
e) Institutionen för bakteriologi och epizootologi	
1 assistent <i>högst</i> A 21	+ 32 268
1 laboratorieingenjör A 23	+ 37 680
f) Institutionen för virologi	
1 professor Bo 3	+ 59 460

	Ökning eller minskning
1 laborator Bo 1	+ 53 928
g) Institutionen för patologi	
1 universitetslektor Ao 27	+ 50 472
1 laboratorieingenjör A 19	+ 30 648
h) Avdelningen för hovbeslag m. m.	
Minskning med 1 lärare Bo 1, 1 förste assistent Ae 23, 1 förman Ao 11, 2 hovslagare Ae/Ag 9 och 1 laboratoriebi- tråde <i>högst</i> Ae 9	— 165 900
i) Institutionen för husdjurshygien	
1 assistent <i>högst</i> A 21	+ 32 268
1 laboratorieingenjör A 19	+ 30 648
j) Institutionen för sjukdomsgenetik	
1 professor Bo 3	+ 59 460
1 forskarassistent Ae 23	+ 37 680
2 laboratoriebiträden <i>högst</i> Ae 9	+ 34 776
k) Institutionen för klinisk radiologi (röntgenologi)	
1 assistent <i>högst</i> A 21	+ 32 268
1 institutionstekniker A 9	+ 18 312
l) Institutionen för klinisk kemi	
1 laborator Bo 1	+ 53 928
1 assistent <i>högst</i> A 21	+ 32 268
1 förste laboratorieassistent Ae 13	+ 22 488
2 laboratoriebiträden <i>högst</i> Ae 9	+ 34 776
m) Institutionen för kirurgi	
1 klinikveterinär A 23	+ 37 680
n) Institutionen för medicin I	
1 laborator Bo 1	+ 53 928
1 klinikveterinär A 23	+ 37 680
1 laboratoriebiträde <i>högst</i> Ae 9	+ 17 388
o) Institutionen för medicin II	
1 klinikveterinär A 23	+ 37 680
1 djurvårdare A 7	+ 16 488
1 institutionsbiträde <i>högst</i> A 5	+ 14 148
p) Institutionen för obstetrik och gynekologi	
1 klinikveterinär A 23	+ 37 680
1 forskarassistent Ae 23	+ 37 680
1 laboratorieingenjör A 19	+ 30 648
1 laboratoriebiträde <i>högst</i> Ae 9	+ 17 388
q) Institutionen för livsmedelshygien	
1 laboratorieveterinär A 23	+ 37 680

	Ökning eller minskning
1 assistent <i>högst</i> A 21	+ 32 268
1 laboratorieassistent Ae 11	+ 20 280
2 laboratoriebiträden <i>högst</i> Ae 9	+ 34 776
r) Gemensamt för institutionerna	
1 forskardocent Ae 27	+ 46 332
5 docenter Ae 25	+ 208 860
Minskning med speciallärare i hälsokontroll av svin resp. fjäderfå samt i receptskrivning och läkemedelsekonomi..	— 5 680
1 fototekniker A 13	+ 22 488
s) Försöksgården	
1 statsveterinär Bo 1	+ 53 928
1 försöksledare Ae 23	+ 35 952
1 laboratorieingenjör A 23	+ 35 952
1 jordbruksassistent Ae 17	+ 25 620
1 kansliskrivare Ae 11	+ 18 252
1 laboratorieassistent Ae 11	+ 18 252
2 laboratoriebiträden <i>högst</i> Ae 9	+ 30 912
1 stallförman Ae 9	+ 16 260
t) Kliniken i Skara	
1 klinikchef Bo 1	+ 53 928
2 klinikveterinärer A 23	+ 71 904
1 kansliskrivare Ae 11	+ 18 252
1 tillsynsman Ae 11	+ 18 252
1 laboratoriebiträde <i>högst</i> Ae 9	+ 15 456
2 stallförmän Ae 9	+ 32 520
u) Gemensamt för försöksgården och kliniken i Skara	
Arvode till platschef	+ 1 500
1 gårdskarlar (arvode)	+ 14 652
v) Biblioteket	
1 biblioteksamanuens <i>högst</i> A 21	+ 32 268
1 förste expeditionsvakt A 9	+ 18 312
x) Administrationen	
1 rektor Bp 3 jämte arvode	+ 64 860
1 byråchef Bo 1; minskning med en byrådirektör Ao 25	+ 12 156
1 förste byråsekreterare A 23	+ 37 680
1 transportförman A 13	+ 22 488
2 kansliskrivare Ae 11; minskning med 1/2 kontorist A 9 och viss sekreterarhjälp	+ 27 804
2 telefonister <i>högst</i> A 5	+ 26 832
Extra skrivhjälp	+ 3 000

	Ökning eller minskning
y) Biträdeshjälp för skrivgöromål	
3 kansliskrivare Ae 11	+ 60 840
4 kontorister Ae 9	+ 73 248
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 15 720
b) Extraordinariesättning	—
3. Löneomräkning	+ 745 370
	3 369 400

Motiv. Styrelsens förslag om personalförändringar överensstämmer i flertalet fall helt eller i huvudsak med veterinärhögskoleutredningens förslag. I fråga om de närmare motiven till förslagen under 1 a)—1 x) torde få hänvisas dels till utredningens förslag, dels till styrelsens och lärarkollegiets yttranden här över.

1 y). Styrelsen anser, att behovet av skrivhjälp vid institutionerna kan tillgodoses genom att tre befattningar som kansliskrivare och fyra befattningar som kontorist inrättas, vilka sedermera bör fördelas på de olika institutionerna.

2. Styrelsen föreslår lönegradsuppflyttning m. m. av följande tjänster, nämligen

två laboratorer i Bo 1 i klinisk radiologi och i klinisk kemi till professorer i Bo 3 i resp. ämne,

tio förste assistenter i Ae 23 till forskarasistenter i Ae 23,

två förste assistenter i Ae 23 till klinikveterinärer i Ae 23,

en kontorsskrivare i Ae 13 till kassör och bokhållare i Ae 15 samt

en kansliskrivare i Ao 11 till kontorsskrivare i Ao 13.

Styrelsen föreslår vidare extraordinariesättning av en tjänst som biblioteksassistent.

Veterinärhögskolan: Omkostnader. För innevarande budgetår har använts ett förslagsanslag av 1 312 000 kr. I prop. 1965:1 (bil. 11 s. 185) har anslaget upptagits med ett beräknat belopp av 1 349 000 kr.

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget ökas med 138 000 kr.

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring Mynd.	1965/66 Dep:t
1. Sjukvård m. m.....	8 000	+ 4 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	10 200	+ 29 800	+ 5 000
3. Bränsle, lyse och vatten.....	260 000	+ 40 000	+ 20 000
4. Övriga expenser.....	290 000	— 290 000	+ 70 000

	Anvisat 1964/65	Föreslagen ändring Mynd.	Dep:t	
5. Städning, renhållning och tvätt	—	+ 250 000		—
6. Telefonavgifter	—	+ 60 000		—
7. Nattvakthållning	—	+ 40 000		—
8. Publikationstryck	3 000	+ 1 000	+ 1 000	
9. Särskilda undersökningar.....	26 800	+ 3 200	+ 1 000	
10. Doktorandstipendier	38 000	+ 19 000	+ 9 000	
11. Bidrag till tryckning av doktors- avhandlingar ..	10 000	+ 5 000		—
12. Instrument och förbrukningsar- tiklar för djurvården	130 000	+ 10 000	+ 10 000	
13. Läkemedel	165 000	+ 35 000	+ 20 000	
14. Djurfoder	145 000	+ 5 000	+ 5 000	
15. Diverse utgifter, ej expensmedel	135 000	+ 11 000	+ 5 000	
16. Inventariers underhåll och kom- plettering	85 000	— 85 000		—
		+ 138 000	+ 147 000	

Veterinärhögskolan: Materiel. För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag av 425 000 kr. I prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 185) har anslaget upptagits med ett beräknat belopp av 600 000 kr.

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår att anslaget ökas med 1 075 000 kr.

Beträffande motiven till styrelsens yrkanden i fråga om anslag till materiel, nyanskaffning av apparater m. m. samt bokinköp och bokbindning torde få hänvisas till veterinärhögskoleutredningens förslag.

Veterinärhögskolan: Nyanskaffning av apparater m. m. Under rubriken nyanskaffning och underhåll av utrustning har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 350 000 kr. I prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 186) har för ändamålet upptagits ett beräknat belopp av 425 000 kr.

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget ökas med 100 000 kr.

Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning. För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag av 70 000 kr. I prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 186) har anslaget upptagits med ett beräknat belopp av 80 000 kr.

Styrelsen för veterinärhögskolan föreslår, att anslaget ökas med 50 000 kr.

Veterinärhögskolan: Försöksverksamhet. *Styrelsen för veterinärhögskolan* föreslår, att — i överensstämmelse med veterinärhögskoleutredningens förslag — till kostnaderna för verksamheten vid försöksgården i Skara uppförs ett reservationsanslag av 150 000 kr.

Veterinärhögskolan: Lantbruksdriften vid veterinärhögskolans försöksgård. *Styrelsen för veterinärhögskolan* föreslår, att i överensstämmelse med veterinärhögskoleutredningens förslag för ändamålet uppförs ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar. För innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 385 000 kr. I prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 187) har anslaget upptagits med ett beräknat belopp av 245 000 kr. Högskolestyrelsens yrkanden i vad avser detta och nästföljande anslag har framlagts bl. a. under högskolans avlönings- och omkostnadsanslag.

Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader. För innevarande budgetår har anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kr. I prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 187) har anslaget upptagits med ett beräknat belopp av 102 000 kr.

VIII. Departementschefen

Allmänt. Högre utbildning och forskning får en alltmer central roll inom så gott som alla områden av samhällslivet. Stora ansträngningar görs därför från statsmakternas sida för att bygga ut universitet och högskolor. Utbyggnaden av universitets- och högskoleväsendet innebär såväl en utökning av utbildningskapaciteten som en förstärkning av forskningsresurserna. Därjämte ställs genom forskningsråden, branschforskningsinstituten m. m. för varje år allt större anslag till forskningens förfogande. Läsåret 1960/61 uppgick antalet studerande vid universitet och högskolor till ca 36 000. Under läsåret 1963/64 uppgick antalet till ca 48 000. Som allmän riktpunkt för planeringsarbetet rörande utbyggnaden av universitets- och högskoleväsendet har angetts att antalet studerande i början av 1970-talet kommer att uppgå till drygt 80 000. De statliga forskningsutgifterna uppgick budgetåret 1960/61 till ca 250 milj. kr. och uppgår för innevarande budgetår till ca 450 milj. kr. Detta innebär, att de statliga forskningsutgifterna ökat från 0,36 % av bruttonationalprodukten budgetåret 1960/61 till 0,50 % budgetåret 1964/65.

Vad gäller de under jordbruksdepartementet hörande högskolorna vill jag erinra om den upprustning, som nu successivt genomförs vid lantbrukshögskolan och skogshögskolan efter beslut av 1961 års riksdag. Det främsta målet för upprustningen av dessa högskolor är att stärka kapaciteten för forsknings- och försöksverksamheten. För lantbrukshögskolans del sker därjämte en viss utökning av utbildningskapaciteten. För veterinärhögskolan finns nu en plan för utbyggnad av verksamheten i och med att veterinärhögskoleutredningen redovisat sina förslag. Utredningens första betänkande avgavs 1962. I detta utvecklade utredningen sina allmänna

synpunkter på veterinärmedicinens betydelse samt föreslog utbyggnad av ett ämnesområde, nämligen den veterinärmedicinska virologin. I följd av gav utredningen sitt slutbetänkande, i vilket bl. a. de övriga veterinärmedicinska ämnesområdena behandlas.

Utredningen understryker starkt veterinärmedicinens stora betydelse både för ett modernt jordbruk och för den humanmedicinska forskningen och för folkhälsan. Även om en väsentlig reducering skett i det djurbestånd, som traditionellt tagit i anspråk de största veterinära insatserna, räknar utredningen inte med att någon minskning av de veterinärmedicinska uppgifterna totalt sett skall ske i framtiden. Utredningen håller före, att animalieproduktionens utveckling och rationalisering i framtiden i stället kommer att påkalla ökade insatser från veterinärmedicinens sida. Insatserna torde enligt utredningen framdeles komma att inriktas mer på att förebygga djursjukdomarnas inverkan på animalieproduktionen än på den akuta djursjukvården. Utredningen framhåller vidare, att veterinärmedicinen har en viktig funktion i kampen mot människans sjukdomar, bl. a. mot sådana sjukdomar som är överförbara mellan djur och människa. Andra väsentliga uppgifter utgör den för folkhälsan viktiga veterinärmedicinska livsmedelskontrollen och den inom den veterinärmedicinska forskningen bedrivna djurexperimentella verksamheten. Vidare pekar utredningen på det stigande intresset för sällskapsdjur, som medför ökade veterinära insatser.

Utredningen har mot bakgrunden av veterinärmedicinens betydelse för animalieproduktionens utveckling och rationalisering, för folkhälsan och för dess allmänna roll i framåtskridandet föreslagit en kraftig förstärkning av flertalet av de veterinärmedicinska ämnesområdena. Utredningens förslag har, såsom framgått av den tidigare lämnade redogörelsen, i allmänhet tillstyrkts av remissinstanserna eller lämnats utan erinran. För min del finner jag i likhet med utredningen och remissinstanserna att starka skäl föreligger för en upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen. Inte minst veterinärmedicinens inriktning på nya ämnesområden talar för att så sker.

I fråga om lokaliseringen av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen har flera remissinstanser haft en annan uppfattning än utredningen.

Utredningen har diskuterat möjligheterna till en samordning av veterinärhögskolans verksamhet med annan högre utbildning och forskning. I detta sammanhang har en utflyttning av högskolan till Ultunaområdet aktualiserats men avvisats av utredningen. Jag vill redan nu uttala, att — med hänsyn bl. a. till vad som anförts från remissinstansernas sida — möjligheterna att samordna den veterinärmedicinska forsknings- och utbildningsverksamheten med annan närbesläktad utbildning och forskning bör närmare utredas. Härvid måste även veterinärhögskolans lokaliseringsfråga be-

handlas. Jag återkommer i det följande till detta spörsmål. Av skäl, som jag avser att redovisa senare i mitt anförande, behöver dock inte resultatet av en sådan utredning avvaktas innan en upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen påbörjas. I det följande kommer jag därför att framlägga förslag om upprustning av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt redan fr. o. m. nästa budgetår och även förslag om att principbeslut fattas om ytterligare förstärkning fr. o. m. budgetåret 1966/67. Jag vill i sammanhanget framhålla, att vid avvägningen av förstärkningarna hänsyn i viss utsträckning måst tas till nuvarande lokalförhållanden.

Lokaliserings- och byggnadsfrågorna. Veterinärhögskoleutredningen har, såsom jag nyss berört, diskuterat frågan om att samordna den veterinärmedicinska forsknings- och utbildningsverksamheten med annan forskning och utbildning. Utredningen har därvid funnit, att veterinärmedicinen har stor samhörighet med både humanmedicinen och med jordbruksvetenskapen men att samhörigheten är störst med humanmedicinen. I fråga om ämnesområdena avelsbiologi och husdjurshygien har utredningen funnit stark samhörighet föreligga mellan veterinärmedicinen och jordbruksvetenskapen. Forskningen vid veterinärhögskolan i dessa ämnen sammanfaller enligt utredningens mening till väsentliga delar med den verksamhet som bedrivs inom motsvarande ämnesområden vid lantbrukshögskolan. Utredningen har också vid avvägningen av de forskningsresurser, som den föreslår skall tillföras dessa ämnen vid veterinärhögskolan, tagit hänsyn till omfattningen av verksamheten av motsvarande slag vid lantbrukshögskolan.

Utredningen har såsom redan nämnts diskuterat frågan om en utflyttning av veterinärhögskolan från Stockholm. Enligt utredningen bör i så fall även statens veterinärmedicinska anstalt flyttas, eftersom kontaktbehovet mellan högskolan och anstalten är så stort, att de bör vara placerade i närheten av varandra. Enligt utredningens uppfattning bör emellertid en utflyttning av högskolan och anstalten inte ske. Skälen härför är bl. a. att en flyttning skulle medföra stora kostnader och innebära lokalmässig splittning och stillastående för den veterinärmedicinska forskningen under en period av minst 10—20 år. Denna omställning skulle i sin tur återverka på veterinärmedicinens möjligheter till insatser för humanmedicinen.

I remissutlåtandena över utredningens betänkanden har ett flertal remissinstanser understrukit likheter och anknytningar mellan forskningen och undervisningen vid veterinärhögskolan å ena sidan samt lantbrukshögskolan och de medicinska fakulteterna å den andra. Likheterna bör enligt vissa remissinstansers mening tas till intäkt för konkreta samordningsåtgärder. Samhörigheten mellan veterinärmedicinen och humanmedicinen berörs av statskontoret, universitetskanslersämbetet, statens medicinska forskningsråd, SACO och SFS. Universitetskanslersämbetet erinrar om att

betydande likheter föreligger beträffande utformningen av den teoretiska prekliniska utbildningen i läkarutbildningen och veterinärutbildningen. Sambandet mellan verksamheten vid veterinärhögskolan och vid lantbrukshögskolan behandlas av statskontoret, lantbruksstyrelsen, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk, Kooperativa förbundet, Köttbranschens riksförbund och SFS. Dessa understryker bl. a. att någon mer ingående undersökning inte gjorts av möjligheterna till samordning av verksamheten vid veterinärhögskolan och annan forskning och utbildning samt att samordning och integrering bör eftersträvas för att resurserna inom olika forskningsområden skall kunna utnyttjas effektivt. Lantbruksstyrelsen anser att forskningen vid veterinärhögskolan bör inriktas på att direkt gagna det svenska jordbruket. Lantbruksförbundet och Riksförbundet Landsbygdens folk förordar en sammanslagning av veterinär- och lantbrukshögskolorna.

I detta sammanhang bör även nämnas att flera remissinstanser, bland vilka främst märks byggnadsstyrelsen, universitetskanslersämbetet och Frescatikommittén, tagit upp frågan om en utflyttning av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt med hänsyn till att markreserverna inom Frescatiområdet är otillräckliga. Härvid framhålls bl. a., att det planerade universitetet i Frescati har mycket begränsade markreserver för framtida utbyggnader. Vidare vill jag nämna, att veterinärhögskolans lokaliseringsfråga berörts även ur den aspekten, att uttunningen av husdjursbeståndet i områdena omkring Stockholm skapat problem i fråga om högskolans försörjning med kliniskt material.

Mot bakgrunden av bl. a. de synpunkter som framkommit vid remissbehandlingen av veterinärhögskoleutredningens betänkanden har jag funnit det erforderligt att möjligheterna till att integrera verksamheten vid veterinärhögskolan med annan forskning och utbildning utreds närmare. Jag avser att senare denna dag anhålla om Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla en särskild sakkunnig för detta ändamål. Jag vill emellertid redan i detta sammanhang beröra de frågor, som bör ingå i den sakkunniges uppdrag.

En grundläggande fråga bör vara att söka klarlägga kontaktytorna mellan forskning och utbildning vid veterinärhögskolan å ena sidan och vid lantbrukshögskolan och de medicinska fakulteterna å den andra. Utredningen bör på grundval av detta material och det underlag i övrigt som kan erfordras överväga om den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen i framtiden bör anknytas till lantbrukshögskolan och/eller någon av de medicinska fakulteterna.

Om utredningen finner övervägande skäl tala för en integrering av verksamheten vid veterinärhögskolan med annan forskning och utbildning, bör konsekvenserna härav klarläggas närmare. Om utredningen finner det erforderligt att omlokalisera veterinärhögskolan, bör byggnads- och utrust-

ningskostnaderna härför uppskattas samt en tidsplan för omlokaliseringen upprättas. Därvid bör även en jämförelse ske med kostnaderna för att bygga ut veterinärhögskolan vid nuvarande placering. Utredningen bör vidare utföra beräkningar över driftskostnaderna vid olika alternativ. Till grund för nu angivna kostnadberäkningar bör ligga principiella riktlinjer för hur resurserna vid veterinärhögskolan och annan läroanstalt skall utnyttjas gemensamt inom likartade eller närbesläktade ämnesområden. Om utredningen finner det ändamålsenligt att sammanföra veterinärhögskolan med annan läroanstalt, bör utredningen utarbeta förslag rörande organisationen av en sålunda integrerad läroanstalt. En speciell fråga vid en eventuell utflyttning av veterinärhögskolan utgör lokaliseringen av statens veterinärmedicinska anstalt. Det bör ankomma på utredningen att undersöka om det på grund av sambandet mellan verksamheten vid högskolan och anstalten eller av andra skäl är motiverat att flytta även anstalten vid en omlokalisering av högskolan. Om utredningen finner att anstalten bör flyttas, bör utredningen på sätt som tidigare angivits för högskolan framlägga kostnadsberäkningar m. m. även rörande anstalten.

Byggnadsfrågan för den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen hör självfallet nära samman med lokaliseringsfrågan. Utredningen har, som redovisats i det föregående, uppskattat utbyggnadsbehovet för den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen till ca 9 500 m² nettogolvyta. Häri ingår en institutionsbyggnad för veterinärmedicinsk virologi, vilken Kungl. Maj:t genom beslut den 5 juni 1963 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att projektera. Det förhållandet att möjligheterna till integration mellan den vetenskapliga veterinärmedicinska verksamheten och annan forskning och utbildning kommer att utredas synes enligt min mening inte böra medföra att med för upprustningen av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen angelägna lokalbehov får anstå tills utredningens resultat föreligger. Risken för en felinvestering till följd av att veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten kan behöva omlokaliseras i framtiden kan nämligen förebyggas om byggnaderna ges en flexibel och generell utformning så att de utan större kostnader kan omdisponeras för verksamhet vid Stockholms universitet. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t mot bl. a. denna bakgrund den 29 januari 1965 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att — i samråd med rektor vid veterinärhögskolan, föreståndaren för statens veterinärmedicinska anstalt samt lokal- och utrustningsprogramkommittén för universitetet och högskolorna i Stockholm — utarbeta byggnadsprogram för dels institutioner i medicinsk resp. klinisk kemi, dels en institution för parasitologi. Byggnadsprogrammen skall därvid utformas alternativt med hänsyn till ett eventuellt framtida utnyttjande från universitetets sida. Vidare projekteras, såsom redan nämnts, en institutionsbyggnad för veterinärmedicinsk virologi. Denna byggnad liksom

byggnaden för veterinärmedicinsk parasitologi skall användas för såväl forskning och undervisning vid veterinärhögskolan som för verksamhet vid veterinärmedicinska anstalten. Virologiinstitutionen avses inrymma lokaler även för produktion av mul- och klövsjuka(MK)-vaccin.

Vad gäller byggnadsfrågorna för den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen vill jag vidare erinra om att jag i prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 113) förordat, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en lokal- och utrustningsprogramkommitté för jordbrukets högskolor. Lokal- och utrustningsfrågorna vid dessa högskolor avses sålunda komma att — liksom f. n. sker vid universiteten m. fl. högre läroanstalter — bli föremål för särskild uppmärksamhet.

De veterinärmedicinska ämnesområdena. Som framgått av vad jag tidigare anfört finns enligt min mening starka skäl för att nu företa en upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen. Under den tid veterinärhögskoleutredningens arbete pågått har endast begränsade förstärkningar skett av veterinärhögskolans resurser. Behovet av upprustning hänför sig både till forsknings- och utbildningssidan. Några förändringar i antalet studerande vid högskolan väntas visserligen inte. Den rationalisering av studiegången, som utredningen föreslagit och som innebär en väsentlig förkortning av den nuvarande studietiden för veterinärexamen, ställer emellertid ökade krav på högskolans resurser.

Utredningen föreslår, att antalet professorer vid högskolan ökas från 12 till 16. De fyra nya professorerna föreslås bli inrättade i ämnena virologi, parasitologi, klinisk kemi och röntgenologi. De båda sistnämnda professorerna föreslås tillkomma genom en ombildning av de nuvarande självständiga laboratorerna vid högskolans kliniska centrallaboratorium och röntgenavdelning. Professuren i röntgenologi förordar veterinärhögskolans lärarkollegium i stället bör benämnas klinisk radiologi. Härutöver har två av utredningens ledamöter i en reservation föreslagit att professuren i ämnet avelsbiologi och husdjurshygien skall uppdelas på två professorer.

I fråga om ämnena virologi och parasitologi förordar utredningen att det inrättas för veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten gemensamma institutioner, som är lokalt förlagda till anstalten. Innehavarna av professorerna i förevarande ämnen avses skola fungera både som professorer vid högskolan och som avdelningsföreståndare vid anstalten. Utredningen motiverar den föreslagna organisationen främst med att det är önskvärt att sammanhålla forskningen inom ämnesområdenas olika delar. Veterinärmedicinsk virologisk forskning utförs f. n. på flera ställen utan någon direkt organisatorisk samhörighet. En forskningsorganisation vid såväl högskolan som anstalten skulle enligt utredningens mening ytterligare splittra verksamheten. För att hålla utbildningen aktuell och levande är det vidare

angeläget med en god kontakt mellan denna och forskningen. En forskningsorganisation vid både högskolan och anstalten anses också böra undvikas av rena kostnadsskäl.

Remissinstanserna har genomgående tillstyrkt utredningens förslag om nya professorer. Även det reservationsvis framförda förslaget om uppdelning av professuren i avelsbiologi och husdjurshygien på två professorer tillstyrks nästan genomgående av dem som yttrat sig i frågan. Beträffande förslaget om gemensamma institutioner för högskolan och anstalten i virologi och parasitologi framförs emellertid avvikande meningar. I flera yttranden ifrågasätts om inte cheferna för dessa institutioner skulle få för stor arbetsbörda. En del instanser anser det vidare olämpligt att i samma person förena funktionerna som professor resp. avdelningsföreståndare med hänsyn till att det måste bli svårt för vederbörande att avväga sina insatser på forskning resp. annan verksamhet.

Styrelsen för veterinärhögskolan har i petita hemställt att fyra nya professorer inrättas vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1965/66 nämligen i ämnena virologi, klinisk kemi, klinisk radiologi och sjukdomsgenetik.

Jag anser utredningens förslag om att tillskapa nya professorer vid högskolan väl underbyggt. Jag tillstyrker sålunda dels att de båda laboratorerna vid högskolans kliniska centrallaboratorium resp. röntgenavdelning ombildas till professorer i ämnena klinisk kemi resp. klinisk radiologi, dels att en professur inrättas i ämnet virologi och en i ämnet parasitologi. Förstnämnda två professorer bör inrättas fr. o. m. nästa budgetår, medan de två sistnämnda med hänsyn till lokalfrågorna bör inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67. Jag förordar att principbeslut i fråga om de två sistnämnda professorernas inrättande fattas redan nu.

Utredningens förslag om att inrätta för veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten gemensamma institutioner i virologi och parasitologi anser jag mig böra tillstyrka. De invändningar som anförts häremot vid remissbehandlingen anser jag inte utgöra tillräckliga skäl för att frångå utredningens förslag. Innehavarna av professorerna i ämnena virologi och parasitologi bör sålunda tillika vara avdelningsföreståndare vid veterinärmedicinska anstalten. Med hänsyn härtill bör styrelsen för anstalten ges tillfälle att yttra sig vid tillsättning av tjänsterna.

Såsom utredningen och lärarkollegiet vid veterinärhögskolan föreslagit bör laboratorn G. B. Åberg och laboratorn S.-E. Olsson med hänsyn till att de innehar väl vitsordad kompetens i ämnena utan ansöknings- eller sakkunnigförfarande utses till förste innehavare av professorerna i klinisk kemi resp. klinisk radiologi.

Bifall till mina förslag i fråga om nya professorer innebär, att utredningens förslag i denna del i sin helhet genomförs.

I anledning av tillkomsten av professuren i parasitologi bör tjänsten som avdelningsföreståndare i Bo 1 vid veterinärmedicinska anstaltens parasitolo-

giska avdelning dras in vid uppkommande ledighet. Vidare medför tillkomsten av professuren i virologi att anstaltens behov av medel till avlöningar till personal för särskilda undersökningar minskar fr. o. m. budgetåret 1966/67 med ett belopp motsvarande lönekostnaderna för en avdelningsföreståndare i B 1.

I fråga om det reservationsvis framförda förslaget att dela professuren i avelsbiologi och husdjurshygien på två professorer vill jag erinra om att denna fråga sammanhänger bl. a. med den utredning om veterinärhögskolans lokalisering m. m., som jag förordat i det föregående.

Enligt utredningens mening bör professorerna i allmän och medicinsk kemi, patologisk anatomi, avelsbiologi och husdjurshygien, medicin för icke-idisslare, medicin för idisslare samt födoämneshygien ändras till professorer i resp. medicinsk kemi, patologi, sjukdomsgenetik och husdjurshygien, medicin I, medicin II samt livsmedelshygien. Samtidigt föreslås institutionerna som är knutna till dessa professorer erhålla motsvarande nya benämningar. Jag har intet att erinra mot utredningens förslag till ändrad benämning av nu nämnda professorer och institutioner och förordar därför att de nya benämningarna tillämpas fr. o. m. nästa budgetår.

Utredningen har vidare föreslagit, att antalet laboraturer vid högskolan skall ökas med sex. F. n. finns 17 laboraturer (motsvarande) vid högskolan. Genom att en befintlig lärarbefattning i hovbeslag i Bo 1 föreslås bli indragen samt till följd av att två laboraturer ombildas till professorer stannar emellertid nettoökningen vid tre. Av de nya laboraturerna bör enligt utredningen tre placeras vid envar av de nya institutionerna i virologi, parasitologi och klinisk kemi. Av de övriga föreslås en tillföras institutionen för farmakologi, en institutionen för medicin I och en institutionen för livsmedelshygien. Innehavarna av laboraturerna vid institutionerna för klinisk kemi och för livsmedelshygien anser utredningen skall vara inriktade på radiobiologi resp. livsmedelskemi. I remissyttrandena har understrukits behovet av samtliga nu nämnda laboraturer. I anslagsäskandena för budgetåret 1965/66 har styrelsen för veterinärhögskolan hemställt att laboraturerna vid institutionerna för virologi, klinisk kemi och medicin I inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

I likhet med högskolestyrelsen kan jag förorda att en laboratur vid institutionen för klinisk kemi inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Med hänsyn till den betydelse användningen av radioaktiva isotoper fått inom bl. a. veterinärmedicinsk forskning tillstyrker jag att innehavaren av laboraturen skall vara inriktad på radiobiologi. Kungl. Maj:t bör dock vid ändrade förhållanden äga föreskriva annan inriktning vid senare tillsättningar av tjänsten. Laboraturen i virologi finner jag mig böra ta ställning till först i samband med uppbyggnaden av den virologiska institutionen.

Bland de övriga av utredningen förordade laboraturerna finner jag den som skall knytas till institutionen för livsmedelshygien vara av särskilt hög

angelägenhetsgrad. Laboraturen bör innehas av person med inriktning på livsmedelskemi såsom utredningen föreslagit. Kungl. Maj:t bör även i detta fall äga besluta om annan inriktning vid senare tillsättningar av tjänsten. Såsom utredningen anfört bör laboraturen inrättas först fr. o. m. budgetåret 1966/67. Jag förordar emellertid att principbeslut därom fattas redan nu.

Utredningen har föreslagit att den nu vakanta tjänsten som lärare i hovbeslag i Bo 1 indras. Jag förordar att så sker fr. o. m. nästa budgetår. I det följande återkommer jag till mina övriga förslag i fråga om avdelningen för hovbeslag m. m.

Utredningen har förordat en omläggning av undervisningen vid högskolan. Denna omläggning syftar bl. a. till en förkortning av studietiden för veterinärexamen. Jag återkommer till denna fråga längre fram. Som ett led i en förstärkning av undervisningsresurserna föreslår utredningen att en tjänst som universitetslektor inrättas vid institutionen för patologi. Denna typ av lärartjänst finns vid universiteten och andra högskolor men inte vid veterinärhögskolan. Med hänsyn till omfattningen av undervisningen i ämnet patologi finner jag mig böra tillstyrka att en universitetslektortjänst inrättas vid patologiska institutionen fr. o. m. nästa budgetår. I en reservation till utredningens förslag föreslås att även institutionen för anatomi och histologi tillförs en tjänst som universitetslektor. Jag är inte beredd ta ställning till detta förslag förrän en ny studieplan utarbetats.

Vid högskolan finns f. n. fem docenttjänster och en forskardocenttjänst. Utredningen föreslår att antalet docenttjänster ökas till tio och antalet forskardocenttjänster till två. Jag förordar att högskolan för nästa budgetår tillförs två nya docenttjänster.

För att säkra en effektiv och utvecklingsbar forskning och utbildning krävs en bred bas för rekryteringen av de högre vetenskapliga befattningarna. För att forskarkrafterna skall kunna utnyttjas på bästa sätt erfordras vidare att högre utbildad biträdande personal finns tillgänglig i erforderlig omfattning. För ändamålet finns f. n. vid de olika institutionerna bl. a. förste assistenter och förste amanuenser.

Utredningen föreslår att förste assistenterna i A 23 successivt utbyts mot forskarassistenter i samma lönegrad och att vissa, främst kliniska institutioner tillförs en ny typ av tjänster kallade klinikveterinärer. Tjänsterna som klinikveterinär föreslås bli förenade med full tjänstgöring. Av forskarassistent krävs enligt gällande bestämmelser 800 timmar institutionsarbete per år eller minst 198 timmars undervisning. Återstående tid skall användas för egen forskning och utbildning under institutionschefens ledning.

Högskolestyrelsen har för nästa budgetår föreslagit, att 10 av högskolans 22 förste assistenter i Ae 23 ombildas till forskarassistenter. Styrelsen hemställer vidare att skolan tillförs två nya forskarassistenter och fyra klinikveterinärer.

I likhet med utredningen anser jag det lämpligt att högskolan tillförs tjänster som forskarassistent resp. som klinikveterinär. Lönegradsplaceringen för den första kategorin bör vara den gängse, dvs. A 23. Klinikveterinärerna anser jag bör placeras i A 25. Enligt min mening bör för nästa budgetår inrättas åtta tjänster som klinikveterinärer i Ae 25, varvid t. v. två bör placeras vid var och en av institutionerna för kirurgi, medicin I och obstetrik och gynekologi samt en vid envar av institutionerna för medicin II och klinisk radiologi. Högstestyrelsen bör äga rätt att vid behov göra en omfördelning av dessa tjänster. Samtidigt bör dras in motsvarande antal tjänster som förste assistent vid nu nämnda institutioner. Vid övriga institutioner finns sammanlagt 14 förste assistenter. Av dessa bör 12 ombildas till forskarassistenter i Ae 23 och två dras in med hänsyn bl. a. till omorganisation av undervisningen. De tolv forskarassistenterna bör fördelas på olika institutioner. Med hänsyn till att snabba ändringar av forskningsinsatserna vid olika institutioner kan väntas behöva ske förordar jag att styrelsen för högskolan bemyndigas att själv besluta om vilka institutioner dessa tjänster bör tillhöra.

Såsom utredningen framhållit är det väsentligt att de olika institutionerna har assistentpersonal i tillräcklig omfattning. I likhet med utredningen anser jag att för detta ändamål bör finnas samma typ av assistent- och amanuenspersonal som förekommer vid universiteten och andra vetenskapliga högskolor. Samma bestämmelser i fråga om tjänstgöringstid, anställnings- och avlöningsvillkor, som gäller för denna personal vid universiteten m. fl. högre läroanstalter, bör tillämpas. Högskolan bör ha frihet att inom ramen för det tillgängliga antalet s. k. assistenttimmar välja den assistent- eller amanuenskategori, som i det aktuella fallet kan anses mest lämplig. Jag har för nästa budgetår beräknat medel för en förstärkning av högskolans institutioner med assistent- och amanuenspersonal motsvarande sammanlagt 10 500 assistenttimmar. De nuvarande 13 befattningarna vid högskolan som förste amanuens bör omvandlas till 6 500 assistenttimmar. För nästa budgetår kommer antalet assistenttimmar därmed att uppgå till totalt 17 000. De bör fördelas på följande institutioner, nämligen institutionen för anatomi och histologi 1 500 (+ 1 000), medicinsk kemi 1 500 (+ 1 000), fysiologi 1 000 (+ 500), farmakologi 1 500 (+ 1 000), bakteriologi och epizootologi 1 500 (+ 1 000), patologi 1 500 (+ 1 000), sjukdomsgenetik och husdjurshygien 1 500 (+ 1 000), klinisk radiologi 1 000 (+ 500), klinisk kemi 1 000 (+ 1 000), kirurgi 1 000 (+ 500), medicin I 1 000 (+ 500), medicin II 1 000 (+ 500), obstetrik och gynekologi 1 000 (+ 500) samt livsmedelshygien 1 000 (+ 500).

Utredningen har i samband med behandlingen av en del institutioner framhållit att behov föreligger av såväl kvalificerad som övrig biträdespersonal. För att tillgodose detta behov beräknar jag för nästa budgetår medel för att tillföra högskolan tre tjänster i högst A 23 för kvalificerade medhjälpare. Kungl. Maj:t bör äga att besluta om nämnda tjänsters inpla-

cering i lönegrad och högskolestyrelsen om placeringen vid institutionerna.

I fråga om övrig biträdespersonal vid högskolans institutioner förordar jag, att antalet tjänster utökas med åtta i högst A 15. Med hänsyn till att jag i det följande ämnar föreslå att fyra tjänster vid hovbeslagsavdelningen indras utgör nettoökningen fyra biträden. Kungl. Maj:t bör äga att besluta om nämnda tjänsters inplacering i lönegrad och högskolestyrelsen om placeringen vid institutionerna.

Jag torde härafter få behandla övriga förslag av utredningen och högskolestyrelsen rörande de olika institutionerna vid högskolan.

I fråga om ämnet virologi kan jag, som tidigare nämnts tillstyrka att en för högskolan och veterinärmedicinska anstalten gemensam institution inrättas. Jag finner att det är angeläget att en inhemsk produktion av mul- och klövsjuka-(MK-)vaccin snarast igångsätts. Denna verksamhet bör i organisatoriskt hänseende höra till anstaltens serologiska avdelning och lokalt vara förlagd till den nya virologiinstitutionen. Jag har intet att erinra mot att produktionen, såsom utredningen rekommenderat, t.v. inriktas på att täcka ett beredskapsbehov av 40 000 doser trivalent vaccin. Jag kan även tillstyrka att utredningens beräkningar av behovet av personal för den veterinärmedicinska virologiska verksamheten används som riktpunkt för planeringen av institutionen. Behovet av personal vid institutionen bör prövas närmare när lokalfrågan framskridit längre. I fråga om organisationen av verksamheten tillstyrker jag i princip att det virologiska arbete, som f. n. utförs vid högskolan och anstalten, framdeles övertas av den nya institutionen. Med hänsyn härtill bör tjänsten som laborator vid anstaltens viruslaboratorium inte återbesättas vid uppkommande vakans. I övrigt är jag inte nu beredd att ta ställning till organisationen av den virologiska verksamheten.

Jag biträder utredningens förslag till riktlinjer för verksamheten vid den för högskolan och anstalten gemensamma institutionen för parasitologi. Såsom utredningen anför synes all forskning och undervisning i parasitologi vid högskolan och anstalten böra handhas av institutionen. Verksamheten synes mer än hittills böra inriktas på de medicinska aspekterna av ämnet. Behovet av personal vid institutionen bör prövas närmare när lokalfrågan framskridit längre.

Vid den nya institutionen i klinisk kemi skall enligt utredningens mening bl. a. bedrivas radiobiologisk forskning och t. v. även viss radiobiologisk kontroll av livsmedel. Institutionen skall också handha den praktiska hematologiska verksamheten samt det planerade specialstallet för isotopförsök samt ge viss service åt högskolans övriga institutioner och veterinärmedicinska anstalten när dessa önskar använda radioaktiva isotoper i försöksverksamheten. Högskolans två kemiinstitutioner och veterinärmedicinska anstaltens kemiska avdelning förutsätts samordna sin verksamhet i största möjliga utsträckning, bl. a. föreslås att en s. k. institutionsgrupp bildas för

medicinsk och klinisk kemi. Jag kan tillstyrka utredningens förslag i fråga om arbetsuppgifter för institutionen i klinisk kemi och även att möjligheterna till samarbete både mellan högskolans institutioner och mellan högskolan och anstalten tillvaratas på bästa sätt. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag vid anmälan av lantbrukshögskolans avlöningsanslag i prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 113) förordat, att indelningen i institutioner och institutionsgrupper vid jordbrukets högskolor, dvs. lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna, skall fastställas av Kungl. Maj:t.

Även i fråga om den bakteriologiska och patologisk-anatomiska verksamheten har utredningen diskuterat vissa samordningsåtgärder. Enligt utredningens mening är det av vikt, att högskolans och anstaltens resurser bl. a. inom nämnda områden kommer till effektiv och ändamålsenlig användning. I likhet med utredningen anser jag, att bakteriologisk-diagnostiska undersökningar och obduktionsverksamhet i fortsättningen bör begränsas till sådant material som är av direkt värde för högskolans egen forskning och undervisning. Övrig dylik verksamhet bör i princip utföras vid anstalten. I överensstämmelse härmed bör högskolans institution för patologi befrias från skyldigheten att utan ersättning utföra obduktioner och andra patologisk-anatomiska undersökningar. Undersöknings- och obduktionsmaterial vid anstaltens avdelningar bör i stället i den utsträckning som anses vara möjligt och lämpligt ställas till förfogande för forskning och undervisning vid högskolans institutioner. Jag vill även förorda, att undervisningen i epizootologi i viss utsträckning anförtros den vid anstalten placerade statsepi-zootologen.

Med hänsyn till bl. a. att användningen av hästar minskat starkt föreslår utredningen att högskolans avdelning för hovsjukdomar, hovbeslagslära och anspannslära inte bör bibehållas som en särskild avdelning. Avdelningens arbetsuppgifter föreslås övertas av institutionerna för husdjurshygien och sjukdomsgenetik resp. för kirurgi. Jag biträder att så sker. Befattningen som lärare i hovbeslag och läran om hovens sjukdomar i Bo 1, en tjänst som förste assistent i Ae 23 och fyra biträdestjänster vid avdelningen kan till följd av omorganisationen indras fr. o. m. budgetåret 1965/66. Jag kommer i det följande att förorda, att en tjänst som konsulent för husdjurshygien och hovvård inrättas. Denne bör anförtros viss del av den undervisning, som åvilar nyssnämnda lärare i Bo 1. Till avdelningen är knuten en hovslagarskola för utbildning av hovslagare. Utredningen föreslår, att denna utbryts ur högskolans organisation och inordnas i den av lantbruksstyrelsen administrerade utbildningsverksamheten. Bl. a. i avvaktan på 1963 års hästutrednings överväganden rörande statens stöd åt hästaveln, m. m. är jag inte nu beredd att ta ställning till denna fråga. Hovslagarskolan bör t. v. behållas inom högskolans organisation och tillhöra institutionen för husdjurshygien och sjukdomsgenetik. Till institutionen bör från hovbeslagsavdelningen överföras två tjänster som hovslagare i Ao 9. Så länge hovsla-

garskolan är kvar vid institutionen bör medel som f. n. beräknas under avlöningsanslaget till en tjänst som förste assistent i Ag 23 i fortsättningen böra disponeras för en lärartjänst i Ag 23 vid hovslagarskolan.

Utredningen diskuterar vidare tillförseln av djurmateriel till högskolans kliniska institutioner. Vid de kirurgiska klinikerna kan omfattningen av hundklientelet synas vara alltför stor. En ökning av tillförseln av bl. a. nötkreatur och svin anses i stället böra eftersträvas. Vidare framhålls att den ambulatoriska klinikens verksamhet tenderar att nedgå på grund av minskat antal husdjur inom klinikens praktikområde. En utvidgning av nämnda praktikområde föreslås. Jag delar utredningens uppfattning att vården av sällskapsdjur vid högskolans kliniker inte bör ges större dimensioner än som motiveras av undervisningens och forskningens behov. En bättre tillgång på djur av olika slag bör eftersträvas. Jag har därför intet att erinra mot att åtgärder vidtas för att utvidga den ambulatoriska klinikens praktikområde fr. o. m. nästa budgetår.

Som utredningen förordat bör den ambulatoriska kliniken även i fortsättningen vara knuten till institutionen för obstetrik och gynekologi. Jag biträder förslaget, att en av laboratorerna vid institutionen för obstetrik och gynekologi utbyts mot en befattning som klinikchef i Bo 1 vid samma institution. Klinikchefen bör ha sin vetenskapliga meritering inom ämnesområdet obstetrik-gynekologi eller medicin II, dock med erforderliga insikter inom det förstnämnda området. Därutöver bör vederbörande ha viss förtrohet med administrativa och arbetstekniska frågor.

Utbildningsfrågor. Enligt gällande studieplan skall studietiden för veterinärexamen vara fem år. Den faktiska studietiden för veterinärexamen har emellertid kommit att avsevärt överstiga denna tid. Den genomsnittliga studietiden torde uppgå till 7 å 8 år.

Utredningens förslag i fråga om studietiden för veterinärexamen innebär, att den skulle avkortas till fem och ett halvt år. Enligt utredningens mening bör den kortare studietiden kunna genomföras utan minskning av kunskapsstoffet. Genom rationalisering av undervisningen, större bundenhet i studiegången och begränsning av de studerandes handräckningstjänst förutsätts det uppställda målet kunna nås. Även en med hänsyn till utvecklingen bättre avvägning av studietiden för de olika ämnena föreslås. Utredningen utgår härvid från den principiella uppfattningen att avgörande för utbildningens utformning bör vara arten och betydelsen av de arbetsuppgifter, som veterinärerna ställs inför i sin praktiska verksamhet. Särskilt understryker utredningen de sjukdomsförebyggande och de livsmedelshygieniska uppgifternas betydelse i nämnda avseende. Någon linjeindelning i veterinärexamen anser sig utredningen dock inte böra förorda. Som skäl härför anges bl. a., att veterinärkåren utgör en förhållandevis liten yrkesgrupp och att en uppsplätning av kåren i utbildningshänseende skulle kunna leda

till svårigheter på arbetsmarknaden. Utredningen framhåller, att en linjeindelning av veterinärutbildningen diskuterats i Danmark men inte ansetts böra genomföras där. En specialisering inom någon del av veterinärmedicinen bör enligt utredningen i huvudsak ske först efter avlagd examen.

Utredningens förslag om förkortad studietid tillstyrks i princip eller lämnas utan erinran av nära nog samtliga remissinstanser. Vissa invändningar görs dock mot en större bundenhet i studiegången. Vidare framläggs vissa synpunkter på den av utredningen förordade utformningen av den nya studieplanen. Några av remissinstanserna ifrågasätter om inte en linjeindelning av veterinärutbildningen bör införas med möjlighet till specialisering inom antingen det livsmedelshygieniska eller det kliniska området.

För min del ansluter jag mig till de av utredningen angivna riktlinjerna för veterinärutbildningens framtida uppläggning. Vad beträffar studietidens längd vill jag erinra om att en förkortning av studietiden genomförts inom ett närbesläktat område, nämligen i fråga om läkarutbildningen. Jag ansluter mig till utredningens förslag att för veterinärutbildningen utformas en studieplan med en studietid av fem och ett halvt år. Jag har i det föregående vid mina ställningstaganden till förstärkningar av högskolans undervisningsresurser utgått från att en ny studieplan skall genomföras. Utbildningens inriktning mot nya ämnesområden har jag vidare beaktat i det föregående vid förordandet av professurer inom nya ämnesområden.

Det bör uppdras åt högskolestyrelsen att utarbeta förslag till en ny studieplan. Åtgärder för att rationalisera studierna synes dock kunna företas utan att resultatet av arbetet med att upprätta en ny studieplan avvaktas. Den nya studieplanen bör utformas i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer som utredningen angivit. Detta innebär bl. a., att studietiden i kirurgi minskas och att hovbeslags- och anspansslära samt läran om hovens sjukdomar försvinner som självständiga ämnen. Jag vill i sammanhanget vidare framhålla, att undervisningen i livsmedelshygien bör utformas i god överensstämmelse med veterinärernas utvidgade arbetsuppgifter inom livsmedelshygien och livsmedelskontrollen. Även beträffande övriga ämnesområden bör undervisningen anpassas till de i viss mån ändrade arbetsuppgifter, som veterinärerna kan väntas få i framtiden. Jag är ense med utredningen att någon linjeindelning i veterinärutbildningen ej bör ske. Behovet av specialutbildning bör tillgodoses genom fortbildningskurser. Den fortbildningsverksamhet som högskolan anordnar i samarbete med veterinärstyrelsen torde vid behov kunna utökas.

I fråga om antalet studerande anser utredningen, att undervisningsresurserna vid högskolan bör utformas så att mellan 30 och 40 studerande kan antas årligen. Remissinstanserna instämmer i huvudsak i denna bedömning. För min del vill jag förorda, att t. v. årligen omkring 40 studerande antas. Härvid har jag beaktat bl. a. vad nämnden för internationellt bistånd anfört beträffande användningen av svenska veterinärer i utvecklingsländerna.

Kungl. Maj:t bör emellertid även i fortsättningen på förslag av högskolestyrelsen fastställa det antal studerande, som varje år bör antas. I sammanhanget vill jag framhålla, att det framdeles eventuellt kan vara rationellt att — oavsett om högskolan anknyts till annan högskola eller fakultet — utnyttja högskolans resurser för t. ex. en blandad medicinsk och annan utbildning. Jag vill erinra om att möjligheterna att anordna en sådan utbildning f. n. utreds av en av chefen för ecklesiastikdepartementet tillkallad utredning, nämligen utredningen rörande vissa medicinska utbildningsfrågor m. m. Jag vill i sammanhanget även nämna att det kan bli aktuellt att utnyttja veterinärhögskolans resurser för utbildning och handledning av forskare vid andra högre läroanstalter. Forskarutbildningen utreds f. n. av 1963 års forskarutredning.

Jag kan biträda utredningens rekommendationer i fråga om en gemensam nordisk arbetsmarknad för veterinärer. Kurser i författningsrättsliga frågor bör sålunda vid behov anordnas för veterinärer från annat nordiskt land. Kurserna som bör ordnas ömsesidigt i Sverige och de andra nordiska länderna bör som utredningen framhållit ge möjlighet för i hemlandet legitimerad veterinär att tjänstgöra som veterinär i det land som anordnat kurserna.

Vad gäller utredningens förslag i fråga om undervisningsnämnden vid högskolan vill jag erinra om att jag i prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 113) förordat att nämnden skall ersättas med en utbildningsnämnd av samma typ som finns vid universiteten m. fl. läroanstalter.

Övriga frågor. Utredningen har vid behandlingen av frågan om *l e d n i n g e n* av den veterinärmedicinska verksamheten funnit att övervägande skäl talar för att veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten ställs under en gemensam styrelse. Härför talar enligt utredningen bl. a. att samhörigheten mellan verksamheten vid högskolan och anstalten redan är betydande samt att den kommer att öka genom tillkomsten av de två gemensamma institutionerna i virologi och parasitologi. Även jag anser, att vissa skäl synes tala för att införa en gemensam styrelse för högskolan och anstalten. Med hänsyn till den tidigare berörda utredningen om möjligheterna att integrera verksamheten vid veterinärhögskolan med annan forskning och utbildning anser jag dock att det bör anstå med att ta ställning till frågan. Jag utgår därvid från att styrelserna för högskolan och anstalten liksom hittills upprätthåller ett nära samarbete i sådana frågor som avser verksamheten vid båda inrättningarna. Goda förutsättningar bör föreligga för detta samarbete eftersom fyra av de åtta resp. sju ledamöterna i högskolans och anstaltens styrelser är gemensamma.

I årets statsverksproposition (bil. 11 s. 113) har jag förordat vissa förändringar i fråga om organisationen och förvaltningen av jordbrukets högskolor, vilka även avser veterinärhögskolan. Dessa innebär bl. a. att rektorsäm-

betet vid högskolan skall utformas på samma sätt som gäller för universiteten och högskolorna under ecklesiastikdepartementet. Dock skall rektor förordnas av Kungl. Maj:t efter förslag av högskolestyrelsen. I kollegiet skall ingå förutom professorer även laboratorer, universitetslektorer och vissa andra befattningshavare. Vid högskolan skall finnas en central förvaltning under ledning av en förvaltningschef. Förvaltningen skall omfatta arbetsenheter för både planeringsärenden och för administrativa ärenden.

Jag förordar att den centrala förvaltningen vid högskolan leds av en byrådirektör i Ao 27. Den befintliga byrådirektörstjänsten i Ao 25 bör uppflyttas till förutnämnda lönegrad. För planeringsärendena — inkl. utbildningsfrågorna — bör inrättas en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23 och medel beräknas för en tjänst som kansliskrivare i Ae 11. För de administrativa ärendena bör inrättas en tjänst som kamrerare i Ae 23 och medel beräknas för en tjänst som kansliskrivare i Ae 11. Till arbetsenheten för de sistnämnda ärendena bör i övrigt hänföras de vid högskolans nuvarande kansliorganisation befintliga befattningarna. Vid behov bör högskolan kunna omdisponera personal mellan de olika arbetsenheterna.

I fråga om biblioteksverksamheten förordar jag att högskolan förstärks med en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång samt att en tjänst som biblioteksassistent i Ag 11 extraordinariesätts. Med hänsyn till den tidigare förordade utredningen om möjligheterna att integrera verksamheten vid veterinärhögskolan med annan forskning och utbildning är jag inte beredd att nu ta ställning till förslaget om ett gemensamt bibliotek för veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten.

Utredningen föreslår vidare att högskolan tillförs viss biträdespersonal för bl. a. transporter vid högskolan. Enligt min mening bör styrelsen för högskolan pröva i vilken utsträckning dessa behov kan tillgodoses inom ramen för den administrativa organisationen vid högskolan.

Spörsmålet om ett samarbete mellan veterinär- och skogshögskolorna i statistiska frågor synes böra upptas av den nya samarbetsnämnden för jordbrukets högstskolor.

En betydande rådgivnings- och upplysningsverksamhet i veterinärmedicinska frågor förekommer sedan lång tid vid statens veterinärmedicinska anstalt. För ändamålet finns f. n. fyra konsulenter i högst lönegrad A 27 upptagna på anstaltens stat samt dessutom tre konsulenter i samma lönegrad, vilka avlönas med särskilda medel. Verksamheten leds av en avdelningsföreståndare i B 1. Konsulenterna som är inriktade på olika sjukdomsområden är närmast avsedda att vara en förbindelselänk mellan anstalten samt landets tjänsteveterinärer och den djurägande allmänheten. Verksamheten bygger bl. a. på forsknings- och utredningsarbete.

Även vid vissa av veterinärhögskolans institutioner och vid veterinärrättningen i Skara bedrivs rådgivnings- och upplysningsverksamhet i inte

obetydlig omfattning. Några särskilda tjänster för verksamheten finns emellertid inte vid högskolan och inrättningen utan denna bedrivs, under ledning av vederbörande institutionsföreståndare, av den reguljära forskarpersonalen.

Utredningen understryker kraftigt rådgivningsverksamhetens betydelse och föreslår att tre nya konsulenttjänster inrättas, nämligen en för husdjurshygien och hovvård, en för livsmedelshygien samt en för får- och ung- nötssjukdomar. Härigenom skulle den reguljära forskarpersonalen vid högskolan kunna befrias från rådgivnings- och upplysningsuppgifter och verksamheten komma att handhas av specialinriktad personal. De nya konsulenterna bör enligt utredningens mening uppföras på anstaltens stat men placeras vid högskolans institutioner för att få god kontakt med forskningen vid dessa. Utredningen anser, att konsulenterna även bör ges tillfälle till viss egen forskning. Deras verksamhet bör huvudsakligen rikta sig till veterinärer och husdjurskonsulenter. En särskild nämnd inom högskolan och anstalten föreslås handha samordningen av verksamheten samt uppdra de närmare riktlinjerna för denna. Vidare föreslås att en på extra stat uppförd tjänst som konsulent för juversjukdomar och en med särskilda medel avlönad konsulent för renskötseln uppförs som extra ordinarie tjänster på anstaltens stat samt att samtliga konsulenttjänster vid anstalten placeras i högst lönegrad B 1 och knyts till en särskild konsulentavdelning inom anstalten. Samtidigt skulle föreståndaren för avdelningen placeras i lönegrad B 3. I anstaltsstyrelsens petita upptagna förslag överensstämmer helt med utredningens. Anstaltsstyrelsen föreslår dock även att en tjänst som fodermedelskonsulent som f. n. avlönas med särskilda medel uppförs på anstaltens stat.

Vid remissbehandlingen har utredningens förslag om en utbyggnad av konsulentverksamheten i huvudsak tillstyrkts. Några av remissinstanserna har dock framhållit att konsulenterna mer än hittills bör fungera som förmedlare mellan forskning och praktik.

Jag delar utredningens uppfattning om rådgivnings- och upplysningsverksamhetens stora betydelse på det veterinärmedicinska området. En snabb förmedling av forskningens framsteg och erfarenheter, bl. a. i fråga om sjukdomsförebyggande åtgärder, synes innebära inte obetydliga ekonomiska vinster för både jordbruksnäringen och samhället i övrigt. Mot denna bakgrund förordar jag att två nya konsulenttjänster i högst lönegrad Ae 27 inrättas vid veterinärmedicinska anstalten. Kungl. Maj:t bör äga besluta om konsulenternas ämnesinriktning. Jag förordar att den ena t. v. avdelas för frågor rörande husdjurshygien och hovvård och den andre för livsmedelshygieniska uppgifter. Jag finner det ändamålsenligt att de båda konsulenterna, som administrativt bör vara knutna till veterinärmedicinska anstalten, placeras vid högskolan. En sådan anordning bör såsom utredningen påpekat kunna främja kontakten och samarbetet med forskningen inom om-

rådet. Konsulenten för husdjurshygien och hovvård bör sålunda placeras vid institutionen för sjukdomsgenetik och husdjurshygien och konsulenten för livsmedelshygien vid institutionen för detta ämne. Konsulentverksamheten vid anstalten står som jag tidigare nämnt under ledning av en avdelningsföreståndare. Jag tillstyrker förslaget om att verksamheten får ingå i anstaltens organisation som en avdelning, benämnd konsulentavdelningen, med ifrågasvarande avdelningsföreståndare som chef.

Utredningens förslag att konsulenterna skall ges tillfälle till viss egen forskning ifrågasätts av bl. a. Sveriges lantbruksförbund. För min del är jag av den principiella uppfattningen att konsulenterna bör ägna huvuddelen av sin tjänstgöringstid åt rådgivnings- och upplysningsverksamheten, dock att utrymme bör ges för sådant forsknings- och utredningsarbete, som krävs för rådgivnings- och upplysningsverksamheten.

Det är givetvis angeläget att ett intimt samarbete upprätthålls mellan anstalten och högskolan i fråga om riktlinjerna för bedrivandet av den veterinärmedicinska rådgivnings- och upplysningsverksamheten. I detta samarbete bör även veterinärstyrelsen och andra representanter för dem som verksamheten riktar sig till beredas tillfälle att delta i erforderlig utsträckning. Förslaget att den veterinärmedicinska rådgivnings- och upplysningsverksamheten ställs under ledning av en särskild nämnd finner jag därför i princip riktigt. För att ta ställning till nämndens sammansättning m. m. erfordras enligt min mening emellertid ytterligare överväganden. Till frågan om konsulentverksamhetens anknytning till den av lantbruksorganen samt läns- och distriktsveterinärerna bedrivna rådgivnings- och upplysningsverksamheten har jag för avsikt att återkomma i annat sammanhang.

Styrelsen för veterinärmedicinska anstalten har för nästa budgetår föreslagit vissa ytterligare personal- och tjänsteförändringar. Av dessa kan jag förorda en tjänst som laborator i Be 1 vid anstaltens serologiska avdelning. Jag tillstyrker vidare att anstalten tillförs medel för följande biträdespersonal fr. o. m. nästa budgetår, nämligen en kanslist i reglerad befordringsgång, en laboratorieassistent i Ae 12, ett kanslibitråde i Ae 7 och ett institutionsbiträde i högst Ae 5. För att möjliggöra för anstalten att uppta tillverkning av vissa nya vacciner beräknar jag vidare ett belopp av 40 000 kr. till extra personal.

Såväl veterinärhögskoleutredningen som anstaltsstyrelsen föreslår att anstaltens avdelningsföreståndare uppflyttas från B 1 till B 3. Samtidigt föreslås att kraven höjs på den vetenskapliga kompetensen för dessa befattningshavare. För min del kan jag biträda att tjänsterna som avdelningsföreståndare vid patologisk-anatomiska och bakteriologiska avdelningarna samt som avdelningsföreståndare vid kemiska laboratoriet uppflyttas från Bo 1 till Bo 3. Av tjänsteinnehavarna bör krävas framstående vetenskaplig skicklighet ävensom administrativ förmåga. Den vetenskapliga skickligheten bör dokumenteras på sätt som sker vid tillsättning av universitetspro-

fessurer. Befattningshavarna — som i fortsättningen bör benämnas professor och avdelningsföreståndare — bör vara skyldiga att om behov härav uppkommer meddela viss undervisning i tjänsten inom sitt ämnesområde.

Jag kan även biträda förslaget att tjänsten som avdelningsföreståndare vid serologiska avdelningen flyttas upp från Bo 1 till Bo 3. Innehavaren bör tillsättas efter sakkunnigförfarande, varvid såväl vetenskaplig skicklighet som framstående administrativ förmåga bör tillmätas vikt.

Jag biträder vidare att fem laboraturer i Ao 27 uppflyttas till Bo 1 och att två laboraturer i Ae 27 ändras till Be 1. För laboraturerna bör gälla samma kompetenskrav som för universitetslaboratur.

Jag har intet att erinra mot att anstaltens serologiska avdelning och kemiska laboratorium i fortsättningen benämns produktionsavdelningen resp. kemiska avdelningen. I samband med namnbytet bör vissa arbetsuppgifter vid den serologiska avdelningen överföras till andra avdelningar vid anstalten. Jag biträder vidare, att sådana uppgifter vid de olika avdelningarna, som med fördel kan handhas av anstaltens kansliorganisation, överförs till denna. Kansliet bör i fortsättningen benämnas ekonomisektionen. Tjänsten som byrådirektör i Ao 25 vid denna bör uppflyttas till Ao 27.

Veterinärinrättningen i Skara består av två avdelningar, nämligen en klinikavdelning och en försöksavdelning. Utredningen har prövat inrättningens ställning i veterinärhögskolans organisation och därvid funnit att skälen för att bibehålla inrättningen för den veterinärmedicinska forskningens och undervisningens behov ej är lika starka när det gäller klinikavdelningen som i fråga om försöksavdelningen. Utredningen föreslår att försöksavdelningen inordnas i högskolan och benämns veterinärhögskolans försöksgård. Verksamheten vid klinikavdelningen bör enligt utredningens mening liksom hittills koncentreras på djursjukvård och eventuellt anknyttas till övrig djursjukvård i landet. Utredningen förordar att organisationen av den regionala veterinärmedicinska hälso- och sjukvården i hela dess vidd blir föremål för översyn. I avvaktan på resultatet av denna översyn bör enligt utredningen även klinikavdelningen t. v. inordnas i högskolan som en specialenhet.

Vid remissbehandlingen har utredningens förslag föranlett delade meningar. Vissa remissinstanser anser att i avvaktan på en översyn av den veterinära fältorganisationen Skarainrättningen bör bibehållas i sin helhet vid nuvarande organisation och arbetsuppgifter. Vidare framhålls att det är önskvärt att det hävdvunna namnet, veterinärinrättningen i Skara, bibehålls.

För min del kan jag biträda utredningens förslag i fråga om inrättningens försöksavdelning. Såsom utredningen framhållit synes veterinärmedicinsk försöksverksamhet i omedelbar anslutning till praktisk jordbruksdrift vara av stort värde och synes därför enligt min mening böra bedrivas i denna form och med oförändrad lokalisering även fortsättningsvis. Med hänsyn till verksamhetens nära samband med övrig veterinärmedicinsk forskning

tillstyrker jag förslaget om att försöksavdelningen, som i fortsättningen bör benämnas veterinärhögskolans försöksgård, inordnas i högskolan fr. o. m. nästa budgetår under rektors och högskolestyrelsens direkta ledning. I samband med omorganisationen bör befattningen som försöksledare i Bo 1 vid avdelningen ombildas till statsveterinär i Bo 1. För den nya tjänsten bör i fråga om kompetenskrav i tillämpliga delar gälla vad som är föreskrivet för statsagronomer och statshortonomer vid lantbrukshögskolan. Sakkunnigförfarande bör sålunda tillämpas med samma krav på vetenskaplig meritering som för universitetslaborator eller motsvarande. Vid bedömningen bör även skicklighet visad genom självständigt arbete i fråga om veterinärmedicinens praktiska tillämpning samt erfarenhet av verksamhet inom befattningens område tillmätas vikt. Viss undervisningsskyldighet bör, liksom gäller för statsagronom och statshortonom, kunna åläggas statsveterinären.

Vid omorganisationen av försöksavdelningen bör vidare en befattning som förste assistent i Ae 21 (Ag 23) utbytas mot en försöksledarbefattning i lönegrad Ae 23. Försöksavdelningen disponerar f. n. arbetskraft för kontorsgöromål motsvarande en halv biträdestjänst. Medel bör i fortsättningen beräknas för en kontoristtjänst i Ae 9 vid försöksgården. Nu nämnd personal samt övrig personal vid försöksgården bör fr. o. m. nästa budgetår uppföras på högskolans stat.

Program för verksamheten vid försöksgården bör fastställas årligen av högskolans styrelse på förslag av lärarkollegiet och sedan samarbetsnämnden för jordbrukets högskolor yttrat sig i ärendet. Statsveterinären vid försöksgården bör äga delta vid behandlingen i högskolans lärarkollegium av frågor rörande verksamheten vid försöksgården.

Verksamheten vid klinikavdelningen bör enligt min mening drivas som en självständig, från veterinärhögskolan fristående enhet. Kliniken bör benämnas veterinärinrättningen i Skara. Inrättningen bör — liksom f. n. klinikavdelningen — fullgöra uppgifter inom djursjukvården mot ersättning enligt veterinärtaxan. Vid inrättningen bör kunna bedrivas forskning i viss omfattning i den mån resurserna tillåter det och det ekonomiska resultatet av den kliniska verksamheten inte försämras härav.

Den närmaste ledningen av inrättningen bör liksom nu vara anförtrödd en befattningshavare i lönegrad Bo 1. Tjänstebestämmningen bör dock ändras från klinikchef till chefsveterinär. Vid klinikavdelningen befintlig övrig personal bör tillhöra inrättningen. Härvid bör emellertid två tjänster som förste assistent i Ae 21 (Ag 23) ombildas till tjänster som klinikveterinär i Ae 25. Vidare bör medel beräknas för att ersätta en halv biträdestjänst för kontorsgöromål med en kontoristtjänst i Ae 9. Administrativa och kamerala uppgifter vid inrättningen bör dock som nu är fallet ombesörjas av veterinärhögskolan.

Frågan om en utredning rörande den veterinära fältorganisationen och en eventuell anknytning av klinikverksamheten i Skara till denna organisation

ämna jag underställa Kungl. Maj:t i ett senare sammanhang. Jag förordar att ledningen av veterinärrättningen i Skara t. v. utövas av den nuvarande nämnden för inrättningen. Nämnden, som nu består av tre ledamöter, bör dock utökas med en ledamot. Statsveterinären vid veterinärhögskolans försöksgård bör äga närvara vid sammanträde med nämnden, när frågor som berör försöksgården behandlas. I avvaktan på en eventuellt ändrad organisatorisk ställning för inrättningen bör nämnden liksom nu vara underställd styrelsen för veterinärhögskolan.

Utredningen anför att vissa lokalbehov behöver tillgodoses vid Skarainrättningen. I anledning härav vill jag erinra om att Kungl. Maj:t den 11 februari i år ställt 165 000 kr. till förfogande för vissa ombyggnadsarbeten vid inrättningen. Övriga byggnadsfrågor vid inrättningen bör behandlas av den lokal- och utrustningsprogramkommitté, som jag i prop. 1965: 1 (bil. 11 s. 113) förordat skall inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Skarainrättningens samling av äldre litteratur bör såsom utredningen föreslagit överföras i stifts- och landsbibliotekets vård vid tidpunkt som bestäms i samråd med stifts- och landsbiblioteket men bör kunna kvarstanna i den nuvarande byggnaden.

Kostnaderna för verksamheten vid den nuvarande inrättningen bestrids från två anslag benämnda Veterinärrättningen i Skara: Avlöningar resp. Veterinärrättningen i Skara: Omkostnader. Under dessa anslagsrubriker bör fr. o. m. nästa budgetår endast anvisas medel till verksamheten vid kliniken. För avlöningsanslaget bör fastställas personalförteckning omfattande — i enlighet med vad jag förordat tidigare — en chefsveterinär i Bo 1 och två klinikveterinärer i Ae 25.

Vad gäller försöksverksamheten bör medel till kostnaderna för lönegradsplacerad personal anvisas under veterinärhögskolans avlöningsanslag. På högskolans personalförteckning bör uppföras en tjänst som statsveterinär i Bo 1 och en tjänst som försöksledare i Ae 23. Medel till övriga kostnader för försöksverksamheten bör med undantag för kostnader för lantbruksdriften anvisas under ett nytt reservationsanslag, benämnt Veterinärhögskolan: Försöksverksamhet. Vidare bör medel till kostnader för försöksgården i Skara, vilka normalt kan beräknas bli täckta av intäkter vid gården, anvisas under ett förslagsanslag benämnt Veterinärhögskolan: Lantbruksdriften vid försöksgården. I fråga om de belopp, som behöver anvisas under nu angivna anslagsrubriker, återkommer jag i det följande i samband med anslagsberäkningen för budgetåret 1965/66.

Vederbörande personalorganisation har anfört synpunkter på lönegradsplaceringen av berörda tjänster.

Anslagsberäkningar. Som framgår av det föregående föreslår utredningen vissa anslagstekniska förändringar i syfte att åstadkomma överensstämmelse mellan veterinärhögskolan och universitetet. Sedan utredningen behand-

lade dessa frågor har emellertid universitetskanslersämbetet föreslagit en viss reformering av anslagssystemet för universiteten. Chefen för ecklesiastikdepartementet har i prop. 1965: 1 (bil. 10 s. 355) förordat att en omläggning av anslagssystemet genomförs först fr. o. m. budgetåret 1966/67. Jag anser att eventuella ändringar för veterinärhögskolans del också bör ske först fr. o. m. nämnda budgetår.

Jag övergår härefter att redovisa mina anslagsberäkningar för nästa budgetår.

I fråga om veterinärmedicinska anstalten har jag tidigare förordat att en tjänst som laborator i Be 1 och två tjänster som konsulent i högst Ae 27 inrättas. Kostnaderna för dessa tjänster uppgår till 141 900 kr. Jag har vidare tillstyrkt att medel beräknas för vissa nya biträdestjänster vid anstalten, nämligen ett institutionsbiträde i högst Ae 5 vid bakteriologiska avdelningen, en laboratorieassistent i Ae 12 vid produktionsavdelningen, ett kanslibiträde i Ae 7 vid konsulentavdelningen och en kanslist i reglerad befordringsgång vid ekonomisektionen. Härjämte har jag förordat att 40 000 kr. ställs till förfogande för biträdeshjälp vid produktionsavdelningen. Merutgifterna under *a n s t a l t e n s a v l ö n i n g s a n s l a g* för dessa förstärkningar beräknar jag till sammanlagt 114 500 kr.

Anslagsposten till avlöningar till personal för särskilda undersökningar kan fr. o. m. nästa budgetår minskas med ett belopp motsvarande avlöningskostnaderna till en laboratorieassistent i högst Ag 10. På grund av lönereglering och beräknade löneklassförändringar m. m. bör anslagsposten ökas med 39 300 kr. Nämnda anslagspost bör sålunda upptas med 264 000 kr., varav 130 000 kr. till undersökningar beträffande tillverkning av mul- och klövsjukevaccin m. m., 132 000 kr. till undersökningar rörande lymfadenos hos nötkreatur samt 2 000 kr. till andra särskilda undersökningar.

De av mig i det föregående förordade lönegradsuppflyttningarna föranleder en kostnadsökning av 75 300 kr. I anledning av prop. 1964: 187 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. bör anslaget uppräknas med 54 300 kr. Löneomräkningen påkallar en ökning av anslaget med sammanlagt 540 000 kr. Avlöningsanslaget för statens veterinärmedicinska anstalt bör för budgetåret 1965/66 sålunda uppföras med (3 933 000 + 947 000 =) 4 880 000 kr.

Med hänvisning till sammanställningen i det föregående förordar jag att *a n s t a l t e n s o m k o s t n a d s a n s l a g* för nästa budgetår tas upp med (1 097 000 + 193 000 =) 1 290 000 kr. Jag har därvid inräknat 75 000 kr. för inköp av viss utrustning m. m. i samband med framställning av vacciner vid produktionsavdelningen.

Under *v e t e r i n ä r h ö g s k o l a n s a v l ö n i n g s a n s l a g* föranleder mina förslag i fråga om de högre vetenskapliga befattningarna en kostnadsökning av 177 800 kr. Jag har därvid räknat med att två laboraturer i Bo 1 ombildas till professorer i Bo 3 och att följande nya tjänster inrättas, näm-

ligen en laborantur i Bo 1, en universitetslektor i Ao 27, två docenturer i Ae 25 och åtta klinikveterinärer i Ae 25. Samtidigt kan en tjänst som lärare i hovbeslag i Bo 1 och åtta tjänster som förste assistent i Ae 23 dras in.

I fråga om assistentpersonalen vid institutionerna medför mina förslag en kostnadsökning av 246 400 kr. I beloppet ingår kostnaderna för en ökning av assistentpersonalen med 10 500 assistenttimmar. Däremot behöver medel i fortsättningen inte beräknas för två tjänster som förste assistent i Ae 23.

Jag har tidigare nämnt att medel bör beräknas för ett tillskott av tre kvalificerade biträden och åtta övriga biträden. Samtidigt behöver medel inte beräknas för fyra biträdestjänster som indras. För förstärkningen av biträdespersonalen beräknar jag en anslagsökning av 161 000 kr.

Vid högskolans centrala förvaltning har jag förordat att en tjänst som byrådirektör i Ao 25 (Ag 27) uppflyttas till Ao 27 samt att en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23 och en tjänst som kamrerare i Ae 23 inrättas. Jag har vidare beräknat medel för en amanuens i reglerad befordringgång vid biblioteket och för två kansliskrivare i Ae 11 vid centrala förvaltningen. Vad jag förordat medför en sammanlagd kostnadsökning av 146 500 kr.

Jag har även tillstyrkt att nuvarande personal vid Skarainrättningens försöksavdelning fr. o. m. nästa budgetår uppförs på högskolans personalstat. Högskolans avlöningsanslag bör härför höjas med 195 800 kr.

I anledning av prop. 1964: 187 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. bör anslaget uppräknas med 38 000 kr. Härjämte bör anslaget ökas med 664 500 kr. på grund av löneomräkning. Avlöningsanslaget för veterinärhögskolan bör för nästa budgetår föras upp med $(5\,100\,000 + 1\,630\,000 =) 6\,730\,000$ kr.

Med hänvisning till sammanställningen i det föregående biträder jag att högskolans omkostnadsanslag för nästa budgetår tas upp till $(1\,312\,000 + 147\,000 =) 1\,459\,000$ kr. Jag förordar härvid, att doktorandstipendier i överensstämmelse med vad som gäller vid universiteten m. fl. skall kunna utgå under hela året efter därom gjord särskild ansökan hos högskolestyrelsen. Vad jag sålunda förordat torde få avse även juni månad innevarande budgetår. För stipendier avseende denna månad torde förevarande anslag för nästa budgetår få disponeras.

Beträffande veterinärhögskolans anslag till materiel, till nyanskaffning och underhåll av utrustning samt till bokinköp och bokbindning förordar jag en höjning till resp. $(425\,000 + 100\,000 =) 525\,000$ kr., $(350\,000 + 40\,000 =) 390\,000$ kr. och $(70\,000 + 10\,000 =) 80\,000$ kr. Jag kan vidare biträda att ett anslag till försöksverksamhet vid högskolan förs upp med 100 000 kr.

Till lantbruksdriften vid veterinärhögskolans försöksgård bör upptas ett anslag på ett formellt belopp av 1 000 kr. Kungl. Maj:t bör äga fastställa särskild stat för lantbruksdriften i fråga.

Som framgått av mina förslag i det föregående behöver under avlö-

ningsanslaget till veterinärrättningen i Skara fr. o. m. nästa budgetår medel anvisas endast för klinikavdelningens personal. Anslaget bör föras upp med (385 000 — 124 000 =) 261 000 kr.

Under inrättningens omkostnadsanslag bör tas upp ett formellt belopp av 1 000 kr. Kungl. Maj:t bör äga fastställa särskild stat för inrättningens rörelse.

Hemställan. Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1 a) godkänna de riktlinjer för upprustning av den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen, m. m. som jag förordat i det föregående;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningen för statens veterinärmedicinska anstalt, veterinärhögskolan och veterinärrättningen i Skara, som föranleds av vad jag föreslagit i det föregående;

2 a) godkänna följande avlöningsstat för statens veterinärmedicinska anstalt, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	853 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	600
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	264 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 086 400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 676 000
	Summa kr. 4 880 000

b) till *Statens veterinärmedicinska anstalt*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 880 000 kr.;

c) till *Statens veterinärmedicinska anstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 290 000 kr.;

3 a) godkänna följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 599 000
---	-----------

Kungl. Maj:ts proposition nr 38 år 1965

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	82 600
3. Avlöningar till personal för särskilda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	25 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 617 000
5. Särskilda förmåner till viss tjänsteman	2 400
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 404 000
	Summa kr. 6 730 000

b) till *Veterinärhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 6 730 000 kr.;

c) till *Veterinärhögskolan*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 459 000 kr.;

d) till *Veterinärhögskolan*: *Materiel* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 525 000 kr.;

e) till *Veterinärhögskolan*: *Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 390 000 kr.;

f) till *Veterinärhögskolan*: *Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kr.;

g) till *Veterinärhögskolan*: *Försöksverksamhet* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.;

h) till *Veterinärhögskolan*: *Lantbruksdriften vid veterinärhögskolans försöksgård* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.;

4 a) godkänna följande avlöningsstat för veterinärrättningen i Skara, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	34 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	130 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	94 000
	Summa kr. 261 000

b) till *Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 261 000 kr.;

c) till *Veterinärinrättningen i Skara: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Claes Lundquist

Innehållsförteckning

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Utdrag av statsrådsprotokollet den 26 februari 1965	3
I. Inledning	3
II. Allmänna synpunkter	5
Utredningen	
Veterinärmedicinens betydelse	5
Den veterinärmedicinska verksamhetens ledning	7
Behov av personal, materiel och utrustning	9
Lokalisering	10
Yttrandena	13
III. De veterinärmedicinska ämnesområdena	19
Utredningen	
Virologi	19
Anatomi och histologi	25
Medicinsk kemi och klinisk kemi	26
Fysiologi	28
Farmakologi	29
Bakteriologi och epizootologi	29
Veterinärmedicinsk parasitologi	30
Patologi	32
Sjukdomsgenetik och husdjurshygien	34
Röntgenologi	36
Kirurgi	36
Medicin I	38
Medicin II	38
Obstetrik och gynekologi	38
Livsmedelshygien	40
Yttrandena	41
IV. Vissa gemensamma organ	49
Utredningen	
Konsulentavdelningen	49
Veterinärhögskolans försöksgård m. m.	52
Biblioteksverksamheten	54
Speciella gemensamma funktioner	55
Administration	56
Yttrandena	57
V. Utbildningsfrågor	61
Utredningen	
Nuvarande förhållanden	61
Utbildningens mål	62

Undervisningens bedrivande	62
Den nordiska arbetsmarknaden	63
Antalet studerande	64
Utformningen av studieplanen	64
Yttrandena	66
VI. Kostnadsberäkningar m. m.	70
Utredningen	
Personal, m. m.	70
Byggnadsfrågor	74
Yttrandena	77
VII. Anslag för budgetåret 1965/66	78
VIII. Departementschefen	86
Allmänt	86
Lokaliserings- och byggnadsfrågorna	88
De veterinärmedicinska ämnesområdena	91
Utbildningsfrågor	98
Övriga frågor	100
Anslagsberäkningar	106
Hemställan	109